

CEBUANO

Hosted for free on livelingua.com

DIALOGS AND DIALOG PRESENTATION

Teaching a foreign language through dialogs is the core of second language teaching theory; it springs from the linguistic theory that language is basically a spoken phenomenon, not a written one. Achieving fluency in hearing and speaking a new language must precede reading and writing in the new language.

Dialogs are particularly effective in teaching language because they are not only purely oral and therefore primary exercises in language learning; they are also immediately useful outside of class because they are colloquial; they can be made so that they keep the class interested; and the structures in them can be easily adapted for use in other dialogs or as a base for habit-forming drills.

In these lessons you will confront a plethora of dialogs around which the lessons are built. Try to notice the failures and successes of the dialogs you will be exposed to, so that when you are on your own learning Cebuano you will be able to construct good dialogs with an informant and then learn them with his help.

Notice also the technique of learning with dialogs. Whether there is only one student or twenty, you can follow similar steps.

1. The teacher should present the dialog in a clear and interesting way. He should act it out or present it with visual aids, so that as you listen and watch you know who says what, to whom, about what, and when.

2. After you have watched and listened to the dialog several times, say each line after the teacher first in groups, then individually. It doesn't matter if your understanding and pronunciation aren't perfect.

3. After you have repeated the whole dialog after your teacher several times, have him take one part and you take the other first in groups, then individually.

4. Then switch roles.

5. You should pretty well memorize the dialog so that the patterns and intonations become a habit for you. Act it out with as much true-to-life reality as possible; or better, exaggerate, so that meaning is associated with the words and sentences.

Once you have memorized a good dialog you will all of a sudden discover that you are fluent in certain situations, and can fool people into talking more Cebuano to you than you understand. That is when you begin to learn; if you keep your ears and brain and heart open the language and the culture will begin to make good sense.

Hosted for free on livemocha.com

DRILLS

Every language has basic patterns: subject and predicate order, clause order, word order, etc. Various Visayan structures are presented in the dialogs. The drills following the dialogs give practice on these structures and expand them.

Drills make your production of a pattern become a habit. First the teacher models the pattern and you imitate it. In some drills, the teacher first gives a model then only a word, picture, or gesture cue; you reproduce the full pattern. This is done as group, then as individuals. If you need help the teacher will again model the pattern. You repeat after the teacher. After a pattern is fairly well learned, you and the other students use it in context (such as a dialog, a chain response drill, or free conversation). Don't feel limited by your lack of vocabulary. Use English words.

You should reapet the drills until you can say them with reasonable ease.

Since language is mainly a spoken phenomenon, not a written one (especially in the Philippines) the dialogs and the drills will be presented to you orally first. After you have worked with them orally you will get copies of the lessons: they may be used for additional practice, review, and aids for those who also learn by reading.

Hosted for free on livelingua.com

MINIMAL PAIRS

When you learn a foreign language it is often difficult to pronounce some of the sounds you hear. In fact, it is sometimes even difficult to hear right the sounds which assault your ears.

To help you hear, then distinguish sounds you hear, then make the sounds yourself and use them in your conversation, you can use minimal pairs. That is, you can orally study a pair of words, which differ from each other in only one sound, the sound which you have difficulty hearing and saying.

For instance, if you are Filipino and cannot say "foot" because you can't hear and say the "F" sound you can study the words "foot" and "put" in contrast. In a pair of words like this the difficult sound is isolated; after a while, you learn to hear the difference between words that once sounded the same to you, then you learn to say them.

Or, if you are American and cannot say "na'" because you can't hear and say the glottal stop, you cant study the words "na'" and "na", in contrast.

In these lessons you will study five sounds which may be difficult for Americans learning Visayan. They are 1) the glottal stop (2) the consonant "ng" (3) the consonants "p", "k" and "t", pronounced without a puff of air. As you learn these sounds observe the method of the pronunciation lessons, so that you will be able to continue them with a teacher in the place where you're assigned.

Hosted for free on livelingua.com

Notice that a complete lesson consists of four parts:

1. listening

-The teacher presents pictures of the pairs to you and identifies each one with a word or a sentence. You only listen, you don't say anything.

2. recognition

a. The teacher says two words of a pair. Sometimes he will say the same word. Sometimes he will say the pair. You indicate whether they are different or the same.

b. Then you identify a word with its meaning. The teacher holds the two pictures and says one word. You indicate which picture the word belongs to.

c. The teacher then says word (from the minimal pair list. (from column I and column II). You indicate whether the word belongs in column I or column II.

* During the recognition stage you still don't repeat the words. You listen and signal your recognition by yes-no answers, gestures, or sighs such as raising one hand or two hands, standing or sitting, etc.

3. production (this comes only, after successful completion of recognition)

- You finally get to say the difficult sound in words and santances. You identify pictures by saying the word repeating after the teacher. Work to master the sound.

4. enrichment

-The teacher presents rimes, riddles, games, complex sentences, dialogs, nd songs which use the difficult sound. This increases your habitual use of the correct sound.

-You and your teachers quit as soon as you get tired. Study minimal pairs with your teacher for only a few minutes at a time.

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G A

(Visayan - Cebuano)

Unang Dialog

Situation: Si Betty ug si Lita nagkita' sa plasa. Nagdala si Lita ug basket. Nagdala si Betty ug sulat.

Betty: Asa man ka, Lita?

Lita: Sa Merkado. Ikaw?

Betty: Sa post office.

(English)

First Dialog

Situation: Betty and Lita meet in the plaza. Lita is carrying a basket. Betty is carrying a letter.

Where are you going, Lita?

To the market. (How about) you?

To the post office.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG I

I. Pattern: Asa man ka? Sa library.

A. Response drill: Students give short answers, using English words for destinations.

Teacher	Student(s)
Asa man ka?	Sa library.
Asa man ka?	Sa post office.
Asa man ka?	Sa swimming pool.
Asa man ka?	Sa tennis court.

etc.

B. Chain response drill: students ask and answer each other, using English words for destinations.

Student	Student
Asa man ka?	Sa dormitory.
Asa man ka?	Sa night club.
Asa man ka?	Sa municipal building.

etc.

C. Introduction of new vocabulary: important places in a town or poblacion. The teacher introduces the places with pictures and shows a typical town layout on a map.

Hosted for free on livelingua.com

M A P

Show: plasa, munisipyo, simbahan, klinika, merkado, eskuwelahan, bulangan, pantalan, etc.

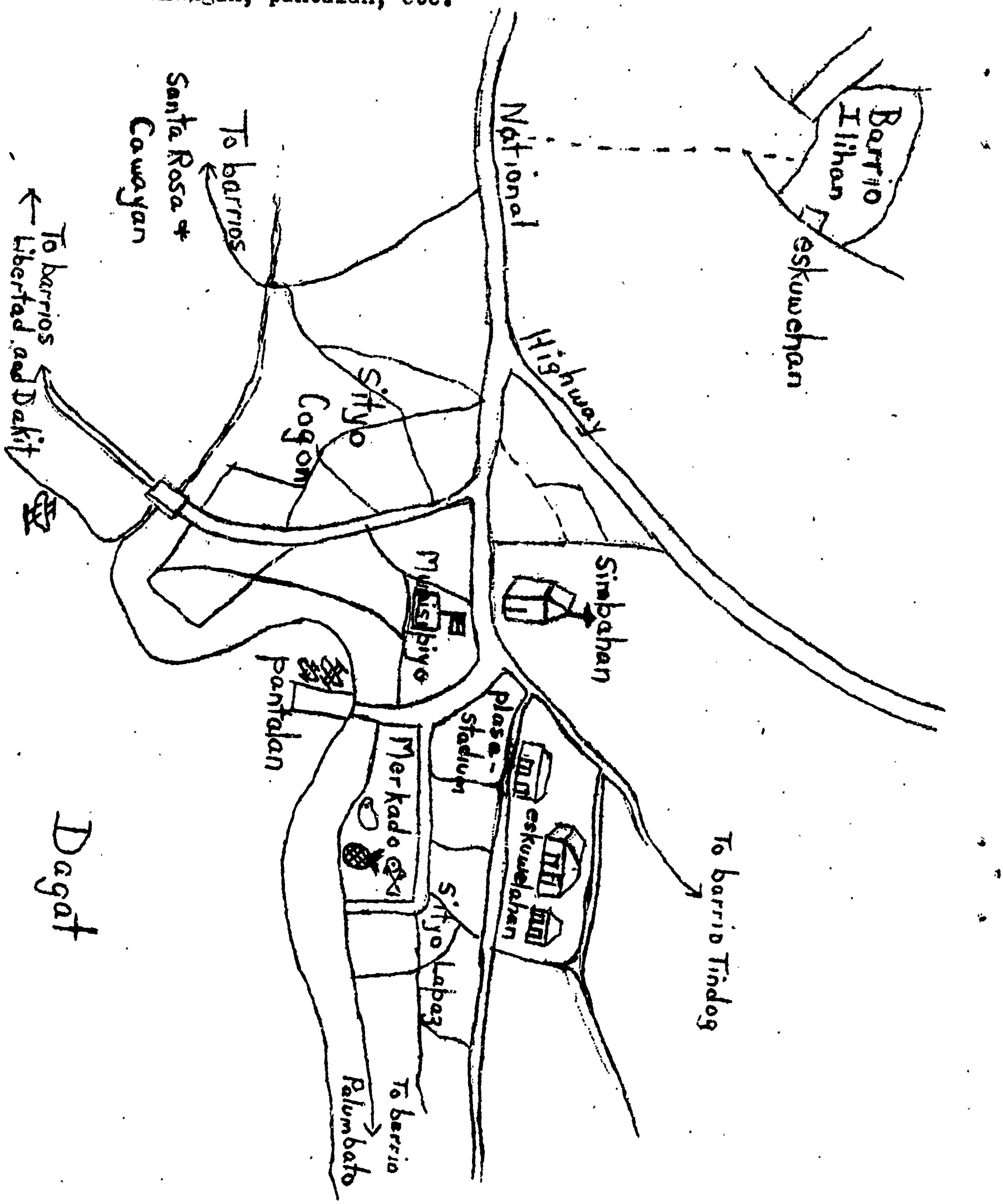

Hosted for free on livelingua.com

D. Students say new words as they see pictures.

E. Students say new words as teacher points to places on the map.

F. Response drill: students give short answers cued by teacher's pointing.

Teacher	(Points To)	Student
Asa man ka?	Market	Sa merkado.
Asa man ka?	Church	Sa simbahan.
Asa man ka?	Cockpit	Sa bulangan.
	etc.	

G. Response drill: everybody asks one student where he is going; single student answers, either cued or at will.

Students	Student
Asa man ka, Joan?	Sa klinika.
Asa man ka, Bill?	Sa eskuwelahan.
	etc.

H. Short dialog exchange; either cued or free.

1st Student	2nd Student	1st Student
Asa man ka?	Sa eskuwelahan. Ikaw?	Sa plasa.
Asa man ka?	Sa pantalan. Ikaw?	Sa merkado.
Asa man ka?		
	etc.	

I. Minor Dialog: to memorize.

Situation: Si Ben ug si Raul Nagkita' sa dalan. Nagdala sila ug sunoy.	Situation: Ben and Raul meet each other in the street. They are carrying roosters.
Ben: Asa man ka?	Where are you going?
Raul: Sa bulangan. Ikaw, asa man?	To the cock pit. Where are you going?
Ben: Sa bulangan sab.	To the cock pit too.

J. Conversion drill: students transform sentence; cue given by teacher.

Teacher	Students
Asa man ka?	Ikaw, asa man?
Asa man ka?	Ikaw, asa man?
	etc.

Hosted for free on livelingua.com

K. Response drill: response cued by pictures or map.

1st Student	2nd Student
Ikaw, asa man?	Sa merkado.
Ikaw, asa man?	Sa bulangan.

etc.

L. Response drill: cued by pictures or map, or can be free expression.

1st Student	2nd Student	1st Student
Asa man ka?	Sa dormitory.	
	Ikaw, asa man?	Sa dormitory sab.
Asa man ka?	Sa library.	
	Ikaw, asa man?	Sa pizza parlor.
	etc.	

M. Response drill: cued by pictures or map, or by nodding or shaking head.

1st Student	2nd Student	1st Student
Asa man ka?	Sa cafeteria.	
	Ikaw, asa man? (nod)	Sa cafeteria sab.
Asa man ka?	Sa pantalan. Ikaw,	
	asa man? (shake)	Sa merkado.
	etc.	

N. Act out M with appropriate props. Work toward completely free and correct expression.

Hosted for free on livelingua.com

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

asa where (with future sense)
ka you (singular pronoun)
ikaw you (singular pronoun, long form)
man (a particle without content meaning; one use is for euphony)
merkado market
sa (functions as a preposition here; serves for English at, in, on, to, etc.)

B. Drills

bulangan cockpit, where cockfights are held on Sundays and holidays
klinika medical clinic ("k" follows "b" in the Cebuano alphabet)
eskuwelahan school, elementary school
munisipiyo municipal building, town hall
pantalan dock, pier, wharf (structure that extends into the sea)
plasa plaza, town square
sab too (meaning also)
simbahan church

II. Cultural notes

A. Asa man ka? - This question is the commonly used greeting; it is equivalent to "hi" or "good morning" in English.

B. Map of a typical Philippine town

1. The municipal building, church, plaza, market, tennis court, school and high school are usually near each other, clustered around the center of town.
2. Besides these things a town might have a movie theater, bowling alley, recreation hall, clinic, PACD office, court, Rural Health Office, cockpit.
3. The municipal building houses the legislative, executive, and judicial branches of the government.
4. The market gives the town its daily food supply. Most markets have one market day a week during which other commodities are available. People from the surrounding barrios and towns flock to the market on market day to buy and sell their produce and wares.
5. The poblacion, or town proper, usually has paved roads. The outlying barrios are reached by dirt roads or sometimes paths.

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G

Ikaduhang Dialog

Situation: Si Imelda ug si Maria nagtagbo' sa dalan. Si Imelda nagdala ug bronda.

Maria: Asa man ka?
Imelda: Sa simbahan.
Maria: Layo' ba ang simbahan?
Imelda: O. Layo'.

Second Dialog

Situation: Imelda and Maria meet in the street. Imelda is carrying a veil.

Where are you going?
To the church.
Is the church far (away)?
Yes. (It's) far (away).

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG II

I. Structure: Layo' ba ang simbahan? O. Layo'.

A. Repetition drill: class repeats after the teacher.

Teacher	Student(s)
Layo' ba ang simbahan?	Layo' ba ang simbahan?
Layo' ba ang merkado?	Layo' ba ang merkado?
Layo' ba ang dormitory?	Layo' ba ang dormitory?

etc.

B. Simple substitution drill: teacher cues single word.

Teacher	Student(s)
Layo' ba ang merkado?	Layo' ba ang merkado?
plasa	Layo' ba ang plasa?
post office	Layo' ba ang post office?
simbahan	Layo' ba ang simbahan?
dormitory	Layo' ba ang dormitory?
bulangan	Layo' ba ang bulangan?
pantalan	Layo' ba ang pantalan?

etc.

C. Response drill: teacher asks questions, students give affirmative answers.

Teacher	Student(s)
Layo' ba ang simbahan?	O. Layo'.
Layo' ba ang merkado?	O. Layo'.
Layo' ba ang pantalan?	O. Layo'.
Layo' ba ang beer joint?	O. Layo'.
Layo' ba ang bulangan?	O. Layo'.

etc.

D. Chain response drill: one student asks another, who, after answering, asks a third student a different question, and so on. Students make their own questions, using English or Cebuano.

John: Layo' ba ang pantalan, Ric?
Ric: O. Layo'.

Ric: Layo' ba ang simbahan? Peter?
Peter: O. Layo'.

Peter: Layo' ba ang drug store, Anne?
Anne: O. Layo'.

Anne: Layo' ba ang _____? etc.

Hosted for free on livelingua.com

E. Short dialog: teacher sets model, then students substitute freely

John: Asa man ka, Mike?
Mike: Sa Eddie's Log Cabin.
John: Layo' ba ang Eddie's?
Mike: O. Layo'.

II. Structure: Layo' ba ang simbahan? Dili'. Dili' layo'.

A. Repetition drill: students learn to say dili'.

B. Response drill: teacher asks questions, students give negative short answers.

Teacher	Student(s)
Layo' ba ang munisipyo?	Dili'. Dili' layo'.
Layo' ba ang merkado?	Dili'. Dili' layo'.
Layo' ba ang post office?	Dili'. Dili layo'.

etc.

C. Response drill: students ask and answer each other; teacher cues with pictures.

Teacher	1st Student	2nd Student
Layo' ba ang bulangan?	Layo' ba ang bulanga?	Dili'. Dili' layo
munisipiyo	Layo' ba ang munisipyo?	Dili'. Dili' layo
pantalan	Layo' ba ang pantalan?	Dili'. Dili' layo

etc.

D. Introduction of new vocabulary: "adjectives". Teacher uses each adjective to describe objects in the classroom or pictures. The teacher uses the predicate-topic word order.

gamay
dako'
du'ol
nindot

E. Simple substitution drill using new vocabulary.

Teacher	Students
Layo' ba ang simbahan?	Layo' ba ang simbahan?
Du'ol	Du'ol ba ang simbahan?
Dako'	Dako' ba ang simbahan?
Gamay	Gamay ba ang simbahan?
Nindot	Nindot ba ang simbahan?

etc.

Hosted for free on livelingua.com

F. Repeat drill # E, but use different place nouns.

Teacher	Student(s)
1. Layo' ba ang pantalan?	Layo' ba ang pantalan?
Gamay	Gamay ba ang pantalan?
etc.	
2. Dako' ba ang merkado?	Dako' ba ang merkado?
Layo'	Layo' ba ang merkado?
etc.	
3. Etc.	

G. Moving slot substitution drill.

Teacher	Student(s)
Layo' ba ang simbahan?	Layo' ba ang simbahan?
Du'ol	Du'ol ba ang simbahan?
merkado	Du'ol ba ang merkado?
munisipiyo	Du'ol ba ang munisipiyo?
Dako'	Dako' ba ang munisipiyo?
plasa	Dako' ba ang plasa?
Nindot	Nindot ba ang plasa?
simbahan	Nindot ba ang simbahan?
Layo'	Layo' ba ang simbahan?
Gamay	Gamay ba ang simbahan?
merkado	Gamay ba ang merkado?
klinika	Gamay ba ang klinika?
Nindot	Nindot ba ang klinika?
eskuwelahan	Nindot ba ang eskuwelahan?
Du'ol	Du'ol ba angeskuwelahan?
bulangan	Du'ol ba ang bulangan?

H. Substitution-response drill: teacher cues slot; first group of students makes questions; second group gives affirmative short answers.

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Layo' ba ang simbahan?	Layo' ba ang simbahan?	O. Layo'.
Du'ol	Du'ol ba ang simbahan?	O. Du'ol.
Dako'	Dako' ba ang simbahan?	O. Dako'.
munisipiyo	Dako' ba ang munisipiyo?	O. Dako'.
plasa	Dako' ba ang plasa?	O. Dako'.
Nindot	Nindot ba ang plasa?	O. Nindot.
klinika	Nindot ba ang klinika?	O. Nindot.
bulangan	Nindot ba ang bulangan?	O. Nindot.
	etc.	

Hosted for free on livelingua.com

I. Substitute-response drill: same as drill #H, but with negative short answers.

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Layo' ba ang simbahan?	Layo' ba ang simbahan?	Dili'. Dili' layo'.
Du'ol	Du'ol ba ang simbahan?	Dili'. Dili' du'ol.
merkado	Du'ol ba ang merkado?	Dili'. Dili' du'ol.

etc. (use drill #G for cues)

J. Response drill: students ask each other about objects in the room. English or Cebuano; free answer.

1st Student(s)	2nd Student(s)
Gamay ba ang pencil?	O, gamay.
Dako' ba ang room?	O, dako'.
Nindot ba ang view?	Dili'. Dili' nindot.
Du'ol ba ang Bill's Joint?	Dili'. Dili' du'ol.

etc.

III. Structure: Layo' ang simbahan. Dili' layo' ang simbahan.

A. Introduction of new vocabulary:

lalaki
babaye
bata'
tawo
balay

B. Simple substitution drill.

Teacher	Student(s)
Dako' ang balay	Dako' ang balay
Gamay	Gamay ang balay
Du'ol	Du'ol ang balay
Layo'	Layo' ang balay
Nindot	Nindot ang balay

etc. (repeat with other place nouns if necessary)

Hosted for free on livelingua.com

C. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Dako' ang lalaki.	Dako' ang lalaki.
bata'	Dako' ang bata'.
Gamay	Gamay ang bata'.
babaye	Gamay ang babaye.
munisipiyo	Gamay ang munsipiyo.
Layo'	Layo' ang munisipiyo.
klinika	Layo' ang klinika
Nindot	Nindot ang klinika.
Du'ol	Du'ol ang klinika.
pantalan	Du'ol ang pantalan.
Gamay	Gamay ang pantalan.
tawo	Gamay ang tawo.

etc.

D. Conversion drill: students transform statement into question

Teacher	Student(s)
Dako' ang lalaki.	Dako' ba ang lalaki?
Gamay ang bata '.	Gamay ba ang bata'?
Layo' ang munisipiyo.	Layo' ba ang munisipiyo?
Nindot ang simbahan.	Nindot ba ang simbahan?
Du'ol ang pantalan.	Du'ol ba ang pantalan?
Dako' ang tawo.	Dako' ba ang tawo?
Gamay ang klinika.	Gamay ba ang klinika?
Nindot ang babayw.	Nindot ba ang babaye?
Dako' ang balay.	Dako' ba ang balay?

etc.

Hosted for free on livelingua.com

E. Conversion-response drill: first student transforms statement to question; second student gives positive answer.

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Gamay ang bata'.	Gamay ba ang bata'?	O. Gamay ang bata'.
Layo' ang bulangan.	Layo' ba ang bulangan?	O. Layo' ang bulangan.
Nindot ang plasa.	Nindot ba ang plasa?	O. Nindot ang plasa.
Dako' ang lalaki.	Dako' ba ang lalaki?	O. Dako' ang lalaki.
Layo' ang munisipiyo.	Layo' ba ang munisipiyo?	O. Layo' ang munisipiyo.
Gamay ang klinika.	Gamay ba ang klinika?	O. Gamay ang klinika.
Nindot ang simbahan.	Nindot ba ang simbahan?	O. Nindot ang simbahan.
Du'ol ang bulangan.	Du'ol ba ang bulangan?	O. Du'ol ang bulangan.
Dako' ang ang pantalan	Dako' ba ang pantalan?	O. Dako' ang pantalan.
Gamay ang tawo.	Gamay ba ang tawo?	O. Gamay ang tawo.
Layo' ang merkado.	Layo' ba ang merkado?	O. Layo' ang merkado.
Gamay ang simbahan.	Gamay ba ang simbahan?	O. Gamay ang simbahan.
Dako' ang balay.	Dako' ba ang balay?	O. Dako' ang balay.
	etc.	

F. Conversion-response drill: first student transforms statement to question, second student gives negative answer.

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Gamay ang bata'.	Gamay ba ang bata'?	Dili'. Dili' gamay ang bata'.
Layo' ang bulangan.	Layo' ba ang bulangan?	Dili'. Dili' layo' ang bulangan.
Nindot ang plasa.	Nindot ba ang plasa?	Dili'. Dili' nindot ang plasa.
	etc., using structures from #E.	

G. Response drill: affirmative answers cued by nod, negative by headshake.

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Gamay ang bata'.	Gamay ba ang bata'?	(nod)	O. Gamay ang bata'.
Layo' ang bulangan.	Layo' ba ang bulangan?	(shake)	Dili'. Dili' layo' ang bulangan
Nindot ang plasa.	Nindot ba ang plasa?	(shake)	Dili'. Dili' nindot ang plasa.
	etc., using structures from drill #E.		

Hosted for free on livelingua.com

H. Synonym drill: the student gives word which means the same as what the teacher says.

Teacher	Student(s)
dili' du'ol	layo'
dili' gamay	dako'
dili' layo'	du'ol
dili' dako'	gamay

I. Response drill: students answer in negative and assert the opposite.

Teacher	Student(s)
Dako' ba ang babaye?	Dili'. Dili' dako'. Gamay.
Layo' ba ang bulangan?	Dili'. Dili' layo'. Du'ol.
Gamay ba ang bata'?	Dili'. Dili' gamay. Dako'.
Du'ol ba ang munisipiyo?	Dili'. Dili' du'ol. Layo'.

etc.

J. Short Dialog

Ginny: Asa man ka, Linda?
Linda: Sa Merkado.
Ginny: Du'ol ba ang merkado?
Linda: Dili'. Dili' du'ol. Layo'.

K. Free variations on drill #J, using du'ol, layo', gamay, dako', and the place names.

L. Introduction of new vocabulary

guwapa
guwapo
ma'ayo
kugihan

M. Use of new vocabulary: students say something about a picture of a boy, girl, or child.

Picture	Student(s)
Handsome man	Guwapo ang lalaki.
Doing good	Ma'ayo ang lalaki.
Working hard	Kugihan ang lalaki.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

N. Students ask and answer each other's questions about various things. Either English or Cebuano.

1st Student(s)	2nd Student(s)
Guwapa ba ang babaye?	O. Guwapa ang babaye.
Kugihan ba ang bata '?	Dili'. Dili' kugihan ang bata'.
Dako' ba ang chair?	O. Dako' ang chair.
Happy ba ang teacher?	O. Happy ang teacher.
Smart ba ang students?	Dili'. Dili' smart ang students.
Ma'ayo ba ang tawo?	O. Ma'ayo ang tawo.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

ang	(a word that indicates the topic of the sentence)
ba	(a particle with several uses; here it indicates a question that can be answered by yes or no)
layo'	far

B. Drills

bata'	child
kugihan	industrious, hardworking
dako'	big
dili'	(a negative which negates adjectives, nouns, etc., and certain verb constructions)
du'ol	near
gamay	small
guwapo	handsome
lalaki	man, boy, male
ma'ayo	good
nindot	nice, pretty

II. Cultural Notes

1. Words derived from Spanish that apply to people often have masculine and feminine forms. The masculine ends in "-o" and the feminine ends in "-a", as guwapo and guwapa, ma'istro and ma'estra, Amerikano and Amerikana.

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G

Ikatulong Dialog

Situation: Usa ka Peace Corps nihapit sa usa ka balay aron sa pagpangayo' ug tubig.

Doug (PCV): Ma'ayo! Ma'ayo!

Tigulang: (busy in the kitchen, calls) Kinsa ka?

Doug (PCV): Ako si Doug.

Tigulang: Dayon! (She comes out and sees Doug). Amerikano ka ba?

Doug (PCV): O. Amerikano ako.

Third Dialog

Situation: A Peace Corps Volunteer stopped at a house to ask for water.

Hello! (Anybody home?) Who's there? Who are you?

I'm Doug.

Come in.

Are you an American?

Yes, I'm American.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG III

I. Pattern: Kinsa ka? Ako si Doug.

A. Repetition-substitution drill: students repeat answer after teacher.

Teacher	Student(s)
Kinsa ka? Ako si Doug.	Ako si Doug.
Kinsa ka? Babie.	Ako si Babie.
Kinsa ka? Bomboy	Ako si Bomboy.
Kinsa ka? Esperanza	Ako si Esperanza.
Kinsa ka? Gaming	Ako si Gaming.

etc.

B. Response drill: students ask each other's names.

1st Student(s)	2nd Student(s)
Kinsa ka?	Ako si David.
Kinsa ka?	Ako si Lani.
Kinsa ka?	Ako si Bill.

etc.

II. Pattern: Amerikano ka ba? O, Amerikano ako.

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Amerikano ka ba?	Amerikano ka ba?
Peace Corps	Peace Corps ka ba?
Maistro	Ma'istro ka ba?
Bisaya'	Bisaya' ka ba?
Pilipino	Pilipino ka ba?
Babaye	Babaye ka ba?
Tagalog	Tagalog ka ba?
Lalaki	Lalaki ka ba?

etc.

B. Moving slot substitution drill

Teacher	Students
Amerikano ako.	Amerikano ako.
Peace Corps	Peace Corps ako.
Bisaya'	Bisaya' ako.
ka	Bisaya ka.
Ma'istro	Ma'istro ka.
Babaye	Babaye ka.
ako	Babaye ako.
Estudiyante	Estudiyante ako.
ka	Estudiyante ka.
Lalaki	Lalaki ka.

Hosted for free on livelingua.com

C. Substitution-response drill: affirmative answers

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Amerikano ka ba?	Amerikano ka ba?	O. Amerikano ako.
Peace Corps	Peace Corps ka ba?	O. Peace Corps ako.
Ma'istro	Ma'istro ka ba?	O. Ma'istro ako.
Bisaya'	Bisaya' ka ba?	O. Bisaya' ako.
Pilipino	Pilipino ka ba?	O. Pilipino ako.
Babaye	Babaye ka ba?	O. Babaye ako.
Lalaki	Lalaki ka ba?	O. Lalaki ako.
Estudiyante	Estudiyante ka ba?	O. Estudiyante ako.

D. Fixed slot substitution drill: requires amnesiac students

Teacher	Student(s)
Amerikano ba ako?	Amerikano ba ako?
Peace Corps	Peace Corps ba ako?
Ma'istro	Maistro ba ako?
Bisaya'	Bisaya' ba ako?
Babaye	Babaye ba ako?

etc.

E. Substitution-response drill: affirmative answers

Teacher	1st Student(s)	Teacher
Peace Corps ba ako?	Peace Corps ba ako?	O. Peace Corps ka.
Bisaya'	Bisaya ba ako?	O. Bisya' ka.
Pilipino	Pilipino ba ako?	O. Pilipino ka.
Ma'istro	Ma'istro ba ako?	O. Ma'istro ka.
Insik	Insik ba ako?	O. Insik ka.
Babaye	Babaye ba ako?	O. Babaye ako.

F. Response drill: students ask and answer each other, using English or Cebuano words. Answers are affirmative.

1st Student(s)	2nd Student(s)
Amerikano ka ba?	O, Amerikano ako.
Smart ka ba?	O, smart ako.
Peace Corps ka ba?	O, Peace Corps ako.
Tall ka ba?	O, tall ako.
Dako' ka ba?	O, dako' ako.

etc.

G. Short dialog: a school child holds a conversation with Miss Eisen.

Child: Kinsa ka, Mum?
Miss Eisen: Ako si Miss Eisen.
Child: Ma'istra ka ba, Mum?
Miss Eisen: O, ma'istra ako.

Hosted for free on livelingua.com

H. Moving slot substitution-response drill: affirmative answers

Teacher		1st Student(s)	2nd Student(s)
Peace Corps ba ang babaye?		Peace Corps ba ang babaye?	0. Peace Corps ang babaye.
Gamay		Gamay ba ang babaye?	0. Gamay ang babaye.
	lalaki	Gamay ba ang lalaki?	0. Gamay ang lalaki.
	bata'	Gamay ba ang bata'?	0. Gamay ang bata'.
Dako'		Dako' ba ang bata'?	0. Dako' ang bata'.
	bulangan	Dako' ba ang bulangan?	0. Dako ang bulangan.
Layo'		Layo' ba ang bulangan?	0. Layo' ang bulangan.
	pantalan	Layo' ba ang pantalan?	0. Layo' ang pantalan.
Ma'ayo		Ma'ayo ba ang pantalan?	0. Ma'ayo ang pantalan.
	tawo	Ma'ayo ba ang tawo?	0. Ma'ayo ang tawo.
	ako	Ma'ayo ba ako?	0. Ma'ayo ka.
Kugihan		Kugihan ba ako?	0. Kugihan ka.
	babaye	Kugihan ba ang babaye?	0. Kugihan ang babaye.
Amerikana		Amerikana ba ang babaye?	0. Amerikana ang babaye.

I. Moving slot substitution-response drill: people's names, affirmative answers

Teacher		1st Student(s)	2nd Student(s)
Peace Corps ba si Miss Bolan?		Peace Corps ba si Miss Bolan?	0. Peace Corps Miss Bolan.
Amerikana		Amerikana ba si Miss Bolan?	0. Amerikana si Miss Bolan.
	Mrs. Brown	Amerikana ba si Mrs. Brown?	0. Amerikana si Mrs. Brown.
Guwapa		Guwapa ba si Mrs. Brown?	0. Guwapa si Mrs. Brown.
Dako'		Dako' ba si Mrs. Brown?	0. Dako' si Mrs. Brown.
	Mum Perez	Dako' ba si Mum Perez?	0. Dako' si Mum Perez.
	Mrs. Ruiz	Dako' ba si Mr. Ruiz?	0. Dako' si Mr. Ruiz.
Kugihan		Kugihan ba si Mr. Ruiz?	0. Kugihan si Mr. Ruiz.
	Judith	Kugihan ba si Judith?	0. Kugihan si Judith.
Gamay		Gamay ba si Judith?	0. Gamay si Judith.
	Pedro	Gamay ba si Pedro?	0. Gamay si Pedro.
	Miss Orat	Gamay ba si Miss Orat?	0. Gamay si Miss Orat.
		etc.	

Hosted for free on livelingua.com

J. Short Dialog (review):

Bruce: Ma'ayo!
Chuck: Dayon. Asa man ka?
Bruce: Sa merkado.
Chuck: Layo' ba ang merkado?
Bruce: Dili'. Dili' layo' ang merkado.

III. Pattern: Dili'. Dili' ako Amerikano.

A. Fixed slot substitution drill.

Teacher	Student(s)
Dili'. Dili' ako Amerikano	Dili'. Dili' ako Amerikano.
Peace Corps	Dili'. Dili' ako Peace Corps.
dako'	Dili'. Dili' ako dako'.
Pilipino	Dili'. Dili' ako Pilipino.
Kugihan	Dili'. Dili' ako kugihan.
ma'istro	Dili'. Dili' ako ma'istro.
gamay	Dili'. Dili' ako gamay.
estudiyante	Dili'. Dili' ako estudiyante.
Insik	Dili'. Dili' ako Insik.
lalaki	Dili'. Dili' ako lalaki.

B. Substitution-response drill: negative answers

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Amerikano ka ba?	Amerikano ka ba?	Dili'. Dili' ako Amerikano.
Peace Corps	Peace Corps ka ba?	Dili'. Dili' ako Peace Corps.
Ma'istra	Ma'istra ka ba?	Dili'. Dili' ako ma'istra.
Guwapo	Guwapo ka ba?	Dili'. Dili' ako guwapo.
	etc.	

C. Substitution-response drill, cued by head gesture.

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Pilipino ka ba?	Pilipino ka ba?	(shake)	Dili'. Dili' ako Pilipino.
Estudiyante	Estudiyante ka ba?	(nod)	O, estudiyante ako.
Babaye	Babaye ka ba?	(nod)	O, babaye ako.
Bata'	Bata' ka ba?	(shake)	Dili'. Dili' ako bata'

D. Free conversation, using the patterns:

Amerikano ka ba?

O, Amerikano ako.

Dili'. Dili' ako Amerikano.

Hosted for free on livelingua.com

Vocabulary to use:

Dako'	Kugihan	Insik
Gamay	Amerikano	Babaye
Guwapo	Bisaya'	Estudiyante
Ma'ayo	Pilipino	lalaki
Ma'istro		

E. Cumulative Dialog:

Ben: Asa man ka?
Dodong: Sa eskuwelahan.
Ben: O! Ma'istro ka ba?
Dodong: Dili'. Dili' ako ma'istro. Estudiyante ako.

Hosted for free on livelingua.com

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

ako	I (personal pronoun, topic form)
kinsa	who
dayon	come in
si	(used to indicate a proper name, topic form)

B. Drills

Amerikano	American
babaye	woman, girl, female
Bisaya'	Visayan person or thing (the Visayan Language is Binisaya')
estudiyante	student (girl or boy)
Insik	Chinese person or thing
ma'istro	teacher
Mam	(term of address for female teachers)
Pilipino	Filipino person or thing

II. Cultural Notes

A. ma'ayo - In this situation ma'ayo means "Is anybody home?" It is polite to shout this as you wait at the door or stairs of the house. When the occupant of the house is ready to have you come in, he shouts back dayon.

B. Peace Corps - Peace Corps volunteers usually call themselves "volunteers", but Filipinos usually use the whole for the part: "In my town there's a Peace Corps named Jim..."

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G

Ika'upata nga Dialog

Situation: Si Pedro mi'adto sa balay ni Juan, usa ka opaw. Nakita ni Pedro ang amigo ni Juan.

Pedro : Ha'in man ang tawong opaw?

Amigo: Ang opaw ng tawo?

Pedro: O'o.

Amigo: Tu'a didto sa barberiya.

Pedro: Salamat, ha?

Amigo: Walay sapayan.

Fourth Dialog

Situation: Pedro went to the house of Juan, a bald (man). Pedro saw a friend of Juan.

Where's the bald man?

Bald man.

Yes.

(There) at the barber shop.

Thanks.

You're welcome.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG IV

I. Pattern: Ha'in man ang tawo?
Ha'in man si Peping?

A. Introduction of new Vocabulary

tawo	siya	hotel
lapis	lamisa	balay
libro	artista	nanay
sinina'	mayor	tatay
kalo'	sine	iro'
bir	siyudad	

B. Fixed slot substitution drill: use new vocabulary

Teacher	Student(s)
Ha'in man ang tawo?	Ha'in man ang tawo?
lapis	Ha'in man ang lapis?
libro	Ha'in man ang libro?
bata'	Ha'in man ang bata'?
lalaki	Ha'in man ang lalaki?
munisipiyo	Ha'in man ang munisipiyo?

etc.

C. Fixed slot substitution drill: people's names

Teacher	Student(s)
Ha'in man si Peping?	Ha'in man si Peping?
Carlos	Ha'in man si Carlos?
Babie	Ha'in man si Babie?
Carmen	Ha'in man si Carmen?

etc.

D. Fixed slot substitution drill: mixed nouns

Teacher	Student(s)
Ha'in man ang lapis?	Ha'in man ang lapis?
Peping	Ha'in man si Peping?
Carlos	Ha'in man si Carlos?
siya	Ha'in man ang siya?
libro	Ha'in man ang libro?
Juan	Ha'in man si Juan?
balay	Ha'in man ang balay?

ERIC 30 Hosted for free on livelingua.com

II. Pattern: Tu'a didto sa Sugbu.

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Tu'a didto sa Sugbu	Tu'a didto sa Sugbu.
siyudad	Tu'a didto sa siyudad.
Manila	Tu'a didto sa Manila.
hotel	Tu'a didto sa hotel.
munisipiyo	Tu'a didto sa munisipiyo.
merkado	Tu'a didto sa merkado.

etc.

B. Substitution-response drill: people's names

1st Student(s)	Teacher	2nd Student(s)
Ha'in man si Carlos?	merkado	Tu'a didto sa merkado.
Ha'in man si Carlos?	pantalan	Tu'a didto sa pantalan.
Ha'in man si Carlos?	bulangan	Tu'a didto sa bulangan.
Ha'in man si Carlos?	simbahan	Tu'a didto sa simbahan.

etc.

C. Substitution-response drill: common "nouns"

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Ha'in man ang tawo?	Ha'in man ang tawo?	eskuwelahan	Tu'a didto sa eskuwelahan.
lalaki	Ha'in man ang lalaki?	plasa	Tu'a didto sa plasa.
bata '	Ha'in man ang bata'?	klinika	Tu'a didto sa klinika.
babaye	Ha'in man ang babaye?	simbahan	Tu'a didto sa simbahan.

etc.

D. Substitution-response drill: mixed "nouns" and names

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s
Ha'in man ang artista?	Ha'in man ang artista?	Munisipiyo	Tu'a didto sa munisipiyo.
lalaki	Ha'in man ang lalaki?	siyudad	Tu'a didto sa siyudad.
Carlos	Ha'in man si Carlos?	Sugbu	Tu'a didto sa Sugbu.
babaye	Ha'in man ang babaye?	hotel	Tu'a didto sa hotel.
Maria	Ha'in man si Maria?	Manila	Tu'a didto sa Manila.

Hosted for free on livelingua.com

E. Short Dialog:

Child: Tatay, ha'in man si Nanay?
Father: Tu'a didto sa merkado.

F. Free expression; students ask each other where their friends are, using names or nicknames; the answers, in the pattern of "Tu'a didto sa ....", can be in English or Cebuano.

G. Short dialog:

Dick, to his roomate: Ha'in man ang doctor's office?
Mike: Tu'a didto sa Lincoln Street.

H. Free expression: practice using 'ang' and 'si' correctly by asking and telling where things are.

III. Pattern: Na'a dinha' sa balay.

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Na'a dinha sa balay.	Na'a dinha' sa balay.
lamisa.	Na'a dinha' sa lamisa.
siya (chair)	Na'a dinha sa siya.
eskuwelahan	Na'a dinha' sa eskuwelahan.
sine	Na'a dinha' sa sine.

etc.

B. Response drill: teacher asks students about things in the room.

Teacher	Student(s)
Ha'in man ang lapis?	Na'a dinha' sa lamisa.
Ha'in man ang bir?	Na'a dinha' sa lamisa.
Ha'in man ang chalk?	Na'a dinha' sa blackboard.
Ha'in man ang paper?	Na'a dinha' sa siya.

etc.

C. Chain response drill: students ask each other about objects near them.

1st Student	2nd Student(s)
Ha'in man ang notebook?	Na'a dinha' sa desk.
Ha'in man ang libro?	Na'a dinha' sa floor.
Ha'in man ang glasses?	Na'a dinha' sa siya.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

IV. Pattern: Ni'a dinhi sa merkado.

A. Substitution-response drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Ha'in man si Bill?	Ha'in man si Bill?	Ni'a dinhi sa munisipiyo.
Ha'in man ang doctor?	Ha'in man ang doctor?	Ni'a dinhi sa munisipiyo.
Ha'in man ang mayor?	Ha'in man ang mayor?	Ni'a dinhi sa munisipiyo.
Ha'in man ang chief of police?	Ha'in man ang cp?	Ni'a dinhi sa munisipiyo.
Ha'in man si Oscar?	Ha'in man si Oscar?	Ni'a dinhi sa munisipiyo.
Ha'in man ang post office?	Ha'in man ang P.O.?	Ni'a dinhi sa munisipiyo?
	etc.	

B. Response drill: teacher cues response by pointing far away or near.

Teacher	Cue	Student(s)
Ha'in man si Jing?	far	Tu'a didto.
Ha'in man ang libro?	near	Ni'a dinhi.
Ha'in man si Jovelita?	far	Tu'a didto.
Ha'in man ang bata'?	middle	Na'a dinha'.
Ha'in man ang babaye?	near	Ni'a dinhi.
	etc.	

C. Dialog

PCV: Ha'in man si Betty?
Maid: Tu'a didto sa library.
PCV: Layo' ba ang library?
Maid: Dili'. Du'ol lang.

D. Dialog variation: The students vary the dialog.

PCV: Ha'in man ang iro'?
Maid: Ni'a dinhi sa front yard.
PCV: Dako' ba ang iro'?
Maid: O. Dako'.

Hosted for free on livelingua.com

V. Pattern: "Adjective" / ng / "noun"
"Noun" / ng / "adjective"

A. Conversion drill

Teacher	Student(s)
Ang tawong opaw	Ang opawng tawo
Ang simbahang dako'	Ang dakong simbahan
Ang librong gamay	Ang gamayng libro
Ang plasang berde	Ang berdeng plasa
Ang batang guwapo	Ang guwapong bata'

etc.

B. Conversion drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Ang opawng tawo	Ang opawng tawo	Ang tawong opaw
Ang dakong simbahan	Ang dakong simbahan	Ang simbahang dako'
Ang gamayng libro	Ang gamayng libro	Ang librong gamay
Ang berdeng plasa	Ang berdeng plasa	Ang plasang berde
Ang guwapong bata'	Ang guwapong bata'	Ang batang guwapo
Ang dakong sinina'	Ang dakong sinina'	Ang sininang dako'

etc.

C. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Ang dakong libro	Ang dakong libro
berde	Ang berdeng libro
sinina'	Ang berdeng sinina'
gamay	Ang gamayng sinina'
bata'	Ang gamayng bata'
tawo	Ang gamayng tawo
dako'	Ang dakong tawo
merkado	Ang dakong merkado

etc.

Hosted for free on livelingua.com

D. Substitution-response drill

Teacher		1st Student(s)	2nd Student(s)	1st
Ha'in man ang dakong libro?		Ha'in man ang dakong libro?	Ang librong dako'	0.
berde		Ha'in man ang berdeng libro?	Ang librong berde?	0.
	sinina'	Ha'in man ang berdeng sinina'?	ang sininang berde?	0.
gamay		Ha'in man ang gamayng sinina?	Ang sininang gamay?	0.
	bata'	Ha'in man ang gamayng bata'?	Ang batang gamay?	0.
	tawo	Ha'in man ang gamayng tawo?	ang tawong gamay	0.
dako'		Ha'in man ang dakong tawo?	Ang tawong dako'?	0.
	merkado	Ha'in man ang dakong merkado?	Ang merkadong dako'?	0.

E. Substitution-response drill: teacher gives a spoken and pointed cue

Teacher	1st Student(s)	Cue	
Ha'in man ang opawng tawo?	Ha'in man ang opawng tawo?	near	Ni'a dinhi ang opawg tawo.
dakong simbahan	Ha'in man ang dakong simbahan?	far	Tu'a didto ang dakong simbahan
berdeng sinina	Ha'in man ang berdeng sinina?	middle	Ni'a dinhi ang berdeng sinina.
gamayng libro	Ha'in man ang gamayng libro?	far	Tu'a didto ang gamayng libro.
guwapong bata'	Ha'in man ang guwapong bata'?	middle	Na'a dinha' ang guwapong bata'.
dakong lapis	Ha'in man ang dakong lapis?	near	Ni'a dinhi ang dakong lapis.

etc.

F. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Ni'a dinhi ang guwapong babaye.	Ni'a dinhi ang guwapang babaye.
Tu'a didto	Tu'a didto ang guwapong babaye.
ma'istra	Tu'a didto ang guwapang ma'istra.
dako'	Tu'a didto ang dakong ma'istra.
iro'	Tu'a didto ang dakong iro'.
Na'a dinha'	Na'a dinha' ang dakong iro'.
gamay	Na'a dinha' ang gamayng iro'.
Ni'a dinhi	Ni'a dinhi ang gamayng iro'.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

G. Dialog

PCV boy: Ha'in man ang babayeng Amerikana?
Passerby: Ang guwapang babaye?
PCV boy: O.
Passerby: Tu'a didto sa eskuwelahan.

H. Free expression: students ask each other where people, things, or places are, using the linked adjective and noun. English Cebuano can be used.

Ex.: Ha 'in man ang ma'ayong restaurant?
Tu'a didto ang ma'ayong restaurant.

Hosted for free on livelingua.com

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

barberiya	barber shop
didto	there (location far from both the speaker and the person spoken to)
ha'in	where (with present sense)
ha?	O.K.? (used at the end of a sentence to ask permission)
-ng	(contracted form of the linker nga)
opaw	bald
salamat	thank you (used less frequently than Americans say thank you)
tawo	men (generic term for men and women), man (in singular applicable only to a male)
tu'a	there (location far from both the speaker and the person spoken to)
walay sapayan	you're welcome

B. Drills

artista	actress
berde	green
bir	beer
ka'ayo	very
kalo'	hat
dinha'	there (1. near the person spoken to 2. not too far from both the speaker and the person spoken to)
dinhi	here (1. near the speaker 2. near both the speaker and the person spoken to)
iro'	dog
lamisa	table
lapis	pencil
libro	book
na'a	there (1. near the person spoken to 2. not too far from both the speaker and the person spoken to)
ni'a	here (1. near the speaker 2. near both the speaker and the person spoken to)
sine	movies
sinina'	dress
siya	chair (the accent on the first syllable)
siyudad	city

II. Cultural Notes

A. Cebuanos frequently use physical characteristics to identify people whether or not they know the person's name. "Who are you looking for, the bearded guy?"

amang - dumb (can't speak)

bungoton - bearded

bulhog - blind in one eye

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G

Ikalimang Dialog

Situation: Usa ka Peace Corps nakakita' ug lalaki nga Nag'inom ug tuba' sa tindahan. Nangutana siya unsay iyang gi'inom.

Peace Corps: Unsa man na'?
Lalaki: Tuba' ni.
Peace Corps: Lami' ba kana'?
Lalaki: O. (slurp) Lami' ka'ayo.

Fifth Dialog

Situation: A Peace Corps Volunteer saw a man drinking tuba at a store. He asked what he was drinking.

What's that?
This is tuba.
Is that good?
Yes. (It's) very good.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG FIVE

I. Structure: Unsa man ni? Sinina' na'.

A. Response drill: teacher cues by pointing to objects near her.

Teacher(pointing)	Student(s)
Unsa man ni?	Sinina' na.
Unsa man ni?	Libro na'.
Unsa man ni?	Siya na'.
Unsa man ni?	Lapis na'.

etc.

B. Response drill: student indicates an object near him and ask another student what it is.

1st Student(s)	2nd Student(s)
Unsa man ni?	Lapis na'.
Unsa man ni?	Desk na'.
Unsa man ni?	Picture na'.
Unsa man ni?	Libro na'.

etc.

C. Response drill: teacher indicates object near student

Teacher(pointing)	Student(s)
Unsa man na'?	Sinina' ni.
Unsa man na'?	Libro ni.
Unsa man na'?	Lapis ni.

etc.

D. Chain response drill

1st Student (s)	2nd Student(s)
Unsa man na'?	Shoes ni.
Unsa man na'?	Lamisa ni.
Unsa man na'?	Glasses ni.

etc.

E. Response drill: teacher points to objects far away from everyone in the room.

Teacher	Student(s)
Unsa man to?	Kahoy to.
Unsa man to?	Balay to.
Unsa man to?	Bintana' to.
Unsa man to?	Pultahan to.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

F. Response drill: teacher points to an object and asks what it is. If pointing is too vague or does not allow enough control, use picture cues.

Teacher	Student(s)
Unsa man na'?	Lapis ni.
Unsa man to?	Kahoy to.
Unsa man ni?	Notebook na'.
Unsa man ni?	Siya na'.

etc.

G. Free expression: students ask each other what objects are.

II. Pattern: Kini ang bongbong:

A. Introduction of new vocabulary

bongbong	kusina
kuwarto	sala

B. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Kini ang bongbong	Kini ang bongbong
kuwarto	Kini ang kuwarto.
libro	Kini ang libro.
kusina	Kini ang kusina.
sala	Kini ang sala.
lapis	Kini ang lapis.
munisipiyo	Kini ang munisipiyo

etc.

C. Substitution-conversion drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Kini ang simbahan.	Kini ang simbahan.	Simbahan ni.
pantalan	Kini ang pantalan.	Pantalan ni.
bata'	Kini ang bata'.	Bata' ni.
Amerikano	Kini ang Amerikano.	Amerikano ni.
siyudad	Kini ang siyudad.	Siyudad ni.
Kusina	Kini ang kusina.	Kusina ni.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

D. Conversion drill

Teacher	Student(s)
Lalaki na'.	Kana' ang lalaki.
Babaye na'.	Kana' ang babaye.
Kalo' na'.	Kana' ang kalo'.
Lamisa na'.	Kana' ang lamisa.
Bongbong na'.	Kana' ang bongbong.

etc.

E. Free expression: students talk about things near them and near the people they are talking to. This can be done in a chain.

1st Student: Kini ang lapis. Kana' ang siya'
2nd Student: Kini ang siya. Kana' ang lamisa.
3rd Student: Kini ang lamisa. Kana' ang blackboard.
4th Student: Kini ang blackboard. Kana' ang notebook.
etc.

F. Fixed slot substitution drill: teacher cues by pointing or with words, or both.

Teacher	Student(s)
Kadto ang kahoy.	Kadto ang kahoy.
bintana'	Kadto ang bintana'.
pantalan	Kadto ang pantalan.
eskuwelahan	Kadto ang eskuwelahan.
babaye	Kadto ang babaye.

etc.

G. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Kini ang babaye.	Kini ang babaye.
libro	Kini ang libro.
Kana'	Kana' ang libro.
klinika	Kana' ang klinika.
Pilipino	Kana' ang Pilipino.
Kadto	Kadto ang Pilipino.
kahoy	Kadto ang kahoy.
bulangan	Kadto ang bulangan.
Kini	Kini ang bulangan.
kusina	Kini ang kusina.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

H. Chain response drill: student points to an object and asks another student what it is.

1st Student(s)	2nd Student(s)
Unsa man na?	Kini ang lapis.
Unsa man to?	Kadto ang kahoy.
Unsa man ni?	Kana' ang libro.

etc.

I. Free dialog exchange: students can find out new words from the teacher using this method.

Student: Unsa man na'?
Teacher: Kini?
Student; O, kana'.
Teacher: Kini ang sapatos.

III. Pattern: Kini si Maria.

A. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Kini si Maria.	Kini si Maria.
Juan.	Kini si Juan.
Kadto	Kadto si Juan.
Kana'	Kana' si Juan.
Jovelita	Kana' si Jovelita.
Kadto	Kadto si Jovelita.

etc.

B. Response drill: teacher points and asks

Teacher	Student(s)
Kinsa man na'?	Kini si John.
Kinsa man ni?	Kini si Robert.
Kinsa man to?	Kadto si Ellen.

etc.

C. Response drill: student uses intonation for asking the same question a second time.

Teacher	Student(s)
Kini ang iro'.	Unsa man na'?
Kini si Rebecca.	Kinsa man na'?
Kadto si Mary.	Kinsa man kadto?
Kana' ang bintana'.	Unsa man ni?

etc.

Hosted for free on livelingua.com

D. Dialog: a schoolboy introduces his PCV teacher to his mother.
Carlos: Nay, kini si Mr. Taylor.
Mother: Ma'istro ka ba, sir?
Mr. Taylor: O, ma'istro ako.
Mother: 'Bright' ba si Carlos?
Mr. Taylor: O, 'bright' ka'ayo, Nang.

E. Dialog: two bench-sitters dicuss two passing PCV's.
One crony: Kinsa man kadto?
Other crony: A, kadto ang Peace Corps.
One Crony: Asa man to:
Other crony: Sa eskuwelahan.

F. Free expression students describe pictures shown to them by the teacher. They use as many patterns and as much vocabulary as they know.
Ex. picture of a boy on the wharf.
The teacher, if the student has trouble, can guide by asking a question. The parentheses indicate questions which may be asked <u>if necessary</u>, and the possible answers to those questions.

Teacher	Student(s)
(Kinsa kini?)	Kini si Fredo.
(Babaye ba si Fredo?)	(Dili'. Dili' babaye si Fredo) Lalaki si Fredo.
(Dado' ba si Fredo?)	(O.) Dako' si Fredo.
(Guwapo ba si Fredo?)	(O.) Guwapo si Fredo.
(Estudiyante ba si Fredo?)	(Dili'.) Dili' estudiyante si Fredo. Ma'istro si Fredo.
(Fa'in man si Fredo?)	Tu'a didto si Fredo sa pantalan.
(Gamay ba ang pantalan?	(Dili'.) Dako' ang pantalan.
etc.	

IV. Pattern: Kini ba ang merkado?

Kini ba si Julia?

A. Conversion-expansion drill.

Teacher	Student(s)
Kini ang merkado.	Kini ba ang merkado?
Kini ang kusina.	Kini ba ang kusina?
Kini ang bata'.	Kini ba ang bata'?
Kini ang plasa.	Kini ba ang plasa?
Kini ang Insik.	Kini ba ang Insik?
Kini ang lapis.	Kini ba ang lapis?
Kini ang sinina'.	Kini ba ang sinina?
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

B. Conversion-response drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Kana' ang merkado.	Kana' ang merkado.	Kana' ba ang merkado?
iro'	Kana' ang iro'.	Kana' ba ang iro'?
bir	Kana' ang bir.	Kana' ba ang bir?

etc., continue as in IV-A

C. Conversion-response drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Kadto ang siyudad.	Kadto ang siyudad.	Kadto ba ang siyudad?
kahoy	Kadto and kahoy.	Kadto ba ang kahoy?

etc., as in IV-A

D. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Kini ba ang bongbong?	Kini ba ang bongbong?
Kadto	Kadto ba ang bongbong?
Ricardo	Kadto ba si Ricardo?
Kahon	Kadto ba ang kahon?
Kana'	Kana' ba ang kahon?
Kini	Kini ba ang kahon?
sala	Kini ba ang sala?
Kana'	Kana' ba ang sala?
Ramon	Kana' ba si Ramon?
Kadto	Kadto ba si Ramon?

etc.

E. Response drill: students make their own question, using the word the teacher gives. Affirmative answers.

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
kini	Kini ba ang kuwarto?	O. Kini ang kuwarto.
kana'	Kana' ba ang notebook?	O. Kana' ang notebook.
Kadto	Kadto ba si Raul?	O. Kadto si Raul.
Kadto	Kadto ba ang trak?	O. Kadto ang trak.

etc.

F. Dialog

Pedro: Ha'in man si Manuel?
Tony: Tu'a didto sa Manoling's Store.
Pedro: Kadto ba ang Manoling's Store?
Tony: O, kadto du'ol ka'ayo.

Hosted for free on livelingua.com

G. Free expression students ask about objects in the room, pictures, etc., using the pattern:
Kana' ba si Ruth?

and the short answer:
O, si Ruth na'.

V. Pattern: Dili' kini ang merkado.
Dili' kini si Julia.

A. Moving slot drill

Teacher		Student(s)
Dili' kini ang merkado.		Dili' kini ang merkado.
	pantalan.	Dili' kini ang pantalan.
kana'		Dili' kana' ang pantalan.
	babaye	Dili' kana' ang babaye.
	Recto	Dili' kana' si Recto.
	libro	Dili' kana' ang libro.
	Bebe	Dili' kana' si Bebe.
kadto		Dili' kadto si Bebe.
	kahoy	Dili' kadto ang kahoy.

etc.

B. Response drill: teacher cues by head gesture

Teacher		Student(s)
Kini ba ang lapis?	(yes)	O. Kana' ang lapis.
Kadto ba ang kusina?	(no)	Dili'. Dili' kadto ang kusina.
kana' ba ang siya?	(yes)	O. Kana' ang siya.

etc.

C. Response general questions

1st Student(s)	2nd Student(s)
Siya ba na'?	O. Siya kini.
Lapis ba to?	Dili'. Dili' to lapis.
Bongbong ba ni?	O. Bongbong na'.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

kana'	that (object pronoun for 1. something near person spoken to 2. something not too far from both the speaker and the person spoken to)
lami'	delicious, nice
unsa	what

B. Drills

bintana'	window
bongbong	wall
kahon	big box
kahoy	wood, tree, firewood
kusina	kitchen
kuwarto	bedroom
di'ay	(particle with many uses; here it is used to express surprise; the speaker has learned something he hadn't known before)
pultahan	door
sala	livingroom

II. Cultural Notes

A. Tuba' is an alcoholic drink made from the sap of the coconut palm.

B. Trak, from the English word truck, means bus.

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G

Ika'unom nga Dialog

Situation: Si Mario ug si Ben nagkita' sa pantalan. Si Mario nagdala ug dakong kahon. Si Ben nagdala ug isda'. Nangutana si Ben unsay gidala ni Mario.

Ben: Unsa man na'?

Mario: Kining dakong kahon?

Ben: O. Kanang kahon.

Mario: Ssssst' (Whisper)
'Blue Seal' cigarets!

Ben: Uy! Smugler ka di'ay!

Sixth Dialog

Situation: Mario ang Ben met in the wharf. Mario was carrying a big box. Ben was carrying fish. Ben ask what Mario was carrying.

What's that?

This big box?

Yes, that box.

Ssssst! 'Blue Seal' cigarets!

Oh, you're a smuggler!

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG SIX

I. Pattern: 'demonstrative' and linker (nga) and 'noun'

A. Moving slot substitution drill: sentence fragment

Teacher	Student(s)
kining kahon	kining kahon
bata'	kining bata'
kana'	kanang bata'
kadto	kadtong bata'
kahoy	kadtong kahoy
balay	kadtong balay
kini	kining balay
lalaki	kining lalaki
kana'	kanang lalaki
kadto	kadtong lalaki

etc.

B. Expansion drill: students substitute 'kini' and 'ing' for 'ang'

Teacher	Student's)
Dako' ang kahon.	Dako' kining kahon.
Gamay ang kahoy.	Gamay kining kahoy.
Nindot ang plasa.	Nindot kining plasa.

etc.

C. Repeat I-B, using 'kana'' ang 'ng' ang then 'kadto' and 'ng' as the expansion.

D. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Dako' kining kahon.	Dako' kining kahon.
Gamay	Gamay kining kahon.
iro'	Gamay kining iro'
kana'	Gamay kanang iro'
kalo'	Gamay kanang kalo'.
kadto	Gamay kadtong kalo'.
Nindot	Nindot kadtong kalo'.
sinina'	Nindot kadtong sinina'.
kini	Nindot kining sinina'.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

E. Integration drill

Teacher	Student(s)
Kahon kini. Dako'.	Dako' kining kahon.
Iro' kana'. Gamay.	Gamay kanang iro'.
Sinina' kadto. Berde.	Berde kadtong sinina'.
Babaye kana'. Guwapa	Gúwapa kanang babaye.
Bata' kini. Ma'ayo.	Ma'ayo kining bata'.
Lalaki kadto. Amerikano.	Amerikano kadtong lalaki.

etc.

F. Expansion-response drill; change the given statement to the interrogation: affirmative answers

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Dako' kining kahon.	Dako' ba kining kahon?	O, dako' kanang kahon.
Gamay kining kahon.	Gamay ba kining kahon?	O, gamay kanang kahon.
Gamay kining iro'.	Gamay ba kining iro'?	O, gamay kanang iro'.
Ma'ayo kining iro'.	Ma'ayo ba kining iro'?	O, ma'ayo kanang iro'.
Ma'ayo kanang iro'.	Ma'ayo ba kanang iro'?	O, ma'ayo kining iro'.
Ma'ayo kanang tuba'.	Ma'ayo ba kanang tuba'?	O, ma'ayo kining tuba'.
Lami' kanang tuba'.	Lami' ba kanang tuba'?	O, lami' kining tuba'.
Lami' kanang sinina'.	Lami' ba kanang sinina?	O, lami' kining sinina'.
Nindot kanang sinina'.	Nindot ba kanang sinina'?	O, nindot kining sinina'.

Hosted for free on livelingua.com

I. No new vocabulary was introduced in the lesson

II. Cultural Notes

A. blue seal - Blue seal cigarets which are supposedly made and taxed in the United States. They are smuggled into the Philippines and thus avoid the white Philippine tax stamp. "Blue Seal" is regarded as a seal of quality. U.S. products find a ready market in the Philippines; blue seal cigarets and alcoholic beverages top the list of popular U.S. products. Other goods, chiefly in the manufactured category, are referred to as "state-side" commodities, and are quite popular. Smuggling of these goods into the Philippines is an unceasing problem for local customs officials. Read any article in the Free Press about smuggling.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG SEVEN

I. Pattern: Kinsa and topic phrase

A. Introduction of new vocabulary

tambok	abogado
niwang	mayor
ta'as	mubo'

B. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Kinsa kining tawo?	Kinsa kining tawo?
kana'	Kinsa kanang tawo?
Kadto	Kinsa kadtong tawo?

etc.

C. Moving slot substitute drill

Teacher	Student(s)
Kinsa kining tawo?	Kinsa kining tawo?
bata'	Kinsa kining bata'?
kadto	Kinsa kadtong bata'?
babaye	Kinsa kadtong babaye?
kana'	Kinsa kanang babaye?
kini	Kinsa kining babaye?
lalaki	Kinsa kining lalaki?

etc.

D. Fixed slot substitution drill

Teacher		Student(s)	
Kinsa kanang tawong	tambok?	Kinsa kanang tawong	tambok?
	niwang		niwang?
	gamay		gamay?
	kugihan		kugihan?
	dako'		dako'?
	ta'as		ta'as?
	guwapo		guwapo?

etc.

Hosted for free on livelingua.com

E. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Kinsa kanang tawong tambok?	Kinsa kanang tawong tambok?
kini	Kinsa kining tawong tambok?
niwang	Kinsa kining tawong niwang?
bata'	Kinsa kining batang niwang?
kadto	Kinsa kadtong batang niwang?
lalaki	Kinsa kadtong lalaking niwang?
ta'as	Kinsa kadtong lalaking ta'as?
babaye	Kinsa kadtong babayeng ta'as?
kana'	Kinsa kanang babayeng ta'as?
etc.	

II. Pattern: Kinsa siya?
Unsa siya?

A. Chain response drill: one student points to someone and asks another student the question; continue around the room.

1st Student(s)	2nd Student(s)
Kinsa kanang tawo?	Siya si Juan
Kinsa kanang babaye?	Siya si Ginny.
Kinsa kanang lalaki?	Siya si Doug.
etc.	

B. Substitution-response drill: 2nd Student(s) use any appropriate name.

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Kinsa kanang tawo?	Kinsa kanang tawo?	Siya si Roel.
bata?	Kinsa kanang bata'?	Siya si Fred.
kining	Kinsa kining bata'?	Siya si Rolando.
babaye	Kinsa kining babaye?	Siya si Becky.
	etc.	

C. Reduction drill

Teacher	Student(s)
Unsa kana' siya?	Unsa na' siya?
Unsa kadto siya?	Unsa to siya?
Unsa kini siya?	Unsa ni siya?

D. Response drill

Teacher	1st Student(s)	Teacher	2nd Student(s)
na'	Unsa na' siya?	Ma'istro	Ma'istro siya.
to	Unsa to siya?	mayor	Mayor siya.
ni	Unsa ni siya?	estudiyante	Estudiyante siya.
to	Unsa to siya?	abogado	Abogado siya.
	etc.		

Hosted for free on livelingua.com

E. Moving slot substitution drill: use as much appropriate vocabulary as possible.

Teacher	Student(s)
'Wrestler' siya.	'Wrestler' siya.
Tambok	Tambok siya.
ka	Tambok ka.
ko	Tambok ko .
Niwang	Niwang ko.
siya	Niwang siya.
Abogado	Abogado siya.
Mubo'	Mubo' siya.
ka	Mubo' ka.
Kugihan	Kugihan ka.

etc.

F. Dialog

Caridad: Kinsa kanang tawong ta'as?
Fely: Kanang Amerikano?
Caridad: O, kinsa na' siya?
Fely: Siya si Michael, Peace Corps siya sa Ormoc.

G. Free expression: students describe themselves, the people they're talking to, and the people they're talking about. Teacher sets the pattern.

Ex.,: Ako si Jack.
Estudiyante ako.
Ikaw si Miss Castro.
Ma'istra ka.
Siya si Richard.
Estudiyante siya.
Amerikano siya.
Ta'as ka'ayo siya.
etc.

III. Pattern Guwapa ba si Miss Reyes?

O. Guwapa siya.
Dili'. Dili' siya guwapa.

A. Reduction drill

Teacher	Student(s)
Guwapa ba si Miss Reyes?	Guwapa ba siya?
Kugihan ba si Juan?	Kugihan ba siya?

Hosted for free on livelingua.com

Ta'as ba si Pedro?	Ta'as ba siya?
Tambok ba si Pita?	Tambok ba siya?
Niwang ba si Mariano?	Niwang ba siya?
Mubo' ba si Pedro?	Mubo' ba siya?

etc.

B. Reduction drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Mubo' ba ang bata'?	Mubo' ba ang bata'?	Mubo' ba siya?
Niwang ba si Jack?	Niwang ba si Jack?	Niwang ba siya?
Tambok ba ang iro'?	Tambok ba ang iro'?	Tambok ba siya?
Ta'as ba si Rachel?	Ta'as ba si Rachel?	Ta'as ba siya?
Kugihan ba si Bill?	Kugihan ba si Bill?	Kugihan ba siya?
Guwapa ba ang babaye?	Guwapa ba ang babaye?	Guwapa ba siya?

etc.

C. Response drill: affirmative answers

Teacher	Student(s)
Amerikano ba siya?	O. Amerikano siya.
Dako' ba si Ferdinand?	O. Dako' siya.
Ma'istro ba siya?	O. Ma'istro siya.
Abogado ba si Mr. Bongato?	O. Abogado siya.
Gamay ba siya?	O. Gamay siya.

etc.

D. Response drill: negative answers

Teacher	Student(s)
Guwapa ba si Mary Poppins?	Dili'. Dili' siya guwapa.
Mayor ba si Mr. Cortez?	Dili'. Dili' siya mayor.
Ta'as ba ang babaye?	Dili'. Dili' siya ta'as.
Mubo' ba si Ginny?	Dili'. Dili' siya mubo'.
Tambok ba si Lani?	Dili'. Dili' siya tambok.
Gamay ba ang bata'?	Dili'. Dili' siya gamay.
Kugihan ba ang lalaki?	Dili'. Dili' siya kugihan.

etc.

E. Response drill: mixed answers cued by gesture

Teacher	Cue	Student(s)
Dako' ba ang tawo?	yes	O. Dako' siya.
Gamay ba si Lita?	no	Dili'. Dili' siya gamay.
Ta'as ba ang lalaki?	Yes	O. Ta'as siya.
Kugihan ba si Mary?	no	Dili'. Dili' siya kugihan.
Mubo' ba ang babaye?	no	Dili'. Dili' siya mubo'.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

F. Free expression: teacher asks questions about pictures or people.

Students answer:

Teacher
Ex.: Kinsa man siya?
Unsa man siya?
Ta'as ba siya?
Ha'in man siya?
etc.

G. Free Expression: a student asks as many questions as he can about a picture or a person. Other students answer.

H. Teacher presents a situation in English, and the students make a spontaneous dialog to suit the situation.

For example: an old woman who cannot see confronts a Peace Corps Volunteer and asks him about himself.
etc.

IV. Pattern: Kinsa kanang mga babaye?

Sila si Baby ug si Petra.

A. Dialog

Roberto: Kinsa kanang mga babayeng niwang?
Pedro: Sila si Barbara Perez ug si Celia Rodriguez.
Roberto: Unsa kana' sila?
Pedro: Mga' model' sila sa Manila.

B. Expansion drill: fragment

Teacher	Student(s)
tawo	mga tawo
babaye	mga babaye
bata'	mga bata'
lamisa	mga lamisa
Amerikano	mga Amerikano
ma'istro	mga ma'istro
lalaki	mga lalaki

etc.

C. Response drill: teacher shows pictures of objects and people; students name object, using mga, if there is more than one object.

Hosted for free on livelingua.com

D. Expansion drill: fragment

Teacher	Student(s)
kanang bata'	kanang mga bata'
kining tawo	kining mga tawo
kadtong bintana'	kadtong mga bintana'
kanang kahoy	kanang mga kahoy
kadtong babaye	kadtong mga babaye
kanang abogado	kanang mga abogado

etc.

E. Expansion drill

Teacher	Student(s)
kanang mga abogado	Kinsa kanang mga abogado?
kadtong mga tawo	Kinsa kadtong mga tawo?
kining mga babaye	Kinsa kining mga babaye?
kadtong mga lalaki	Kinsa kadtong mga lalaki?
kanang mga Amerikano	Kinsa kanang mga Amerikano?
kining mga bata'	Kinsa kining mga bata'?

etc.

F. Find slot substitution-response drill: alternate men & women

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Kinsa kanang mga tawo?	Kinsa kanang mga tawo?	Bob/Pete	Sila si Bob ug si Pete.
kadto	Kinsa kadtong mga babaye?	Betty/Petra	Sila si Betty ug si Petra.
kini	Kinsa kining mga tawo?	Boy/Rudy	Sila si Boy ug si Rudy.
kana	Kinsa kanang mga babaye?	Fely/Maria	Sila si Fely ug si Maria.
kini	Kinsa kining mga tawo?	Manoy/Bimboy	Sila si Manoy ug si Bimboy.

etc.

G. Chain response drill: teacher points to two people; one student asks another student who they are. Students answers; continue around room.

Student	Student
Kinsa man sila?	Sila si Carol ug si Joan.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

V. Pattern: Unsa kana' sila?

Mga ma'istra sila.

A. Substitution-response drill

1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Unsa kana' sila?	abogado	Mga abogado sila.
Unsa kana' sila?	ma'istra	Mga ma'istra sila.
Unsa kana' sila?	estudiyante	Mga estudiyante sila.
Unsa kana' sila?	Amerikano	Mga Amerikano sila.
Unsa kana' sila?	Insik	Mga Insik sila.
Unsa kana'sila?	Pilipino	Mga Pilipino sila.

etc.

B. Expansion drill

Teacher	Student(s)
Estudiyante siya.	Mga estudiyante sila.
Amerikano siya.	Mga Amerikano sila.
Mayor siya.	Mga Mayor sila.
Bata' siya.	Mga bata' sila.
Pilipino siya.	Mga Pilipino sila.
Babaye siya.	Mga babaye sila.

etc.

C. Substitution-response drill: teacher cues pronoun with number of fingers.

Teacher	1st Student(s)	Teacher	2nd Student(s)
(one finger)	Unsa kana' siya?	Insik	Insik siya.
(five fingers)	Unsa kana' sila?	ma'istra	Mga ma'istra sila.
(one finger)	Unsa kana' siya?	Peace Corps	Peace Corps siya.
(four fingers)	Unsa kana' sila?	Peace Corps	Mga Peace Corps sila.

etc.

VI. Pattern: Mga ma'istra ba si Miss Reyes ug si Miss Kintanar?

O. Mga ma'istra sila.
Dili'. Dili' sila mga ma'istra.

Hosted for free on livelingua.com

B. Reduction-substitution drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Ricardo	Ma'istro ba si Ricardo?	Ma'istro ba siya?
Ellen and Jane	Mga Ma'istra ba si Ellén ug si Jane?	Mga ma'istra ba sila?
Roberto	Ma'istro ba si Roberto?	Ma'istro ba siya?
Bill ang Pete	Mga ma'istro ba si Bill ug si Pete?	Mga ma'istro ba sila?
	etc.; change ma'istro to other professions or nationalities	

G. Guessing game: teacher gives a name or several names and the students try to guess the profession, nationality, or characteristic of the people named.
For example: teacher is thinking of the name Bill. Bill is a student.
(Only one answer should be correct.)

Teacher	Students	Teacher
Bill	Ma'istro ba si Bill?	Dili'. Dili' siya ma'istro.
	Kugihan ba si Bill?	Dili'. Dili' siya kugihan.
	Estudiyante ba si Bill?	O. Estudiyante siya.
Fely ug Corazon	Mga abogado ba sila?	Dili'. Dili' sila mga abogado.
	etc.	

D. Substitution-response drill: negative answer

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Kugihan	(Mga) Kugihan ba sila?	Dili'. Dili' sila (mga) kugihan.
Ma'ayo	(Mga) Ma'ayo ba sila?	Dili'. Dili' sila (mga) ma'ayo.
Lalaki	Mga lalaki ba sila?	Dili'. Dili' sila mga lalaki.
Estudiyante	Mga estudiyante ba sila?	Dili'. Dili' sila estudiyante.
	etc.	

Hosted for free on livelingua.com

E. Picture drill: Students talk about pictures of people. They say several negative sentences before saying an affirmative one.

Example: a picture of some boys playing:
Dili' sila ta'as (tag-as).
Dili' sila mga ma'istro.
Dili' sila mga babaye.
Dili' sila(mga) kugihan.
Mga estudiyante sila.
etc.

F. Guessing game: students take all parts. Play the same way as in VI-C.

Hosted for free on livelingua.com

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

Manila	the largest city in the Philippines
siya	he, she (personal pronoun, topic form) (accent on the last syllable)
tambok	fat

B. Drills

abogado	lawyer
mayor	mayor
mubo'	short
niwang	thin
sila	they (personal pronoun, topic form)
ta'as	tall, long

II. Cultural Notes

A. The words polis for police and mayor, with a Visayan pronunciation, for mayor have been borrowed from English and Spanish.

B. Some adjectives form the plural by the addition of the consonant "g" at the end of the first syllable.

ta'as	- tag'as
dako'	- dagko'
mubo'	- mugbo'
lapad	- lagpad
gamay	- gagmay

C. Boy is a common nickname in the Philippines; it is usually given to the first son.

Baby is a nickname given to a young female child in a family.

D. mga pluralizes substantives. It does not replace the topic or object indicator:

ang lapis	the pencil
ang mga lapis	the pencils
sa mga lapis	the pencils'

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G

Ikawalong Dialog

Situation: Si Norma ug si Rolly nanglingkod sa garden. Milabay ang usa ka lalaki.

Norma: Sus! Kaguwapo! Kinsa man na' siya?

Rolly: Siya si Fernando.

Norma: Dili' ba siya palikero?

Rolly: Dili', Dili' siya palikero.

Eighth Dialog

Situation: Norma and Rolly were sitting in the garden. A man went by.

Wow! How handsome! Who's he?

He's Fernando .

Isn't he a playboy?

No. He' isn't a playboy.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG EIGHT

I. Pattern: Dili' ba siya palikero?

Dili'. Dili' siya palikero.

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Dili' ba siya palikero?	Dili' ba siya palikero?
estudivante	Dil' ba siya estudiyante?
kugihan	Dili' ba siya kugihan?
abogado	Dili' ba siya abogado?
ma'ayo	Dili' ba siya ma'ayo?
Pilipino	Dili' ba siya Filipino?

etc.

B. Substitution-response drill: negative answers

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Dili ba siya palikero?	Dili' ba siya palikero?	Dili'. Dili siya palikero
Insik	Dili' ba siya Insik?	Dili'. Dili ' siya Insik.
guwapo	Dili' ba siya guwapo?	Dili'. Dili' siya guwapo.
abogado	Dili' ba siya abogado?	Dili'. Dili' siya abogado.
ma'ayo	Dili' ba siya ma'ayo?	Dili'. Dili' siya ma'ayo.
dako'	Dili' ba siya dako'?	Dili'. Dili' siya dako'.

etc.

C. Substitution-response drill: affirmative answers

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s0
abogado	Dili' ba siya abogado?	abogado siya.
mayor	Dili' ba siya mayor?	Mayor siya.
ta'as	Dili' ba siya ta'as?	Ta'as siya.
Pilipino	Dili' ba siya Pilipino?	Pilipino siya.
mubo'	Dili' ba siya mubo'?	Mubo'siya.
babaye	Dili' ba siya babaye?	Babaye siya.

etc.

". Substitution-response drill: answers cued by head gestures

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
palikero	Dili' ba siya palikero?	(he is)	Palikero siya.
ma'istra	Dili' ba siya ma'istra?	(she isn't)	Dili'. Dili' siya ma'istra.
guwapa	Dili' ba siya guwapa?	(she is)	Guwapa siya.
ta'as	Dili' ba siya ta'as?	(he is)	Ta'as siya.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

II. Pronoun drills:

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Dili' ba siya palikero?	Dili' ba siya palikero?
sila	Dili' ba sila palikero?
ka	Dili' ka ba palikero?
ako	Dili' ba ako palikero.
siya	Dili' ba siya palikero?
ako	Dili' ba ako palikero?
ka	Dili' ka ba palikero?
sila	Dili' ba sila palikero?

etc.

B. Response drill: affirmative answers

Teacher	Student(s)
Dili' ba siya palikero?	Palikero siya.
Dili' ba sila ta'as?	Ta'as (tag-as) sila.
Dili' ka ba ma'ayo?	Ma'ayo ako.
Dili' ba ako niwang?	Niwang ka.
Dili' ba siya guwapo?	Guwapo siya.
Dili' ka ba Amerikano?	Amerikano ako.
Dili' ba sila Pilipino?	Pilipino sila.
Dili' ba ako ma'istra?	Ma'istra ka.

etc.

C. Response drill: negative answers

Teacher	Student(s)
Dili' ba siya estudiyante?	Dili'. Dili' siya estudiyante.
Dili' ba ako ma'ayo?	Dili! Dili' ka ma'ayo.
Dili' ka ba Pilipino?	Dili'. Dili' ko Pilipino.
Dili' ba sila abogado?	Dili'. Dili' sila abogado.
Dili' ba ako ta'as?	Dili'. Dili' ka ta'as.
Dili' ka ba mubo'?	Dili'. Dili' ako mubo'.

etc.

D. Response drill: mixed answers

Teacher	Cue	Student(s)
Dili' ba ako Insik?	no	Dili'. Dili' ka Insik.
Dili' ba siya mayor?	yes	Mayor siya.
Dili' ba sila guwapo?	yes	Guwapo sila.
Dili' ka ba palikero?	no	Dili' ko palikero.
Dili' ba sila Amerikano?	yes	Amerikano sila.
Dili' ba ako ta'as?	no	Dili'. Dili' ka ta'as.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

E. Substitution-response drill: cued byword, picture, and head gesture.

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Dili' ba siya palikero?	Dili' ba siya palikero?	yes	Palikero siya.
sila (ma'istro)	Dili' ba sila ma'istro?	no	Dili'. Dili' sila ma'istro
ako (kugihan)	Dili' ba ako kugihan?	yes	Kugihan ka.
ka (babaye)	Dili' ka ba babaye?	no	Dili'. Dili' ako babaye.
sila (niwang)	Dili' ba sila niwang?	no	Dili'. Dili' sila niwang.
	etc.		

F. Freq expressions student asks a negative question beginning with 'dili' ba ....'.

For example, as student indicates two other students with his hand, he asks a third the question: 'Dili' ba sila ta'as?'

III. Pattern: Ni'a ba dinhi si David?
Ni'a siya dinhi.
Ni'a ba siya dinhi?

A. Substitution-correlation drill

Teacher	Student(s)
Na'a dinha' si David.	Na'a dinha' si David.
Tu'a	Tu'a didto si David.
Ni'a	Ni'a dinhi si David.
etc.	

B. Reduction-transposition drill

Teacher	Student(s)
Na'a dinha' si David.	Na'a siya dinha'.
Tu'a didto si Maria.	Tu'a siya didto.
Na'a dinha' si Trish.	Na'a siya dinha'
Ni'a dinhi si Marty.	Ni'a siya dinhi.
Tu'a didto si Pete.	Tu'a siya didto.
Ni'a dinhi si Julia.	Ni'a siya dinhi.
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

C. Moving slot (correlative) substitution drill

Teacher	Student(s)
Na'a dinha' si David.	Na'a dinha' si David.
Tu'a	Tu'a didto si David.
siya	Tu'a siya didto.
Ni'a	Ni'a siya dinhi.
si Juan	Ni'a dinhi si Juan.
Tu'a	Tu'a didto si Juan.
siya	Tu'a siya didto.
Na'a	Na'a siya dinha'.
si Ginny	Na'a dinha' si Ginny.

etc.

D. Response drill: affirmative answers

Teacher	Student(s)
Na'a ba dinha' si Betty?	O. Na'a siya dinha.
Ni'a ba dinhi si Arturo?	O. Ni'a siya dinhi.
Tu'a ba didto si Manuel?	O. Tu'a siya didto.
Ni'a ba dinhi si Pedring?	O. Ni'a siya dinhi.
Na'a ba dinha' si Vincente?	O. Na'a siya dinha.

etc.

E. Transposition drill

Teacher	Student(s)
Na'a ba dinha' si Cleofe?	Na'a ba siya dinha'?
Ni'a ba dinhi si Cora?	Ni'a ba siya dinhi?
Tu'a ba didto si Zon?	Tu'a ba siya didto?

etc.

F. Free expression: students ask and answer each other.

1st Student: Ha'in man si Juan? Ni'a ba siya dinhi?
2nd Student: O. Ni'a siya dinhi.

G. Fixed slot substitution drill: pronouns

Teacher	Student(s)
Ni'a sila dinhi.	Ni'a sila dinhi.
siya	Ni'a siya dinhi.
ko	Ni'a ko dinhi.
ka	Ni'a ka dinhi.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

H. Repeat #G with 'Na'a' and 'Tu'a'

I. Moving slot substitutiondrill

Teacher	Student(s)
Na'a sila dinha'.	Na'a sila dinha'.
Ni'a	Ni'a sila dinhi.
siya	Ni'a siya dinhi.
ako	Ni'a ako dinhi.
siya	Ni'a siya dinhi.
Tu'a	Tu'a siya didto.
Na'a	Na'a siya dinha'.
sila	Na'a sila dinha'.
Tu'a	Tu'a sila didto.
Ni'a	Ni'a sila dinhi.

etc.

J. Expansion-response drill: question intonation

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Na'a sila dinha'.	Na'a ba sila dinha'?	O. Na'a sila dinha'.
Na'a siya dinha'.	Na'a ba siya dinha'?	O. Na'a siya dinha'.
Ni'a siya dinhi.	Ni'a ba siya dinhi.	O. Ni'a siya dinhi.
Tu'a siya didto.	Tu'a ba siya didto?	O. Tu'a siya didto.
Ni'a ako dinhi.	Ni'a ba ako dinhi?	O. Ni'a ka dinhi.

etc.

IV. Pattern: Wa'a siya dinhi.

A. Dialog: Usa ka Peace Corps mihapit sa balay sa iyang amigo.
A Peace Corps Volunteer stopped in at his friend's house.
PCV: Ma'ayo!
Raul: Dayon!
PCV: (sees "Beware of Dog" sign)
Gamay ba ang iro'?
Raul: Dili' siya gamay. Dako' siya.
PCV: (Hesitates more) Ni'a ba dinhi ang iro'?
Raul: Wala! Wala' siya dinhi.

B. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Wala' dinhi ang iro'.	Wala' dinhi ang iro'.
ma'istro	Wala' dinhi ang ma'istro.
mayor	Wala' dinhi ang mayor.
abogado	Wala' dinhi ang abogado.
palikero	Wala' dinhi ang palikero.
Amerikano	Wala' dinhi ang Amerikano.
estudiyante	Wala' dinhi ang estudiyante.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

C. Repeat #B using dinha' and didto.

D. Substitution-transposition drill: reduction to pronouns

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Wala' didto ang babaye.	Wala' didto ang babaye.	Wala' siya didto.
lalaki	Wala' didto ang lalaki.	Wala' siya didto.
Pilipino	Wala' didto ang Pilipino	Wala' siya didto.
bata'	Wala' didto ang bata '.	Wala' siya didto.
John	Wala' didto si John.	Wala' siya didto.
ma'istra	Wala' didto ang ma'istra.	Wala'siya didto.
Bruce	Wala' didto si Bruce.	Wala' siya didto.

etc.

E. Response drill

Teacher	Student(s)
Wala' dinhi ang babaye.	Wala' siya dinhi.
Wala' didto ang mga bata'.	Wala' sila didto.
Wala' dinha' ang abogado.	Wala' siya dinha'.
Wala' didto si Bruce ug si Pete.	Wala' sila didto.
Wala' dinhi ang mga lalaki.	Wala' sila dinhi.
Wala' dinha' ang Amerikano.	Wala' siya dinha'.
Wala' didto ang mga Peace Corps	Wala' sila didto.

etc.

F. Moving slot substitution-conversion drill

Teacher	Student(s)
Wala' dinhi ang babaye.	Wala' dinhi ang babaye.
siya	Wala' siya dinhi.
Mr. Cruz.	Wala'dinhi si Mr. Cruz.
dinha'	Wala' dinha' si Mr. Cruz.
siya	Wala' siya dinha'.
sila	Wala' sila dinha'.
didto	Wala sila didto.
Ben	Wala' didto si Ben.
ma'istro	Wala' didto ang ma'istro.
ka	Wala' ka didto.
dinha'	Wala' ka dinha'.
ako	Wala' ko dinha'.
bata'	Wala' dinha' ang bata.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

G. Response drill: negative answers

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Ni'a ba dinhi si Pedro?	Ni'a ba dinhi.	Wala'. Wala' siya dinhi.
Na'a ba dinha' ang mga ma'istra?	Na'a ba dinha' ang mga ma'istra?	Wala'. Wala' sila dinhi.
Tu'a ba didto ang mayor?	Tu'a ba didto ang mayor?	Wala'. Wala' siya didto.
Na'a ba dinha' si Carlos?	Na'a ba dinha' si Carlos?	Wala'. Wala' siya dinha'.
Ni'a ba dinhi ang mga Amerikano?	Ni'a ba dinhi ang mga Amerikano?	Wala'. Wala' sila dinhi.
Tu'a ba didto si Tony?	Tu'a ba didto si Tony?	Wala'. Wala' siya didto

etc.

H. Response drill: answers cued by head gesture; question cued by distance gesture.

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Ni'a ba dinhi ang ma'istro?	Ni'a ba dinhi ang ma'istro?	yes	O. Ni'a siya dinhi.
(far) bata'	Tu'a ba didto and bata'?	no	Wala'. Wala' siya didto.
(middle) sila	Na'a ba sila dinha?	yes	O. Na'a sila dinha'.
(far) and mga lalaki	Tu'a ba didto ang mga lalaki?	no	Wala'. Wala' sila didto
(near) siya	Ni'a ba siya dinhi?	no	Wala'. Wala' siya dinhi
(middle) Carlos	Na'a ba dinha' si Carlos?	yes	O. Na'a siya dinha'.

etc.

I. Dialog

Loloy: Ni'a ba si Carding?
Ismael: Wala'. Wala' siya dinhi.
Loloy: Ha'in man kadto siya?
Ismael: Tu'a siya didto sa munisipiyo.

J. Variations: Students act out their own variations of the dialog.

Hosted for free on livelingua.com

V. Pattern: dinhi, dinha' and didto (location) negated by "wala'" contrasted with adjectives, nouns negated by "dili'".

A. Short answer response drill

Teacher	Student(s)
Amerikano ka ba?	Dili'
Amerikano ba siya?	Dili'
Mga guwapo ba sila?	Dili'
Dili' ba siya Pilipino?	Dili'
Ma'istro ba ako?	Dili'
Mga Pilipino ba sila?	Dili'
Dili' ba sila mga Insik?	Dili'
Ma'ayo ka ba?	Dili'

etc.

B. Short answer response drill

Teacher	Student(s)
Ni'a ba siya dinhi?	Wala'
Tu'a ba sila didto?	Wala'
Na'a ba dinha' ang abogado?	Wala'
Ni'a ba sila dinhi	Wala'
Tu'a ba didto ang mga mayor?	Wala'

etc.

C. Short answer response drill

Teacher	Student(s)
Pilipino ka ba?	Dili'
Dili' ba siya estudiyante?	Dili'
Ni'a ba siya dinhi?	Wala'
Tu'a ba sila didto?	Wala'
Dili' ba sila ma'ayo	Dili'
Na'a ba siya dinha'?	Wala'
Abogado ka ba?	Dili'
Na'a ka ba dinha?	Wala'
Ni'a ba sila dinhi?	Wala'

etc.

D. Conversation: teacher asks longer questions which students answer as they wish.

Examples: Dili' ba Pilipino kanang dakong tawo? Dili'.
Ni'a ba dinhi sa kining eskuwelahan ang mga ma'istrong Peace Corps? Wala'.

Hosted for free on livelingua.com

E. Guessing game: teacher says he is thinking of something, and the students must guess first who, or what it is, some of its characteristics, and then where it is.
For example:

Student	Teacher
Tawo ba na'?	O, Tawo.
Babaye ba siya?	Dili'.
Lalaki ba na' siya?	O.
Bata' ba siya?	Dili'.
Si Ricardo ba ang bata'?	Dili'.
Si Ferdinand ba siya?	O.
Guwapo ba siya?	O.

etc.

Tu'a ba siya didto sa pantalan Wala'. Wala' siya didto.

Nia'a ba siya dinhi sa klase? Wala'. Wala' siya dinhi.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

ka _____ !	How _____ !
palikero	playboy

B. Drills

sigi	O.K., go ahead, continue
wala'	(a negative which negates existential sentences, location, and certain verb constructions)

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G

Ikasiyam nga Dialog

Situation: Sila si Tita ug si Fely nilabay sa balay ni Gemma nga nagsul-ob ug nindot mga sinina'.

Gemma: Wow!! Kalami! Asa man kamo?

Tita: Adto kami sa bayli.

Gemma: Na'in man ang bayli?

Tita: Tu'a didto sa munisipiyo.

Fely: Ikaw, asa man?

Gemma: Anhi lang ko dinhi.

Tita: Sus, Kildyoy!

Ninth Dialog

Situation: Tita and Fely went by Gemma's house wearing pretty clothes.

Wow!! How nice! Where are you all going?

We're going to the dance.

Where's the dance?

(There) at the municipal building.

Where're you going?

I'll just be (stay) here.

Kill-joy!

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALÓG NINE

I. Pattern: (Asa man ka?) Asa man kamo?
Adto ko sa bayli.

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Adto ko sa bayli.	Adto ko sa bayli.
merkado	Adto ko sa merkado.
munisipiyo	Adto ko sa munisipiyo.
pantalan	Adto ko sa pantalan.
piyer	Adto ko sa piyer.
eskuwelahan	Adto ko sa eskuwelahan.
simbahan	Adto ko sa simbahan.
bulangan	Adto ko sa bulangan.

etc.

B. Response drill: teacher cues terms of address and place

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Day	Asa man ka, Day?	Bayli	Adto ko sa bayli.
Dong	Asa man ka, Dong?	bulangan	Adto ko sa bulangan.
Bay	Asa man ka, Bay?	pantalan	Adto ko sa pantalan.
Day	Asa man ka, Day?	simbahan	Adto ko sa simbahan.

etc.

C. Chain response drill: students use appropriate address for their fellows; They can use English or Cebuano for their destinations.

Jack: Asa man ka, Bay?
Jim: Adto ko sa "Dormitory".
Jim: Asa man ka, Day?
Marge: Adto ko sa hairdresser.

Marge: Asa man ka, Dong?
Bill: Adto ko sa Lincoln Hall.
etc.

D. Fixed Slot substitution drill: pronouns

Teacher	Student(s)
Asa man ka?	Asa man ka?
kamo	Asa man kamo?
kami	Asa man kami?
siya	Asa man siya?
Sila	Asa man sila?
kita	Asa man kita?

etc.

Hosted for free on livelingua.com

E. Fixed slot substitution drill: distinction between 'ka' and 'kamo'; the teacher gestures to indicate whether class is addressing one person or more than one.

Teacher	Student(s)
one	Asa man ka?
three	Asa man kamo?
two	Asa man kamo?
one	Asa man ka?

etc.

F. Response drill: teacher cues place; to vary the drill, the first group can ask, then the second can ask, and so on, back and forth.

1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Asa man kamo?	Cebu	Adto kami sa Cebu.
Asa man kamo?	piyer	Adto kami sa piyer.
Asa man kamo?	eskuwelahan	Adto kami sa eskuwelahan.
Asa man kamo?	bayli	Adto kami sa bayli.

etc.

G. Response drill: teachershould help verbal understanding by using gestures; destination is constant.

Teacher	Student or Students
Asa man ka?	Adto ko sa dormitory.
Asa man kamo?	Adto kami sa dormitory.
Asa man ka?	Adto ko sa dormitory.
Asa man kamo?	Adto kami sa dormitory.

etc.

H. Substitution-response drill: teacher indicates who will answer; destination is constant.

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
one	Asa man ka?	Adto ko sa merkado.
group	Asa man kamo?	Adto kami sa merkado.
one	Asa man ka?	Adto ko sa merkado.
group	Asa man kamo?	Adto kami sa merkado.
group	Asa man kamo?	Adto kami sa merkado.

etc.

I. Free expression students ask each other where they're going.

Hosted for free on livelingua.com

J. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Adto ko sa bayli.	Adto ko sa bayli.
ka	Adto ka sa bayli.
merkado	Adto ka sa merkado.
kami	Adto kami sa merkado.
sila	Adto sila sa merkado.
simbahan	Adto sila sa simbahan.
kamo	Adto kamo sa simbahan.
siya	Adto siya sa simbahan.
munisipiyo	Adto siya sa munisipiyo.

etc.

K. Fixed slot substitution drill: teacher elicites correct question by carefully grouping the people to be asked. There should be three separate groups from which the teacher picks various numbers of people to be addressed or talked about.

L. Short Dialog: various combinations of students ask each other where they're going or where someone else(siya, sila) is going.

II. Pattern: Adto kami sa bayli.
Adto kita sa bayli.

A. Distinguish between 'kami" and 'kita': When the teacher says "Adto kami", he makes a parting gesture and he separates from the person he's talking to. When the teacher says "Adto kita", he makes an inclusive gesture and walks with the person he's talking to.

B. Same as #A, but when the teacher speaks it is the student indicates whether the parting or the inclusive gesture should be used.

C. Students perform the acted monolog with each other.

D. Reponse drill: constant destination

Teacher	Student(s)
Asa man kamo?	Adto kami sa bayli.
Asa man kita?	Adto kita sa bayli.
Asa man kamo?	Adto kami sa bayli.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

E. Dialog: students perform with appropriate gestures

Asa man kamo?
Adto kami sa .....

F. Substitution response drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Asa man ka?	Asa man ka?	Adto ko sa merkado.
siya	Asa man siya?	Adto siya sa merkado.
kamo	Asa man kamo?	Adto kami sa merkado.
sila	Asa man sila?	Adto sila sa merkado.
kita	Asa man kita?	Adto kita sa merkado.
ko	Asa man ko?	Adto ka sa merkado.
Kami	Asa man kami?	Adto kamo sa merkado.
	etc.	

G. Free expression, varying the pronouns and the destinations; all the pronouns should be used correctly.

III. Pattern: Anha' siya dinha'.
Anhi siya dinhi.

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Anhi ko dinhi.	Anhi ko dinhi.
sila	Anhi sila dinhi.
siya	Anhi siya dinhi.
ka	Anhi ka dinhi.
kamo	Anhi kamo dinhi.
kami	Anhi kami dinhi.
kita	Anhi kita dinhi.
etc.	

B. Response drill: anhi

Teacher	Student(s)
Asa man ka?	Anhi ko dinhi.
Asa man kamo?	Anhi kami dinhi.
Asa man siya?	Anhi siya dinhi.
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

C. Fixed slot substitution drill: anha'

Teacher	Student(s)
Anhi ko dinha'.	Anha' ko dinha'.
kita	Anha' kita dinha'.
kamo	Anha' kamo dinha'.
kami	Anha' kami dinha'.

etc.

D. Substitution-response drill: anha'

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Asa man siya?	Asa man siya?	Anha' siya dinha'.
ka	Asa man ka?	Anha' ko dinha'.
ko	Asa man ko?	Anha' ka dinha'.

etc.

E. Moving slot substitution correlation drill

Teacher	Student(s)
Anha ka dinhi.	Anhi ko dinhi.
Anha'	Anha' ko dinha'.
siya	Anha' siya dinha'.
sila	Anha' siya dinha.
kamo	Anha' kamo dinha'.
Adto	Adto kamo didto.
kami	Adto kami didto.
Anhi	Anhi kami dinhi.

etc.

F. Substitution-responsedrill: cued by word and by pointing distance

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Asa man sila?	Asa man sila?	far	Adto sila didto.
ka	Asa man ka?	middle	Anha' ko dinha'.
kamo	Asa man kamo?	near	Anhi kami dinhi.
kita	Asa man kita?	middle	Anha' kita dinha'.

etc.

G. Guided expression students address each other using various pronouns; teacher cues the distance word.

IV. Pattern: distinguish between answers to 'ha'in' and 'asa'

Hosted for free on livelingua.com

A. Correlative-substitution drill

Teacher	Student(s)
Tu'a siya didto	Tu'a siya didto.
Adto	Adto siya didto.
Anha'	Anha' siya dinha'.
Ni'a	Ni'a siya dinhi.
Anhi	Anhi siya dinhi.
Na'a	Na'a siya dinha'.
Tu'a	Tu'a siya didto.

etc.

B. Transposition drill: teacher gives answer, student gives question

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Anhi ko dinhi.	Asa man ka?	Anhi ko dinhi.
Tu'a siya didto.	Ha'in man siya?	Tu'a siya didto.
Anha' kamo dinha'.	Asa man kami?	Anha' kamo dinha'.
Ni'a kita dinhi.	Ha'in man kita?	Ni'a kita dinhi.
Na'a ka dinha'.	Ha'in man ko?	Na'a ka dinha'.
Adto sila didto.	Asa man sila?	Adto sila didto.

etc.

C. Substitution-response drill: teacher cues by pointing

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Ha'in man siya?	Ha'in man siya?	far	Tu 'a siya didto.
Asa man ka?	Asa man ka?	near	Anhi ko dinhi.
Asa man kamo?	Asa man kamo?	middle	Anha' kami dinha'.
Ha'in man kamo?	Ha'in man kamo?	near	Ni'a kami dinhi.
Ha'in man sila?	Ha'in man sila?	middle	Na'a sila dinha'.
Asa man kita?	Asa man kita?	far	Adto kita didto.

D. Dialog

Peter: Ma'ayo'.
Paul: Dayon.
Peter: Ni'a ba si Carlos?
Paul: Wala' siya dinhi.
Peter: Ha'in man siya?
Paul: Tu'a siya didto sa pantalan.
Peter: Asa man siya?
Paul: Adto siya sa Cebu.

Hosted for free on livelingua.com

Supplement

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

adto	there (future sense, far from both the speaker and the person spoken to)
anhi	here (future sense, 1. near the speaker 2. near both the speaker and the person spoken to)
bayli	dance
kami	we (personal pronoun, topic form, excluding the person spoken to)
kamo	You (personal pronoun, topic form, plural)
kildyoy	killjoy, spoilsport

B. Drills

Ba y	(term of address used men for other men around their own age and status)
bukid	mountain, inland
kita	we (personal pronoun, topic form, including the person spoken to)
dagat	sea
Day	(term of address for women the same age or younger as yourself)
Dong	(term of address for men and boys the same age or younger than yourself)

II. Cultural notes

A. kildjoy - Many expressions in Cebuano are taken directly from English. With their adaptation into Cebuano, their pronounciation, spelling, and sometimes meaning change.

B. Sus - The word "Sus" is an abbrevaition of Jesus; it loses its blasphemous connotations through common usage, and in most cases can be regarded as an expression of surprise or a word that gives added emphasis to a sentence. Sometimes the expression is also uttered in anger, but not often.

Hosted for free on livelingua.com

J

D I A L O G

Ikanapulong Dialog

Situation: Si Fe nagbasa ug komiks.
Ang iyang inahan nagbasa ug Bisaya'.

Fe: Susmariosep!
Unsa man ni?

Inahan: Hain?

Fe: Kining laksot nga tawo.

Inahan: A... Abat kana' siya.

Tenth Dialog

Situation: Fe was reading comi^s.
Her mother was reading Bisaya'magazine.

Oh my God! What's this?

Where?

This ugly man.

Um ... It's an abat.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG 10

I. Pattern : Consonant, & linker & word

A. Conversion drill:

Teacher	Student(s)
laksot nga tawo	tawong laksot
tambok nga tawo	tawong tambok
tambok nga lalaki	lalaking tambok
niwang nga lalaki	lalaking niwang
niwang nga iro	irong niwang
bu'ang mga iro	irong bu'ang

etc.

B. Conversion drill:

Teacher	I Student(s)	II Student(s)
Tambok nga manok	tambok nga manok	manok nga tambok
niwang nga manok	niwang nga manok	manok nga niwang
niwang nga kanding	niwang nga kanding	kanding nga niwang
laksot nga kanding	laksot nga kanding	kanding nga laksot
mahal nga kanding	mahal nga kanding	kanding nga mahal
mahal nga lapis	mahal nga lapis	lapis nga mahal
nindot nga lapis	nindot nga lapis	lapis nga nindot
nindot nga iring	nindot nga iring	iring nga nindot

C. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Ang tambok nga manok	Ang tambok nga manok
niwang	Ang niwang nga manok
kanding	Ang niwang nga kanding
laksot	Ang laksot nga kanding
mahal	Ang mahal nga kanding
lapis	Ang mahal nga lapis
nindot	Ang nindot nga lapis
iring	Ang nindot nga iring

etc.

D. Substitution-response drill

Teacher	Cue	Student(s)
Unsa man ni?	Laksot nga tawo	Kana' ang laksot nga tawo.
Unsa man to?	Niwang	Kadtong ang niwang nga tawo.
Unsa man na'?	ma'ot	Kini ang ma'ot nga tawo.
Unsa man ni?	tambok	Kana' ang tambok nga tawo.
Unsa man to?	ta'as	Kadto ang ta'as nga tawo.
Unsa man na'?	laksot	Kini ang laksot nga tawo.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

II. Pattern: Review

Ma'istro ba kamo? — O. Ma'istro kami.
Dili'. Dili' kami ma'istro.

A. Response drill: affirmative answers

Teacher	Student (s)
Ma'istro ba kamo?	O. Ma'istro kami.
Ma'istro ba sila?	O. Ma'istro sila.
Estudiyante ba sila?	O. Estudiyante sila.
Abogado ba sila?	O. Abogado sila.
Abogado ba kita?	O. Abogado kita.
Babaye ba kita?	O. Babaye kita.
Babaye ba siya?	O. Babaye siya.
Babaye ba kami?	O. Babaye kamo.
Lalaki ka ba?	O. Lalaki ako.
Lalaki ba ako?	O. Lalaki ka.

etc.

B. Response drill: negative answers

Teacher	Student(s)
Ma'istra ba siya?	Dili'. Dili' siya ma'istra.
Mayor ba siya?	Dili'. Dili' siya mayor.
Estudiyante ba siya?	Dili'. Dili' siya estudiyante.
Estudiyante ba sila?	Dili'. Dili' sila estudiyante.
Pilipino ba kami?	Dili'. Dili' kamo Pilipino.
Pilipino ba ako?	Dili'. Dili' ka Pilipino.
Insik ba kamo?	Dili'. Dili' kami Insik
Amerikano ba kamo?	Dili'. Dili' kami Amerikano.
Amerikano ba kita?	Dili'. Dili' kita amerikano.

etc.

C. Response drill: mixed answers cued by head gesture

Teacher	Cue	Student(s)
Layo' ba ang simbahan?	yes	O. Layo' ang simbahan.
Dako' ba si Pedro?	no	Dili'. Dili' dako' si Pedro.
Ta'as ba sila?	yes	O. Ta'as sila.
Amerikano ka ba?	No	Dili'. Dili' ako Amerikano.
Guwapo ba kami?	no	Dili'. Dili' kamo guwapo.
Gamay ba ang iro'?	yes	O. Gamay ang iro'.
Niwang ba kita?	no	Dili'. Dili' kita niwang.
Nindot ba ang siyudad?	no	Dili'. Dili' nindot ang siyudad.
Ma'ayo ba si Angel?	yes	O. Ma'ayo si Angel.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

D. Free expression: students ask each other questions using the range of their vocabulary. They answer either yes or no. The questions can be cued by pictures, objects, etc.

III. Pattern: Review

Dili' ba kamo ma'istro?

Ma'istro kami.

O. Dili' kami ma'istro.

A. Response drill: contradicting answer

Teacher	Student(s)
Dili' ba kamo ma'istro?	Ma'istro kami.
Dili' ba sila ma'istro?	Ma'istro sila.
Dili' ba sila estudiyante?	Estudiyante sila.
Dili' ba sila abogado?	Abogado sila.
Dili' ba kita abogado?	Abogado kita.
Dili' ba ako ta'as?	Ta'as ka.
Dili' ba Pilipino si Miguel?	Pilipino si Miguel.
Dili' ba dako' ang babaye?	Dako' ang babaye.

B. Response drill: agreeing answer

Teacher	Student(s)
Dili' ba siya mayor?	O. Dili' siya mayor.
Dili' ba nindot ang sinina'?	O. Dili' nindot ang sinina'.
Dili' ba kamo ta'as (tag-as)?	O. Dili' kami ta'as (tag-as).
Dili' ba sila Amerikano?	O. Dili' sila Amerikano.
Dili' ba ako gamay?	O. Dili' ka gamay.
Dili' ba berde ang libro?	O. Dili' berde ang libro.
Dili' ba ba dako' ang kalo'?	O. Dili' dako' ang kalo'.
Dili' ba kita guwapo?	O. Dili' kita guwapo.
etc.	

C. Response drill: mixed answers cued by headshake.

Teacher	Cue	Student(s)
Dili' ka ba bata'?	yes	Bata' ako.
Dili' ba siya tambok	no	O. Dili' siya tambok.
Dili' ba ako mubo'?	yes	O. Mubo ka.
Dili' ba kami estudiyante	Yes	Estudiyante kamo.
Dili' ba sila ma'istro?	no	O. Dili' sila ma'istro.
Dili' ba ta'as ang bata'?	no	O. Dili' ta'as ang bata'.
Dili' ba tambok si Henry?	yes	Tambok si Henry.
Dili' ba ma'ayo si Sara?	no	O. Dili' ma'ayo si Sara.
etc.		

Hosted for free on livebinaua.com

D. Response drill: mixed answers

Teacher	Cue	Student(s)
Dili' ba layo' ang merkado?	yes	Layo' ang merkado.
Tambok ba si Juan?	no	Dili' tambok si Juan.
Ta'as ba siya?	yes	O. Ta'as siya.
Dili' ba siya mayor?	no	O. Dili' siya mayor.
Pilipino ba si Ben?	yes	O. Pilipino si Ben.
Dili' ba Insik si John?	no	O. Dili' Insik si John.

etc.

E. Free expression: teacher indicates whether student should ask question beginning with 'dili' or not. Student answers appropriately.

F. STORY

Batang lalaki si Ricardo. Tu'a siya didto sa merkado.
"Nanay! Tatay! Ha'in man kamo?"
Si Nanay ug Tatay tu'a didto sa gamayng tindahan. Layo' tindahan.
"Nanay! Tatay! Ha'in man kamo?
Na'a dinha' ang babayeng Peace Corps.
"Kinsa ka, Dong?"
"Ako si Ricardo. Kinsa man ka?"
"Ako si Margaret. Peace Corps ako. Ma'istra ako didto sa Talisay."
"Ha'in man si Nanay ug si Tatay? Wala' sila dinhi. ____O, ni'a na sila si Nanay ug si Tatay."
"Uy! Ricardo! Kinsa man ni?"
"Kini si Margaret. Peace Corps siya."
" Asa man ka, Margaret?"
"Adto lang ko sa tindahan."
"O. Sigi. Babay."
"Babay."

Hosted for free on livelingua.com

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

abat	a creature like a witch
laksot	ugly
susmariosep	my goodness!

B. Drills

bu'ang	crazy, fool
kanding	goat
iring	cat
manok	chicken
ma'ot	bad
tindahan	store

II. Cultural notes

A. mahal - Like the English word dear, the word mahal has two meanings: one means expensive or costly, the other means cherished or beloved. Thus, both a person and an article can be mahal; the person is beloved, the article is expensive.

B. susmariosep - Like Sus, susmariosep is a word indicating surprise, concern, or bewilderment. It is only used by women.

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G

Ika'onsing Dialog

Situation: Si Bebe ug si Norma nagkatabo' sa usa ka eskina.

Norma: Uy, Bebie! Di'in man ka?

Bebie: Didto sa dagat. Init dinhi sa Pilipinas.

Norma: Bitaw! Init ka'ayo.

Bebie: Ikaw? Di'in man ka?

Norma: Didto sa merkado.

Eleventh Dialog

Situation: Bebie and Norm met on a corner.

Well, Bebie! Where have you been?

(There) at the ocean.

It's hot here in the Philippines.

It really is. Very hot.

How about you? Where have you been?

(There) in the market.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG ELEVEN

I. Pattern: Di'in man ka?
Didto sa dagat.

A. Introduction of shortened pronoun forms

ikaw/ka
ako/ko
kita/ta
kami/mi
kamo/mo

B. Fixed out substitution drill

Teacher	Student(s)
Di'in man ako?	
ka	Di'in man ako?
siya	Di'in man ka?
kita	Di'in man siya?
kami	Di'in man kita?
kamo	Di'kn man kami?
sila	Di'in man kamo?
etc.	Di'in man sila?

C. Reduction drill: student changes long pronoun form to short form

Teacher	Student(s)
Di'in man ako?	Di'in man ko?
Di'in man ikaw?	Di'in man ka?
Di'in man kita?	Di'in man ta?
Di'in man kamo?	Di'in man mo?
Di'in man siya?	Di'in man siya?
Di'in man kami?	Di'in man mi?
Di'in man sila?	Di'in man sila?
etc.	

D. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Didto ako sa munisipyo.	Didto mi sa munisipiyo.
siya	Didto siya sa munisipiyo.
ka	Didto ka sa munisipiyo.
kamo	Didto kamo sa munisipiyo.
kita	Didto kita sa munisipiyo.
sila	Didto sila sa munisipiyo.
kami	Didto kami sa munisipiyo.
etc.	

Hosted for free on livelingual.com

E. Response drill: long form in question, short form in answer.

Teacher	Student(s)
Di'in man kamo?	Didto mi sa dagat.
Di'in man sila?	Didto sila sa dagat.
Di'in man kami?	Didto mo sa dagat.
Di'in man ikaw?	Didto ko sa dagat.
Di'in man ako?	Didto ka sa dagat.
Di'in man siya?	Didto siya sa dagat.
Di'in man kita?	Didto ta sa dagat.

etc.

F. Reduction-substitution-response drill: first student shortens cue; second student answers, also with short form.

Teacher	First Student(s)	Cue	Second Student(s)
Kamo	Di'in man mo?	dagat	Didto mi sa dagat.
kita	Di'in man ta?	simbahan	Didto ta sa simbahan.
ako	Di'in man ko?	bukid	Didto ka sa bukid.
siya	Di'in man siya?	pantalan	Didto siya sa pantalan.
ka	Di'in man ka?	munisipiyo	Didto ko sa munisipiyo.
kami	Di'in man mi?	tindahan	Didto mo sa tindahan.
sila	Di'in man sila?	bulangan	Didto sila sa bulangan.

etc.

G. Dialog: students act out the following dialog or one like it.

Roger: Ma'ayo!
Philip: Dayon. O, Roger, Di'in man ka?
Roger: Didto ko sa Hongkong.

H. Semi-free expression teacher divides class into groups to elicit the various pronouns in two-sentence dialog exchanges. Teacher cues the places students have just come from.

I. Response drill: distinction in answers to "ha'in, "asa" and"din"

Teacher	Student(s)
Ni'a siya dinhi.	Ha'in man siya?
Adto sila didto.	Asa man sila?
Dinhi kami.	Di'in man mo?
Anha' mo dinha'.	Asa man mi?
Dinha' ta.	Di'in man ta?
Na'a ka dinha'.	Ha'in man ko?
Didto ko.	Di'in man ka?

etc.

Hosted for free on livelingua.com

J. Moving slot correlation drill

Teacher	Student(s)
Tu'a siya didto sa merkado	Tu'a siya didto sa merkado.
Anha'	Anha' siya dinha' sa merkado.
piyer	Anha' siya dinha' sa piyer.
Ni'a	Ni'a siya dinhi sa piyer.
plasa	Ni'a siya dinhi sa plasa.
Adto	Adto siya didto sa plasa.
Didto	Didto siya sa plasa.
Anhi	Anhi siya dinhi sa plasa.
simbahan	Anhi siya dinhi sa simbahan.
Na'a	Na'a siya dinha' sa simbahan.
Dinha'	Dinha' siya sa simbahan.
pantalan	Dinha' siya sa pantalan.
etc.	

K. Response drill: gesture indicates distance.

Teacher	Cue	Student(s)
Ha'in man sila?	far	Tu'a sila didto.
Asa man mo?	near	Anhi mi dinhi.
Di'in man ta?	middle	Dinha' ta.
Ha'in man ka?	near	Ni'a ko dinhi.
Di'in man ko?	far	Didto ka.
Asa man mi?	far	Adto mo didto.
Ha'in man siya?	middle	Na'a siya dinha'.
Di'in man sila?	near	Dinhi sila.
Asa man mo?	middle	Anha' mi dinha'.
etc.		

L. Controlled question-response: one or more students go somewhere (for example, to the window), wait, and finally come back. During each stage the teacher asks questions with asa, ha'in and di'in.

Teacher	Student(s)
Asa man siya?	Anha' siya dinha' sa bintana'.
Ha'in man siya?	Na'a siya dinha' sa bintana.
Di'in man siya?	Dinha' siya sa bintana'.

II. Pattern: Adjective and location word and phrase

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Init dinhi sa Pilipinas.	Init dinhi sa Pilipinas.

Hosted for free on livelingua.com

Ma'ayo — Mdayo dinhi sa Pilipinas.
Nindot — Nindot dinhi sa Pilipinas.
Bugnaw — Bugnaw dinhi sa Pilipinas.
Lami' — Lami' dinhi sa Pilipinas.
etc.

B. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Init dinhi sa Pilipinas.	Init dinhi sa Pilipinas.
didto	Init didto sa Pilipinas.
Ma'ayo	Ma'ayo didto sa Pilipinas.
Luzon	Ma'ayo didto sa Luzon.
Bugnaw	Bugnaw didto sa Luzon.
bukid	Bugnaw didto sa bukid.
dinhi	Bugnaw dinhi sa bukid.
Nindot	Nindot dinhi sa bukid.
Bohol	Nindot dinhi sa Bohol.
Negros	Nindot dinhi sa Negros.
Lami'	Lami' dinhi sa Negros.
Sugbu	Lami' dinhi sa Sugbu.
etc.	

C. Free expression: students talk about state, town, school, classroom they're in.

III. Patern: Taga di'in man ka?

Taga Cebu ko.

A. Dialog

Bob: Kinsa kadtong babaye? Lami' ka'ayo.
Bill: O! Kadto si Minda Miranda.
Bob: Taga di'in man siya?
Bill: Taga Ormoc siya.

B. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Taga di'in man siya?	Taga di'in man siya?
sila	Taga di'in man sila?
mo	Taga di'in man mo?
ka	Taga di'in man ka?
etc.	

C. Moving slot substitution drill

Hosted for free on livelingua.com

Teacher	Student(s)
Taga Ormoc siya.	Taga Ormoc siya.
Leyte sila.	Taga Leyte siya.
	Taga Leyte sila.
Mindanao	Taga Mindanao sila.
Zamboanga ako.	Taga Zamboanga sila.
	Taga Zamboanga ako.
Cebu kamo	Taga Cebu ako.
	Taga Cebu kamo.
Negros	Taga Negros kamo.

etc.

D. Substitution-response drill

Teacher	First Student(s)	Cue	Second Student
Taga di'in siya?	Taga di'in man siya?	Leyte	Taga Leyte siya
sila	Taga di'in man sila?	Manila	Taga Manila sil
mo	Taga di'in man mo?	Cebu	Taga Cebu kami.
ka	Taga di'in man ka?	Amerika	Taga Amerika
sila	Taga di'in man sila	Bohol	Taga Bohol sil
kamo	Taga di'in man kamo?	Mindanao	Taga Mindana kami.

etc.

E. Free expression: students ask each other what states and tow they're from.

F. Free expression: students ask each other as many questions as they can think of.

Example:
Kinsa ka?
Taga di'in man ka?
Amerikano ka ba?
Dili' ka ba Pilipino?
Unsa man na'?
Ma'ayo ba ang mga Peace Corps Volunteers?
Ha'in man si Dick?
Ni'a ba si Presidente Marcos?
etc.

Hosted for free on livelingua.com

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

bitaw	really (a work of agreement)
di'in	where (with past sense)
init	hot
Pilipinas	Philippines

B. Drills

bugnaw	cold
Leyte	province in the Visayas bordering on the Pacific
mi	we (short form of kami)
Mindanao	large southern island; the Philippines western frontier
mo	you (short form of kamo)
Negros	sugar-producing island in the Visayas, west of Cebu
Ormoc	city in western Leyte
ta	we (short form of kita)
taga	from (in the expression, 'taga siyudad', etc.)
Zamboanga	city at western tip of Mindanao

II. Cultural notes: Bugnaw and tugnaw - bugnaw means cool or cold, and refers to the condition of tangible objects; tugnaw means cold and refers to climatic conditions.

Compare: Bugnaw and Coke.

Tugnaw dinhi sa siyudad.

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G

Ikaddsing Dialog

(Ikanapulo' ug Duhang Dialog)

Situation: Si Chito nilabay sa "waiting shed" nga gilingkoran ni Lino.

Lino: O, Bay! Di'in man ka?

Chito: Didto sa plasa.

Lino: Nag'unsa ka didto?

Chito: Nagsuroysuroy lang.

Twelfth Dialog

Situation: Chito went by the waiting shed where Lino was sitting.

Hey, Chito, Where've you been (There) in the plasa.

What did you do there?

Just walked around.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG TWELVE

I. Pattern: Nag'unsa ka didto?
Nagsuroysuroy ko didto.

A. Introduction of new vocabulary.

nagtu'on	nag'inom	nag'ilis
nagluto'	nagdula'	nagsuroysuroy
nagka'on	nagsayaw	

B. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Nag'unsa ka didto?	Nag'unsa ka didto?
dinhi	Nag'unsa ka dinhi?
dinha	Nag'unsa ka dinha?
diha'	Nag'unsa ka diha'?
etc.	

C. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Nagtu'on ko didto.	Nagtu'on ko didto.
luto'	Nagluto' ko didto.
ka'on	Nagka'on ko didto.
inom	Nag'inom ko didto.
dula'	Nagdula' ko didto.
sayaw	Nagsayaw ko didto.
ilis	Nag'ilis ko didto.
suroysuroy	Nagsuroysuroy ko didto.
etc.	

D. Response drill: picture cue

Teacher	Cue	Student(s)
Nag'unsa ka didto?	eat	Nagka'on ko didto.
Nag'unsa ka dinhi?	cook	Nagluto' ko dinhi.
Nag'unsa ka diha?	study	Nagtu'on ko diha'.
Nag'unsa ka didto?	drink	Nag'inom ko didto.
Nag'unsa ka dinha?	go around	Nagsuroysuroy ko dinha'.
Nag'unsa ka dinhi?	change	Nag'ilis ko dinhi.
Nag'unsa ka didto?	dance	Nagsayaw ko didto.
Nag'unsa ka dinhi?	play	Nagdula' ko dinhi.
	etc.	

Hosted for free on livelingua.com

E. Free dialog: students vary the dialog in the underlined slots.

O, Day. Di'in man ka?	First Student
Didto ko sa eskuwelahan.	Second Student
Nag'unsa ka didto?	First Student
Nagdula' ko didto.	Second Student

F. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Nag'unsa ka didto?	Nag'unsa ka didto?
mo	Nag'unsa mo didto?
dinha'	Nag'unsa mo dinha?
sila	Nag'unsa sila dinha'?
dinhi	Nag'unsa sila dinhi?
ta	Nag'unsa ta dinhi?
didto	Nag'unsa ta didto?
siya	Nag'unsa siya didto?
etc.	

G. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Nagluto' ko didto,	Nagluto' ko didto.
siya	Nagluto' siya didto.
ka'on	Nagka'on siya didto.
"swim"	Nagswim siya didto.
inom	Nag'inom siya didto.
mo	Nag'inom mo didto.
dinha'	Nag'inom mo dinha'.
sayaw	Nagsayaw mo dinha'.
sila	Nagsayaw sila dinha'.
dula'	Nagdula' sila dinha'.
kami	Nagdula' kami dinha'.
etc.	

H. Substitution-response drill

Teacher	First Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Nag'unsa ka didto?	Nag'unsa ka didto?	suroysuroy	Nagsuroysuroy ko didto.
mo	Nag'unsa mo didto?	luto'	Nagluto' mi didto.
sila	Nag'unsa sila didto?	ka'on	Nagka'on sila didto.
ko	Nag'unsa ko didto?	sayaw	Nagsayaw ka didto.
siya	Nag'unsa siya didto?	dula	Nagdula' siya didto.
mi	Nag'unsa mi didto?	inom	Nag'inom mo didto.
ta	Nag'unsa ta didto?	ilis	Nag'ilis ta didto.
	etc.		

Hosted for free on livelingua.com

I. Free dialog; teacher sets up various individuals and groups so that all pronouns may be used.

Di'in man sila?
Dinha' sila sa merkado.
Nag'unsa sila dinha'?
Nag'inom sila dinha'.

J. Students can ask each other where they've been and what they've been doing. They can use English or Visayan. BUT ... they should use the base form of the English verb, not a tense form, since the nag-prefix carries the tense.

For instance: Nagbaseball ko dinhi.
Nagsit sila didto.

Note that at this stage only "intransitive" verbs should be used.

K. Dialog:

Ha'in man si Charlie?
Tu'a siya didto sa kuwarto.
Nag'unsa man siya?
Nag'ilis siya.

L. Substitution-response drill: individuals or groups perform an action; part of the class asks what the person is doing, and the other part answers.

1st Student(s)	2nd Student(s)	3rd Student(s)
(drinks)	Nag'unsa man siya?	Nag'inom siya.

M. Conversation centered around a picture.

For example: the students talk about a picture of a boy eating; besides other questions and comments they know how to say, they can ask each other:

Ha'in man si Fredo?
Na'a siya dinha' sa balay.
Nag'unsa man siya dinha'.
Nagka'on siya.

N. Using the pictures from M, show them to the class, then put them away, to indicate that the action is over. Then the class will ask and answer:

Di'in man si Fredo?
Dinha' siya sa balay.
Nag'unsa man siya dinha?
Nagka-'on siya.

Hosted for free on livelingua.com

O. Dialogs: question, answer, question, answer: varying numbers of people; free expression

Situations: 1) an individual coming back from somewhere,
2) a group coming back from somewhere,
3) an American coming back from somewhere. A Cebuano wants to know where the American has been. There is a bilingual Peace Corps Volunteer who translates.

Filipino: Di'in man ka?
American: (looks puzzled, because he can't understand)
PCV: He asked, "Where were you?"
American: I was at the wharf.
PCV: Didto siya sa pantalan.
Filipino; (to American) Nag'unsa man ka didto?

PCV: He asked, "What did you do there?"

American: I was working there.

PCV: Nagtrabaho siya didto.

Filipino: Ah

4) A group of Americans coming back from somewhere. Same as above, but with pronouns changed. Different verbs and places.

Hosted for free on livelingua.com

SUPPLEMENT

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog:

lang	just, only (various nuances of meaning)
nag---	(tense to indicate continuing action)
nag'unsa	what is/was/are/were (subject) doing?
suroysuroy	go around aimlessly for enjoyment

B. Drills

ka'on	eat
dula'	play
ilis	change
inom	drink
luto'	cook
tu'on	study

II. Cultural notes: suroysuroy - Going for a suroysuroy is popular. After supper in the evenings, especially at the full moon, parks, plazas, and public places are crowded with people.

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G

Ikatrising Dialog (ikanapulo' ug Tulong Dialog)	Thirteenth Dialog
Situation: Si Ken mihapit sa usa ka "nipa hut" aron sa pagdagkot sa iyang sigarilyo.	Situation: Ken stopped at a nipa hut to light his cigaret.
Ken: Ma'ayo! Ma'ayo!	Anybody home?
Tigulang: O, Dayon.	Come in.
Ken: Duna ka bay posporo, Iya'?	Have you got any matches, Iya'?
Tigulang: O. Duna, Dong.	Yes, (I) have, Dong.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG THIRTEEN

I. Pattern: Duna ka bay posporo?

O. Duna.

A. Introduction of new vocabulary.

posporo	kuwarta	Nong
manok	papel	Nang
kanding	Iya'	Nuy
iring	Iyo'	

B. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Duna ka bay posporo, Iya'?	Duna ka bay posporo, Iya'?
Dong	Duna ka bay posporo, Dong?
Bay	Duna ka bay posporo, Bay?
Do'	Duna ka bay posporo, Do'?
Nong	Duna ka bay posporo, Nong?
Nang	Duna ka bay posporo, Nang?
Nuy	Duna ka bay posporo, Nuy?
etc.	

C. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Duna ka bay posporo?	Duna ka bay posporo?
lapis	Duna ka bay lapis?
libro	Duna ka bay libro?
bir	Duna ka bay bir?
kuwarta	Duna ka bay kuwarta?
sigarilyo	Duna ka bay sigarilyo?
manok	Duna ka bay manok?
kanding	Duna ka bay kanding?
iring	Duna ka bay iring?
etc.	

D. Substitution-response drill: groups I and II alternate questions.

Teacher: lapis
1st Student(s): Duna ka bay lapis?
2nd Student(s): O. Duna.

Teacher: sigarilyo.
1st Student(s): Duna ka bay sigarilyo?
2nd Student(s): O. Duna.

Hosted for free on livelingua.com

Teacher: Posporo.
1st Student(s): Duna ka bay posporo?
2nd Student(s): O. Duna.

etc., kuwarta, bir, papel, iro', etc.

E. Free expression: students ask each other whether they have various objects. The answers must be affirmative.

II. Pattern: Duna kay lapis.

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Duna kay lapis.	Duna kay lapis.
iro'.	Duna kay iro'.
sigarilyo	Duna kay sigarilyo.
posporo	Duna kay posporo.
kuwarta	Duna koy kuwarta.
bir	Duna koy bir.
papel	Duna koy papel.
balay.	Duna koy balay.

etc.

B. Substitution-response drill: affirmative answers.

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Duna ka bay lapis?	Duna ka bay lapis?	O. Duna koy lapis.
bata'?	Duna ka bay bata'?	O. Duna koy bata'.
libro	Duna ka bay libro?	O. Duna koy libro.
sinina'	Duna ka bay sinina'?	O. Duna koy sinina'.
kalo'	Duna ka bay kalo'?	O. Duna koy kalo'.
kahon	Duna ka bay kahon?	O. Duna koy kahon.
iring	Duna ka bay iring?	O. Duna koy iring.

etc.

C. Free expression: students use the pattern to ask and answer questions. English can be used for nouns when Visayan vocabulary is unknown.

D. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Duna koy lapis.	Duna koy lapis.
ka	Duna kay lapis.
siya	Duna siyay lapis.
sila	Duna silay lapis.
mo	Duna moy lapis.
ta	Duna tay lapis.
mi	Duna miy lapis.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

E. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Duna koy iro'.	Duna koy iro'.
iring.	Duna koy iring.
siya	Duna siyay iring.
ka	Duna kay iring.
sinina'	Duna kay sinina'.
mi	Duna miy sinina'.
papel	Duna miy papel.
sila	Duna silay papel.
kuwarta	Duna silay kuwarta.
etc.	

F. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Duna ba siyay kuwarta?	Duna ba siyay kuwarta?
kamo	Duna ba kamoy kuwarta?
sila	Duna ba silay kuwarta?
ako	Duna ba akoy kuwarta?
kita	Duna ba kitay kuwarta?
kami	Duna ba kamiy kuwarta?
ka	Duna ka bay kuwarta?
siya	Duna ba siyay kuwarta?
mo	Duna ba moy kuwarta?
etc.	

G. Moving slot substitution drill:

Teacher	Student(s)
Duna ba kamoy manok?	Duna ba kamoy manok?
kuwarta	Duna ba kamoy kuwarta?
ka	Duna ka bay kuwarta?
papel	Duna ka bay papel?
siya	Duna ba siyay papel?
posporo	Duna ba siyay posporo?
ta	Duna ba tay posporo?
ko	Duna ba koy posporo?
lapis	Duna ba koy lapis?
sila	Duna ba silay lapis?
etc.	

H. Substitution-response drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Duna ba silay iro'?	Duna ba silay iro'?	O. Duna silay iro'.
ta	Duna ba tay iro'?	O. Duna tay iro'.

Hosted for free on livelingua.com

siya	Duna ba siyay iro'?	O. Duna siyay iro'.
ka	Duna ka bay iro'?	O. Duna koy iro'.
kamo	Duna ba kamoy iro'?	O. Duna miy iro'.
kami	Duna ba kamiy iro'?	O. Duna moy iro'.
ko	Duna ba koy iro'?	O. Duna kay iro'.

I. Expension drill: there is/are ---- he has .....

Teacher	Cue	Student(s)
Duna bay papel?	mo	Duna ba moy papel?
Duna bay Coke?	ka	Duna ka bay Coke?
Duna bay lamisa?	sila	Duna ba silay lamisa?
Duna bay lapis?	ta	Duna ba tay lapis?
Duna bay iro'?	siya	Duna ba siyay iro'?
	etc.	

K. Dialog:

Shopper: Duna ba moy Planter's Peanuts?
Storekeeper: O. Duna.
Shopper: Ha'in man?
Storekeeper: Tu'a didto sa second shelf.

L. Free dialog situation: students buy various items in a sari-sari store.

Bill: Duna ka bay tuba'?
Ling: O. Duna koy tuba'. (She pours Bill some.)

M. Cumulative dialog.

Dale: Kinsa kadtong guwapang babaye?

Herb: Si Helen to.

Dale: Duna ba siyay trato?

Herb: O. Duna siyay trato. - Si Ricardo.

Dale: Taga di'in man siya?

Herb: Kinsa, si Helen?

Dale: Dili'. Si Ricardo.

Herb: Taga Zamboanga siya.

Dale: Muslim ba?

Herb: Dili'. Dili' siya Muslim. Insik.

Hosted for free on livelingua.com

SUPPLEMENT

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

ay	(intranslatable)
duna	There is/was/are/were
posporo	match

B. Drills

kuwarta	money
papel	paper
trato	boyfriend, girlfriend

II. Cultural notes

A. Iya': term of address for an old woman

Iyo': term of address for an old man

B. Nang: term of address for a woman older than you.

Nong, Nuy: terms of address for a man older than you.

Hosted for free on livelingua.com

N

D I A L O G

Ikakatorsing Dialog

(Ikanapulo ug upat nga dialog)

Situation: Si Peter niadto sa tindahan aron sa pagpalit ug sigarilyo.

Peter: Ma'ayong buntag! Duna ka bay Marlboro cigarets?

Tindera: Wala'. May Chelsea hino'on.

Peter: O. sagdi lang.

Fourteenth Dialog

Situation: Peter went to the store to buy cigarets.

Good morning!

Do you have Marlboros?

No. (There are) Chelseas. though.

Oh, never mind.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG FOURTEEN

I. Pattern: Ma'ayong buntag!.

A. Substitution - new vocabulary introduction

Teacher	Student(s)
Ma'ayong buntag.	Ma'ayong buntag.
udto.	Ma'ayong udto.
hapon.	Ma'ayong hapon.
gabi'i.	Ma'ayong gabi'i.

B. Free expression: students greet each other.

II. Pattern: Wala' kay lapis.

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Wala' koy lapis.	Wala' koy lapis.
kalo'.	Wala' koy kalo'.
papel.	Wala' koy papel.
libro.	Wala' koy libro.
lamisa.	Wala' koy lamisa.
kahon.	Wala' koy kahon.
kuwarta.	Wala' koy kuwarta.
trato.	Wala' koy trato.
iring.	Wala' koy iring.

etc.

B. Substitution-response drill: negative answers

Teacher	Student(s)
Duna ka bay lapis?	Wala', Wala' kay lapis.
Duna ba moy trato?	Wala'. Wala' miy trato.
Duna ba silay kahon?	Wala'. Wala' silay kahon.
Duna ba tay kuwarta?	Wala'. Wala' siyay libro.
Duna ba miy papel?	Wala'. Wala' moy papel.
Duna ka bay kalo'?	Wala'. Wala' koy kalo'.

etc.

C. Response drill: mixed answers cu ed by head gesture

Teacher	Cue	Student(s)
Duna ka bay iring?	Yes	O, Duna koy iring.

Hosted for free on livelingua.com

Duna ba siyay lapis?	no	Wala'. Wala' siyay lapis.
Duna ba moy sinina'?	yes	O, Duna miy sinina'.
Duna ba silay iro'?	yes	O, Duna silay iro'.
Duna ba kitay kahoy?	no	Wala'. Wala' tay kahoy.
Duna ba miy kanding?	no	Wala'. Wala' may kanding.
Duna ba kay manok?	no	Wala'. Wala' kay manok.
	etc.	

D. Dialog: students pretend to buy things--The store has some things but not others.

III. Pattern: May Chelsea kami'.

A. Introduction of new vocabulary

relo	kalsonis
singsing	sapatos
sinilas	

B. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
May Chelsea kami.	May Chelsea kami.
singsing.	May singsing kami.
sinilas.	May sinilas kami.
kalsonis.	May kalsonis kami.
sapatos.	May sapatos kami.
relo.	May relo kami.
iro'.	May iro' kami.
kanding.	May kanding kami.
etc.	

C. Moving slot substitution drill.

Teacher	Student(s)
May Chelsea kami.	May Chelsea kami.
sila.	May Chelsea sila.
trato	May trato sila.
relo	May relo sila.
kamo.	May relo kamo.
sapatos	May sapatos kamo.
kita.	May sapatos kita.
singsing	May singsing kita.
siya	May singsing siya.
sinilas	May sinilas siya.
kalsonis	May kalsonis siya.

Hosted for free on livelingua.com

D. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
May kalsonis ba mo?	May kalsonis ba mo?
relo	May relo ba mo?
sapatos	May sapatos ba mo?
singsing	May singsing ba mo?
sinilas	May sinilas ba mo?
kalo'	May kalo' ba mo?
iro'	May iro' ba mo?
iring	May iring ba mo?
etc.	

E. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
May kalsonis ba mo?	May kalsonis ba mo?
relo	May relo ba mo?
ka	May relo ka ba?
sila	May relo ba sila?
sapatos	May sapatos ba sila?
kita	May sapatos ba kita?
singsing	May singsing ba kita?
kami	May singsing ba kami?
ko	May singsing ba ko?
etc.	

etc.

F. Response drill: affirmative answers.

Teacher	Student(s)	Student(s)
May kalsonis ba mo?	May kalsonis ba mo?	O. May kalsonis kami.
May relo ka ba?	May relo ka ba?	O. May relo ako.
May singsing ba sila?	May singsing ba sila?	O. May singsing sila.
May balay ba siya?	May balay ba siya?	O. May balay siya.
May kalo' ba ko?	May kalo' ba ko?	O. May kalo' ka.
May iro' ba kita?	May iro' ba kita?	O. May iro' kita.
May kuwarta ba kami?	May kuwarta ba kami?	O. May kuwarta kamo.
May iring ba si Maria?	May iring ba si Maria?	O. May iring si Maria.
	etc.	

G. Short dialog: students ask each other whether they have things using may.

Thief: May kuwarta ka ba?
Houseowner: O. May kuwarta ako.
Thief: Ha'in man ang kuwarta?
Houseowner: Na'a dinha' sa lamisa.
Thief: Dili' kini kuwarta! Papel kini!

Hosted for free on livelingua.com

V. Pattern: distinction among word order: duna, may, wala'

A. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
May relo siya.	May relo siya.
Duna	Duna siyay relo.
ka	Duna kay relo.
Wala'	Wala' kay relo.
kuwarta	Wala' kay kuwarta.
May	May kuwarta ka.
kamo	May kuwarta kamo.
Wala'	Wala' kamoy kuwarta.
Duna	Duna kamoy kuwarta.
kalsonis	Duna kamoy kalsonis.
May etc.	May kalsonis kamo.

B. Response drill: students answer affirmatively using structure of question.

Teacher	Student(s)
May iro' ka ba?	O. May iro' ko.
Duna ba siyay trato?	O. Duna siyay trato.
Duna ba silay sinilas?	O. Duna silay sinilas.
May sapatos ba kita?	O. May sapatos kita.
Duna ba kay amigo?	O. Duna koy amigo.
May trato ba kami?	O. May trato kamo.
etc.	

C. Conversion resonse drill: students change one existential pattern to the other, then answer.

Teacher	I Student	II Student
May trato ka ba?	Duna ka bay trato?	O. Duna koy trato.
Duna ba siyay iro'?	May iro' ba siya?	O. May iro' siya.
May kalsonis ba sila?	Duna ba silay kalsonis?	O. Duna silay kalsonis.
Duna ba moy sinilas?	May sinilas ba mo?	O. May sinilas mi.
May amigo ba ko?	Duna ba koy amigo?	O. May amigo ka.
May lapis ba siya?	Duna ba siyay lapis?	O. Duna siyay lapis.
Duna ka bay kuwarta?	May kuwarta ka ba?	O. May kuwarta ako.
	etc.	

D. Response drill; alternate groups use duna and may: affirmative answers: kuwarta remains constant; teacher cues pronoun

Model: May kuwarta ba sila?

Hosted for free on livelingua.com

Teacher: ka - may
I Student(s): May kuwarta ka ba?
II Student(s): O, may kuwarta ako. Duna ka bay kuwarta?
I Student(s): O, duna koy kuwarta.
Teacher: siya - duna
I Student(s): Duna ba siyay kuwarta?
II Student(s): O, duna siyay kuwarta. May kuwarta siya?
I Student(s): O, may kuwarta siya.
Teacher: kamo - may
I Student(s): May kuwarta ba kamo?
II Student(s): O, may kuwarta kami. Duna ba moy kuwarta?
I Student(s): O, duna miy kuwarta.
etc.

E. Response drill: short answers cued by head shake

Teacher	I Student(s)	Cue	II Student(s)
May Chelsea ka ba?	May Chelsea ka ba?	yes	Duna.
Duna ba siyay trato?	Duna ba siyay trato?	no	Wala'.
May kalsonis ba kita?	May kalsonis ba kita?	no	Wala'.
Duna ka bay iro'?	Duna ka bay iro'?	yes	Duna.
May sinilas ba kamo?	May sinilas ba kamo?	no	Wala'.

etc.

F. Guessing game: One student pretends to have something. The others take turns until the object is guessed. Use both duna and may patterns.

I Student	II Student
Duna ka bay iro'?	Wala'.
May sinilas ka ba?	Wala'.
Duna ka bay iring?	Wala'.

etc.

G. Dialog:
Carlos: Ma'ayong gabi'i.
Tindera: Gabi'i sab.
Carlos: May tanduay ba kamo?
Tindera: Wala'. Tuba' lang.
Carlos: Duna ka bay Pepsi?
Tindera: O. Duna.
Carlos: Sigi. Pepsi ug tuba'.
(Nag inom siya)

V. Pattern: existential sentences with a "noun" or "noun phrase".

A. Moving slot substitution drill

Hosted for free on livelingua.com

Teacher	Student(s)
Dunay sinilas si Juan.	Dunay sinilas si Juan.
May	May sinilas si Juan.
sigarilyo	May sigarilyo si Juan.
Duna	Dunay sigarilyo si Juan.
Wala'	Walay sigarilyo si Juan.
ang tindera.	Walay sigarilyo ang tindera.
May	May sigarilyo ang tindera.
si Bacario.	May sigarilyo si Bacario.
tuba'	May tuba' si Bacario.
Duna	Dunay tuba' si Bacario.

etc.

B. Moving slot substitution drill: question.

Teacher	Student(s)
Duna bay sinilas si Cardo	Duna bay sinilas si Cardo?
sinina'	Duna bay sinina' si Cardo?
May	May sinina' ba si Cardo?
sapatos	May sapatos ba si Cardo?
Duna	Duna bay sapatos si Cardo?
May	May sapatos ba si Betty?
lapis	May lapis ba si Betty?
ang estudiyante	May lapis ba ang estudiyante?
Duna	Duna bay lapis ang estudiyante?
Amerikano	Duna bay lapis ang Amerikano?
May	May lapis ba ang Amerikano?

etc.

Hosted for free on livelingua.com

VI. Pattern: Wala' ka bay tuba'?

Duna
Wala'

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Wala' ka bay tuba'?	Wala' ka bay tuba'?
mo	Wala' ba moy tuba'?
sila	Wala' ba silay tuba'?
ka	Wala' ka bay tuba'?
mi	Wala' ba miy tuba'?
ta	Wala' ba tay tuba'?
ko	Wala' ba koy tuba'?
siya	Wala' ba siyay tuba'?
etc.	

B. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Wala' ka bay tuba'?	Wala' ka bay tuba'?
sigarilyo	Wala' ka bay sigarilyo?
siya	Wala' ba siyay sigarilyo?
ta	Wala' ba tay sigarilyo?
corn beef	Wala' ba tay corn beef?
mo	Wala' ba moy corned beef?
sila	Wala' ba silay corned beef?
lapis	Wala' ba silay lapis.
etc.	

C. Response drill: mixed answers cued by head gesture.

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Wala' ka bay posporo?	Wala'ka bay posporo?	yes	Duna.
Wala' ba silay iring?	Wala'ba silay iring?	no	Wala'.
Wala' ba moy iro'?	Wala' ba moy iro'?	no	Wala'
Wala' ba tay kanding?	Wala' ba tay kanding?	yes	Duna.
Wala' ba miy tuba'?	Wala' ba miy tuba'?	yes	Duna.
	etc.		

D. Free expression: students ask each other questions beginning with wala'. They answer as they wish.

E. Dialog:

Dick: Duna ka bay tuba'?
Tindera: Wala' na.
Dick: Wala na di'ay kay tuba'? Tanduay, duna pa?
Tindera: O, Duna pay tanduay.

Hosted for free on livelingua.com

SUPPLEMENT

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

buntag	morning
Chelsea	a brand of Philippine cigarets
hino'on	though, instead
may	there is/was/are/were
sagdi lang	never mind

B. Drill

amigo	friend
kalsonis	pants
gabi'i	evening; last night
hapon	afternoon
pulseras	wristwatch
relo	clock
sapatos	shoes
singsing	ring
sinilas	sandals, thongs, flipflops
udto	noon

II. Cultural notes:

greetings like "Ma'ayong buntag" and "Ma-ayong hapon" don't seem to be used much, except possibly for greeting your elders or superiors. "Asa man ka" or "Di'in man ka" is the greeting for peers.

Hosted for free on livelingua.com

C. Response drill: mixed answers

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Duna bay iring si Janet?	Duna bay iring si Janet?	yes	Dunay iring si Janet.
May kuwarta ba si Ginny?	May kuwarta ba si Ginny?	no	Walay kuwarta si Ginny.
Duna bay kalsonis si Boy?	Duna bay kalsonis si Boy?	no	Walay kalsonis si Boy.
May sinina' ba si Pauline?	May sinina' ba si Pauline?	yes	May sinina' si Pauline.
	etc.		

D. Reduction drill

Teacher	Student(s)
Dunay iring si Janet	Duna siyay iring.
Walay kalsonis si Boy.	Wala siyay kalsonis.
May kuwarta si Jim ug si Pete.	May kuwarta sila.
Walay sinina' si Lita ug si Joan.	Wala' silay sinina'.
Dunay sapatos si Fredo.	Duna siyay sapatos.
May kalo' si Bert.	May kalo' siya.
etc.	

E. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Walay tuba' ang tindera.	Walay tuba' ang tindera.
siya	Wala' siyay tuba'.
sigarilyo	Wala' sigarilyo siya.
May	May sigarilyo siya.
sila	Duna siyay sigarilyo.
May	Duna silay sigarilyo.
	May sigarilyo sila.
etc.	

F. Free expression: students and teacher talk about each other and themselves using the patterns:

Duna ka bay sigarilyo?
Duna koy sigarilyo. / Wala' koy sigarilyo.
May sigarilyo ka ba?

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G

Ikakinsing Dialog

(Ikanapulo ug Limang Dialog)

Situation: Si Janet nagshopping sa merkado.

Tindera: Unsay imo, Day?

Janet: Bag ako', Nang.

Tindera: Kining itom nga bag?

Janet: O, Kana'.

Fifteenth Dialog

Situation: Janet went shopping in the market.

What would you like, Miss?

A bag.

This black bag?

Yes, that one.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG FIFTEEN

I. Pattern: Unsay imo?

Bag ako'.

A. Introduction of new vocabulary

bag	tu'alya
sabon	pulseras
sudlay	

B. Fixed slot substitution drill: forms of address

Teacher	Student(s)
Unsay imo, Day?	Unsay imo, Day?
Mum	Unsay imo, Mum?
Dong	Unsay imo, Dong?
Sir	Unsay imo, Sir?
Nang	Unsay imo, Nang?
Noy	Unsay imo, Noy?
Nong	Unsay imo, Nong?
Bay	Unsay imo, Bay?
Iya'	Unsay imo, Iya'?
Iyo'	Unsay imo, Iyo'?

etc.

C. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Bag ko'.	Bag ako'.
sabon	Sabon ako'.
kalsonis	Kalsonis ako'.
Tu'alya	Tu'alya ako'.
singsing	Singsing ako'.
sapatos	Sapatos ako'.
kalo'	Kalo' ako'.
pulseras	Pulseras ako'.

etc.

D. Response drill

Cue	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Day	Unsay imo, Day?	bag	Bag ako'.
Nang	Unsay imo, Nang?	Kalsonis	Kalsonis ako'.
Bay	Unsay imo, Bay?	Sapatos	Sapatos ako'.
Dong	Unsay imo, Dong?	sudlay	Sudlay ako'.
Nong	Unsay imo, Nong?	singsing	Singsing ako'.
Iya'	Unsay imo, Iya'?	pulseras	Pulseras ako'.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

E. Free questions using "Day", "Dong", or "Bay" forms of address, Students answer, naming things they would like. Example:

Student (girl)	Student (boy)
Unsay imo, Dong?	Sapatos ako', Day.

etc.

II. Pattern: Imo ba kini?
Ako' kana'.

A. Dialog:

Petra: Ha'in man ang lapis?
Mrs. Reyes: Ni'a dinhi sa lamisa.
Imo ba kini?
Petra: O. Ako' kana'.

B. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Imo ba kini?	Imo ba kini?
kana'	Imo ba kana?
kadto	Imo ba kadto?

etc.

C. Substitution-response drill: teacher points to objects near or far from a student, and the student identifies it as his.

Teacher	Student(s)
far book	Ako' kadto.
middle pencil	Ako' kana'.
near notebook	Ako' kini.

etc.

D. Response drill

Teacher	Student(s)
Imo ba kini?	O, ako' kana'.
Imo ba kana'?	O, ako' kana'.
Imo ba kadto?	O, ako' kadto.

etc.

C. Substitution-response drill: teacher points to objects near or far student, and the student identifies it as his.

Teacher	Student(s)
far book	Ako' kadto.

Hosted for free on livelingua.com

middle pencil	Ako' kana'.
near notebook	Ako' kini.

etc.

D. Response drill

Teacher	Student(s)
Imo ba kini?	O, Ako' kana'.
Imo ba kana?	O, ako' kana'.
Imo ba kadto?	O, ako' kadto.

etc.

E. Free expression: students ask each other whether things at various distances are theirs.

Teacher	Student(s)
Ako' ba kini?	Ako' ba kini?
Imo	Imo ba kini?
kana'	Imo ba kana'?
Ako'	Ako' ba kana'?
kadto	Ako' ba kadto?
Imo	Imo ba kadto?

etc.

G. Response drill: teacher points to various objects, student answers affirmatively.

Teacher	Student(s)
Ako' ba kini?	O, imo kana'.
Imo ba kadto?	O, ako' kadto.
Ako' ba kana'?	O, imo kini.

etc.

H. Free expression: students ask each other whether things at various distances are theirs. They use "ako" and "imo" to begin their questions.

For example:
1st Student: Imo ba kadto?
2nd Student: Kadtong lapis?
1st Student: O.
2nd Student: O. Ako' kadto.

III. Pattern: Imo ba kining iro'?

O. Ako' kanang iro'.

A. Moving slot substitution drill

Hosted for free on livelingua.com

Teacher	Student(s)
Imo ang lapis.	Imo ang lapis.
kini	Imo kini.
Ako'	Ako' kini.
tu'alya	Ako' ang tu'alya.
sabon	Ako' ang sabon.
Imo	Imo' ang sabon.
sudlay	Imo ang sudlay.
Ako'	Ako' ang sudlay.
kana'	Ako' kana'.

B. Transformation-response drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Imo ang lapis.	Imo ba ang lapis?	0. Ako' ang lapis.
Ako' kini.	Ako' ba kini?	0. Imo kana'.
Imo ang tu'alya.	Imo ba ang tu'alya?	0. Ako' ang tu'alya.
Ako' kadto.	Ako' ba kadto?	0. Imo kadto.
Ako' ang sudlay.	Ako' ba ang sudlay?	0. Imo ang sudlay.
Imo ang bata'.	Imo ba ang bata'?	0. Ako' ang bata'.
	etc.	

C. Expansion drill

Teacher	Cue	Student(s)
Ako' ang sabon.	kini	Ako' kining sabon.
Imo ang papel.	kana'	Imo kanang papel.
Ako' ang tu'alya.	kadto	Ako' kadtong tu'alya.
Imo ang singsing.	kana'	Imo kanang singsing.
Ako' ang sapatos.	kini	Ako' kining sapatos.
Ako' ang kalsonis.	Kadto	Ako' kadtong kalsonis.
	etc.	

D. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Imo ba kining sabon?	Imo ba kining sabon?
Ako'	Ako' ba kining sabon?
kana'	Ako' ba kanang sabon?
tu'alya	Ako' ba kanang tu'alya?
Imo	Imo ba kanang tu'alya?
kadto	Imo ba kadtong tu'alya?
toothbrush	Imo ba kadtong toothbrush?
etc.	

Free expression: students ask each other whether various things are theirs. They use the full pattern.

Hosted for free on livelingua.com

Example: Imo ba kanang siya?
O. Ako' kanang siya.

IV. Pattern: Imo ba kining berdeng bag?

O. Ako' kanang berdeng bag.

A. Introduction of new vocabulary: colors

itom	kape
puti'	berde
pula	
asul	

B. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Ako' ang puting sinina'.	Ako' ang puting sinina'.
sapatos.	Ako' ang puting sapatos.
Imo	Imo ang puting sapatos.
kape	Imo ang kapeng sapatos.
pula	Imo ang pulang sapatos.
kalsonis.	Imo ang pulang kalsonis.
Ako'	Ako' ang pulang kalsonis.
itom	Ako' ang itom nga kalsonis.
asul	Ako' ang asul nga kalsonis.
tu'alya	Ako' ang asul nga tu'alya.
berde	Ako' ang berdeng tu'alya.
Imo	Imo ang berdeng tu'alya.
etc.	

C. Transformation-expansion drill:

Hosted for free on livelingua.com

C. Transformation-expension drill:

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Ako' ang berdeng sinina'.	Ako' ang berdeng sinina'.	kini	Imo ba kining berdeng
Imo ang puting papel.	Imo ang puting papel.	kana'	Ako' ba kanang papel?
Ako' ang itom nga kalsonis.	Ako' ang itom nga kalsonis.	kadto	Imo ba kadtong itom nga kalsonis.
Imo ang pulang tu'alya.	Imo ang pulang tu'alya.	kini	Imo ba kining pulang tu'alya?
Ako' ang asul nga sudlay.	Ako' ang asul nga sudlay.	kana'	Imo ba kanang asul nga sudlay?
Imo ang kapeng sapatos.	Imo ang kapeng sapatos.	kadto	Ako' ba kadtong kapeng sapatos?
	etc.		

D. Integration drill

Teacher	Student(s)
Ako' kining sinina'. Puti' kining sinina'.	Ako' kining puting sinina'.
Imo kadtong kalsonis. Asul kadtong kalsonis.	Imo kadtong asul nga kalsonis.
Ako' kanang iro' Dako' kanang iro'.	Ako' kanang dakong iro'.
Imo kining singsing. Nindot kining singsing.	Imo kining nindot nga singsing.
Ako' kadtong balay. Gamay kadtong balay.	Ako' kadtong gamayng balay.
Imo kanang sapatos. Itom kanang sapatos.	Imo kanang itom nga sapatos.
Ako' kining bag. Pula kining bag.	Ako' kining pulang bag.
etc.	

E. Expansion:drill: teacher gives the basic sentence, first student expands it with "demonstrative", second student expands it with color or size, third students makes question, then everyone answers in the affirmative.
Teacher: Imo ang sudlay.

1st Student: Imo kining sudlay.

2nd Student: Imo kining asul nga sudlay.

3rd Student: Ako' ba kining asul nga sudlay?

Everyone: O, imo kining asul nga sudlay.

Hosted for free on livelingua.com

F. Free expression: students sort through objects, take some for their own and give others to their friends.

For example: Betty: Ako' kining berdeng libro.

Mary: Imo ba na'?

Betty: O. Ug imo kanang pula.

Mary: O. Ako' kining pulang libro.

V. Pattern: Imo ba kining berdeng bag?

Dili' ako' kanang berdeng bag.

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Dili' ako' ang bag.	Dili' ako' ang bag.
sinina'	Dili' ako' ang sinina'.
balay	Dili' ako' ang balay.
bata'	Dili' ako' ang bata'.
lapis	Dili' ako' ang lapis.
kalo'	Dili'ako' ang kalo'.
libro	Dili' ako'ang libro.
iro'	Dili' ako'ang iro'.
lamisa	Dili' ako' ang lamisa.
bir	Dili' ako' ang bir.
kuwarta	Dili' ako' ang kuwarta.
etc.	

B. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Dili' ako' ang kuwarta.	Dili'ako' ang kuwarta.
manok	Dili' ako' ang manok.
imo	Dili' imo ang manok.
kuwarto	Dili' imo ang kuwarto.
ako'	Dili' ako' ang kuwarto.
iring	Dili' ako' ang iring.
etc.	

C. Expansion drill: teacher cues "demonstrative" by pointing.

Teacher	Cue	Student(s)
Dili' ako' ang iring.	near	Dili' ako' kining iring.

Hosted for free on livelingua.com

Dili' imo ang tindahan.	far	Dili' imo kadtong tindahan.
Dili' ako' ang papel.	middle	Dili' ako' kanang papel.
Dili' imo ang singsing.	far	Dili' imo kadtong singsing.
Dili' ako' ang sapatos.	near	Dili' ako' kining sapatos.
Dili' imo ang relo.	middle	Dili' imo kanang relo.
Dili' imo ang sudlay.	near	Dili' imo kining sudlay.
Dili' ako' ang sabon.	far	Dili' ako' kadtong sabon.
	etc.	

D. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Dili' imo kanang puting papel.	Dili' imo kanang puting papel.
ako'	Dili' ako' kanang puting papel.
sinina'	Dili' ako' kanang puting sinina'.
pula	Dili' ako' kanang pulang sinina'.
kini	Dili' ako' kining pulang sinina'.
sapatos	Dili' ako' kining pulang sapatos.
itom	Dili' ako' kining itom nga sapato
etc.	

E. Response drill

Teacher	Student(s)
Imo ba kining kapeng tu'alya?	Dili' ako' kanang kapeng tu'alya.
Ako' ba kining asul nga sinilas?	Dili' imo kanang asul nga sinilas.
Imo ba kadtong puting sinina'?	Dili' ako kadtong puting sinina'.
Ako' ba kanang berdeng kalo'?	Dili' imo kining berdeng kalo'.
etc.	

F. Fixed slot substitution drill: teacher cues "ako" by pointing to self and having class point to themselves; "imo" by pointing to someone else. The teacher cues the "subject clause". Question:

Teacher	Student(s)
(self) kining dakong kalo'	Ako' ba kining dakong kalo'?
(another) kadtong gamayng tindahan	Imo ba kadtong gamayng tindahan?
(self) kanang mubong iro'	Ako' ba kanang mubong iro'?
(self) kadtong asul nga sinina'.	Ako' ba kadtong asul nga sinina?
(another) kining ma'ot nga iring.	Imo ba kining ma'ot nga iring?
etc.	

G. Response drill: mixed answers

Teacher	Cue	
(self) kanang ta'as nga estudiyante.	yes	O. Imo kanang ta'as nga estudiyante.
		Ako' ba kanang ta'as nga estudiyante?

Hosted for free on livelingua.com

(another) kining guwapong bata'

Imo ba kining guwapong bata'? no Dili; Dili' ako' kinin guwapong bata'.

(self) kadtong gamayng manok no Dili'.Dili' imo kadton gamayng manok.

etc.

H. Free expression: students ask each other about objects or pictures or objects. They use the complete pattern.

pronoun / ba / "demonstrative" / "adjective" / nga / "noun".

VI. Pattern: (Imo ba kining berdeng bag?)

Dili' kana' ako'.
Dili' na' ako'.

A. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Dili' kana' ako'.	Dili' kana' ako'.
imo	Dili' kana' imo.
kini	Dili' kini imo.
nc'	Dili' na' imo.
kadto	Dili' kadto imo.
ako'	Dili' kadto ako'.
to	Dili' to ako'.
na'	Dili' na' ako'.
ni	Dili' na ako'.
etc.	

B. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Dili'ako' ang bag.	Dili' ako' ang bag.
kana'	Dili' kana' ako'.
imo	Dili' kana' imo.
kini	Dili' kini imo.
ang lapis	Dili' imo ang lapis.
ako'	Dili' ako' ang lapis.
ni	Dili' ni ako'.
kadto	Dili' kadto ako'.
to	Dili' to ako'.
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

C. Reduction drill

Teacher	Student(s)
Dili' ako' dakong bag.	Dili' na' ako'.
Dili' amo kining gamayng iro'.	Dili' ni imo.
Dili' ako' kadtong mubong iring.	Dili' to ako'.
Dili' amo kining guwapang bata'.	Dili' ni ako'.
Dili' ako' kadtong ma'ayong bata'.	Dili' to ako'.
Dili' ako' kanang berdeng libro.	Dili' na' ako'.
etc.	

D. Response drill: mixed forms

Teacher	Cue	Student(s)
Imo ba kadtong kapeng kalsonis?	no	Dili' to ako'.
Ako' ba kining asul nga lapis?	yes	Imo na'.
Imo ba kanang pulang sinina'?	yes	Ako' ni.
Ako' ba kining gamayng kanding?	no	Dili' ni ako'.
Ako' ba kadtong dakong manok?	yes	Ako' to.
etc.		

E. Free expression: students ask and answer each other, using long and short answers.

F. Dialog: a lady sees her neighbor's clothes on the line.
Lady: Nindot kining asul nga sinina'. uy! Imo ba ni?
Neighbor: Dili' na' ako'. Ako' kining ma'ot nga kalsonis.
Wala' koy nindot nga sinina'.
Lady: Dili' ma'ot kanang kalsonis! Fashionable hino'on!

VII. Pattern: Dili' ba na' imo?

(Dili' ba imo kanang berdeng sinina'?)

A. Reduction drill

Teacher	Student(s)
Dili' ba imo ang sapatos?	Dili' ba imo ang sapatos?
Dili' ba imo ang libro?	Dili' ba imo ang libro?
Dili' ba imo ang sinilas?	Dili' ba imo ang sinilas?
Dili' ba ako' ang pen?	Dili' ba ako' ang pen?
Dili' ba ako' ang bag?	Dili' ba ako' ang bag?
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

B. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Dili' ba ako' ang papel?	Dili' ba ako' ang papel?
clip	Dili' ba ako' ang clip?
ink	Dili' ba ako' ang ink?
imo	Dili' ba imo ang ink?
kuwarta	Dili' ba imo ang kuwarta?
relo	Dili' ba imo ang relo?
singsing	Dili' ba imo ang singsing?
sapatos	Dili' ba imo ang sapatos?
etc.	

C. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Dili' ba imo kanang dakong package?	Dili' ba imo kanang dakong package?
gamay	Dili'ba imo kanang gamayng package?
kahon	Dili'ba imo kanang gamayng kahon?
ako	Dili' ba ako' kanang gamayng kahon?
rabbit	Dili' ba ako' kanang gamayng rabbit?
iring	Dili' ba ako' kanang gamayng iring?
guwapa	Dili' ba ako' kanang guwapang iring?
imo	Dili' ba imo kanang guwapang iring?
etc.	

D. Short answer response drill: affirmative answers

Teacher	Student(s)
Dili ba imo kining kuwarta?	O. Ako' ni.
Dili' ba imo kining relo?	O. Ako' ni.
Dili' ba imo kining singsing?	O. Ako' ni.
Dili' ba imo kining ariyos?	O. Ako' ni.
etc.	

E. Short answer response drill: negative

Teacher	Student(s)
Dili' ba imo kining papel?	Dili'. Imo na'.
Dili' ba imo kining libro?	Dili'. Imo na'.
Dili' ba imo kining ink?	Dili'. Imo na'.
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

F. Short answer response drills: mixed answers.

Teacher	Cue	Student(s)
Dili' ba ako' kanang libro?	yes	O. Imo ni.
Dili' ba imo kadtong bag?	no	Dili'. Imo kadto.
Dili' ba ako' kanang sapatos?	yes	O. Imo kana'.
Dili' ba ako' kanang pulseras?	no	Dili'. Ako' kana'.
etc.		

G. Dialog:

1st Student: Dili' ba imo kanang bag?
2nd Student: Ha'in?
1st Student: Kanang itom.
2nd Student: O. Ako' na'.

Hosted for free on livelingua.com

SUPPLEMENT

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

ako'	mine (personal pronoun, possessive form)
bag	handbag
imo	yours (personal pronoun, possessive form singular)
itom	black

B. Drills

asul	blue
kape	brown
pula	red
puti'	white
sabon	soap
sudlay	comb
tu'alya	towel

II. Cultural notes: shopping in the market

PCV's react differently to the different techniques of bargaining in the market; many 'perils' are involved: not knowing what the real value of an item is, starting at too high a first price, not having enough patience, being unargumentive by nature, not really knowing 'how' to bargain. It takes time, a lot of experience, some patience, and a good sense of humor has been known to help many an exasperated PCV. Where to start: perhaps

Hosted for free on livelingua.com

at one-half the asking price, and then raise your price, but not too sharply; play follow the leader; watch the reaction of your sales clerk. The important thing is to give some sort of impression that you are 'on' to this bargaining game. In most cases, if you show that you won't pay the first price they come down immediately. But only time will tell how much you will eventually have to pay for an item. One thing more must be said: if the buyer says that he will pay so-much for an article, he is bound by the rules of the game and of the market to pay such an amount; if the clerk agrees on you asking price, you then 'should' buy the article.

D I A L O G

Ikadisisayis nga Dialog

(Ikanapulo' ug unom nga Dialog)

Situation: Gikatagbo' ni Maria ug ni Mario si Bebie, usa ka "classmate" ni Maria.

Babie: Kinsa man na' siya?

Maria: Kanang akong ka'uban?

Babie: O. Imong trato ba siya?

Maira: Dili' uy! Kana ang akong igsoon.

Sixteenth Dialog

Situation: Maria and Mario met Babie, a classmate of Maria's.

Who is that?

My companion?

Yeah. Is he your boyfriend?

No! That's my brother.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG SIXTEEN

I. Pattern: Kini ang

"ako'" / nga / "noun"

A. Introduction of new vocabulary

igso'on	asawa
ka'uban	bana
trato	

B. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Kana' ang akong igso'on.	Kana' ang akong igso'on.
ka'uban	Kana' ang akong ka'uban.
trato	Kana' ang akong trato.
amiga	Kana' ang akong amiga.
ma'istro	Kana' ang akong ma'istro.
asawa	Kana' ang akong asawa.
bana	Kana' ang akong bana.
balay	Kana' ang akong balay.
libro	Kana' ang akong libro.
manok.	Kana' ang akong manok.
etc.	

C. Expansion drill: addition of imong

Teacher	Student(s)
Kini ang singsing.	Kini ang imong singsing.
Kini ang relo.	Kini ang imong relo.
Kini ang pulseras.	Kini ang imong pulseras.
Kini ang sabon.	Kana' ang imong sabon.
Kana' ang tu'alya.	Kana' among imong tu'alya.
Kana' ang sudlay.	Kana' ang imong sudlay.
Kadto ang balay.	Kadto ang imong balay.
Kadto ang kuwarto.	Kadto ang imong igso'on.
etc.	Kadto ang imong kuwarto.

D. Substitution drill: teacher cues "pronoun" by pointing either to himself or to another; he cues "noun" orally. Class also points.

Teacher	Student(s)
(self) igso'on	ang akong igso'on
(another) trato	ang imong trato
(another) ka'uban	ang imong ka'uban
(self) asawa	ang akong asawa
(self) bana	ang akong bana
(another) manok	ang imong manok
(self) kanding	ang akong kanding.
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

E. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Kana' ang akong igso'on,	Kana' ang akong igso'on.
imo	Kana' ang imong igso'on.
kauban	Kana' ang imong ka'uban.
Kini	Kini ang imong ka'uban.
ako'	Kini ang akong ka'uban.
asawa	Kini ang akong asawa.
bana	Kini ang akong bana.
Kana'	Kana' ang akong bana.
imo	Kana' ang imong bana.
balay	Kana' ang imong balay.
Kadto	Kadto ang imong balay.
manok	Kadto ang imong manok.
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

F. Translation-response drill: teacher gives second cue in English: students choose either "imong" or "akong", and use an appropriate gesture. P-3

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Kinsa man na' siya?	Kinsa man na' siya?	brother	Kana' ang _____igso'on.
to	Kinsa man to siya?	companion	Kadto ang _____ka'uban.
ni	Kinsa man ni siya?	student	Kini ang _____estudiyante.
na'	Kinsa man na' siya?	sister	Kana' ang _____igso'on.
ni	Kinsa man ni siya?	teacher	Kini ang _____ma'istra.
to	Kinsa man to siya?	asawa	Kadto ang _____asawa.
	etc.		

G. Free expression: introduction; students introduce people to each other, using the pattern.

For example: Kini si Robert, ang akong igso'on. Estudiyante siya sa University of the Philippines.

or Kini si Chuck, ang akong ka'uban sa Danao. Ug kana' siya si Mr. Gallego, ang akong principal.

H. Dialog: Alice is myopic. She asks Lilia who that man is.
Alice: Kinsa man to siya, Lilia?
Lilia: Kadto ang imong bana, Day.
Alice: Aw, di'ay? Hain man ang akong glasses (antiyohos)?

II. Pattern: Kini ba ang akong lapis?
O. Kana' ang imong lapis.
Dili. Dili' kana' ang imong lapis.

A. Expansion-transformation drill

Teacher	Student(s)
Kini ang akong lapis.	Kini ba ang akong lapis?
Kana' ang imong papel.	Kana' ba ang imong papel?
Kadto ang akong libro.	Kadto ba ang akong libro?
Kini ang imong lamisa.	Kini ba ang imong lamisa?
Kana' ang imong siya.	Kana' ba ang imong siya?

Hosted for free on livelingua.com

Kadto ang akong amigo.	Kadto ba ang akong amigo?
Kana' ang akong kalsonis.	Kana' ba ang akong kalsonis?
Kini ang imong sinina'.	Kini ba ang imong sinina'?

etc.

B. Expansion-transformation-response drill

Teacher	
Kini ang akong lapis.	Kana' ba ang imong lapis?
Kana' ang imong papel.	Kini ba ang akong papel?
Kadto ang akong libro.	Kadto ba ang imong libro?
Kini ang imong lamisa.	Kini ba ang akong lamisa?
Kana' ang imong siya.	Kana' ba ang akong siya?
Kadto ang akong amigo.	Kadto ba ang imong amigo?
Kana' ang akong kalsonis.	Kini ba ang imong kalsonis?
Kini ang imong sinina'.	Kana' ba ang akong sinina'?

etc.

C. Free expression: students ask each other about objects and people using the pattern:

Kana' ba ang imong ka'uban?
Affirmative long answers.

D. Moving slot substitution drill

Teacher			Student(s)
Dili'	kana'	ang imong lapis.	Dili' kana' ang imong lapis.
		libro	Dili' kana' ang imong libro.
	ako		Dili' kana' ang akong libro.
	kini		dili' kini ang akong libro.
			Dili' kadto ang akong libro.
		igso'on	Dili' kadto ang akong igso'on.
	imo		Dili' kadto ang imong igso'on.
	kana'		Dili' kana' ang imong igso'on.
	ako'		Dili' kana' ang akong igso'on.
		ma'istra	Dili' kana' ang akong ma'istra.
		etc.	

E. Substitution-response drill: cued by pointing, words, and head gestures.

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
(far) balay	Kadto ba ang imong balay?	yes	O. Kadto ang akong balay.
(near) trato	Kini ba ang imong trato?	no	Dili'. Dili' kini ang akong trato.
(middle)iro'	Kana' ba ang imong iro'?	no	Dili'. Dili' kana' ang akong iro'.

Hosted for free on livelingua.com

(far) asawa	Kadto ba ang imong asawa?	yes	O. Kadto ang akong asawa.
(near) ka'uban	Kini ba ang imong ka'uban?	no	Dili'. Dili' kini ang akong ka'uban.
(middle) sinina'	Kana' ba ang imong sinina'?	yes	O. Kana' ang akong sinina'.
	etc.		

F. Report #E, but have the first students use "akong" in the question and the second students answer with "imong".

G. Conversation: students exchange possessions, then one asks the other:

Bill: Kana' ba ang imong lapis?
Al: Dili'. Dili' kini ang akong lapis. Imo kini.

or: Bill: Kana' ba ang akong libro?
Al: O. Kini ang imong libro. Here. (He gives it back).

H. Dialog:

Herb: Imo ba kini?
Dale: Unsa?
Herb: Kining pulang kalsonis.
Dale: Dili'. Dili' kana' ang akong kalsonis.
Herb: Kini ba?
Dale: O, kana'.

III. Pattern: Imong trato ba siya?

A. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Imong trato ba siya?	Imong trato ba siya?
bana	Imong bana ba siya?
amigo	Imong amigo ba siya?
kadto(siya)	Imong amigo ba kadto (siya)
Ako'	Akong amigo ba kadto?
asawa	Akong asawa ba kadto?
kana'	Akong asawa ba kana'?
Imo	Imong asawa ba kana'?
sapatos	Imong sapatos ba kana'?
kini	Imong sapatos ba kini?
iro'	Imong iro' ba kini?

Hosted for free on livelingua.com

Ako' Akong iro' ba kini?

etc.

B. Substitution-response drill: affirmative answers

Teacher		1st Student(s)	2nd Student(s)
Imong sinilas ba kini?		Imong sinilas ba kini?	O. Kana' ang akong sinilas
relo	(middle)	Imong relo ba kana'?	O. Kini ang akong relo.
papel	(far)	Imong papel ba kadto?	O. Kadto ang akong papel.
iring	(near)	Imong iring ba kini?	O. Kini ang akong iring.
		etc.	

C. Repeat #B: negative answers

Teacher			
Imong sinilas ba kini?		Imong sinilas ba kini?	Dili'. Dili' kana' ang akong sinilas.
		etc.	

D. Chain response drill: affirmative and negative answers.

Jame: imong sapatos ba kana'?
Hal: Dili'. Dili' kini ang akong sapatos.

Hal: Imong sinina' ba kini?
Ruby: O. Kini ang akong sinina'.
etc.

E. Transformation drill

Teacher	Student(s)
Kini ba ang ako	Imong amigo ba kini?
Kana' ba ang imong bana?	Imong bana ba kana'?
Kana' ba ang akong singsing?	Akong singsing ba kana'?
Kana' ba ang akong sapatos?	Akong sapatos ba kana'?
Kini ba ang imong sapatos?	Imong sapatos ba kini?
Kadto ba ang imong balay?	Imong balay ba kadto?
Kadto ba ang imong ka'uban?	Imong ka'uban ba kadto?
Siya ba ang akong bana?	Akong bana ba siya?

Hosted for free on livelingua.com

F. Transformation-drill: repeat #E, but reverse roles.

G. Transformation drill

Teacher	Student(s)
Imong iro' ba kini?	Imo ba kining iro'?
Akong lapis ba kana'?	Ako' ba kanang lapis?
Imong libro ba kadto?	Imo ba kadtong libro?
Akong sinina' ba kini?	Ako' ba kining sinina'?
Imong sapatos ba kana'?	Imo ba kanang sapatos?
Akong relo ba kini?	Ako' ba kining relo?
Akong kahoy ba kadto?	Ako' ba kadtong kahoy?

etc.

H. Translation drill: the students give three ways of roughly translating each English sentence.

Teacher	
Is that my ring?	Kana' ba ang akong singsing? Akong singsing ba kana'? Ako' ba kanang singsing?
Is this your hat?	Kini ba ang imong relo'? Imong kalo' ba kini? Imo ba kining kalo'?
Are those-there my shoes?	Kadto ba ang akong sapatos? Akong sapatos ba kadto? Ako' ba kadtong sapatos?

e'

I. Free expression: students use the various forms to ask about objects or pictures.

IV. Pattern: Dili' ba kini ang akong singsing?
Dili' ba ako' kining singsing?

A. Transformation drill: make negative question.

Teacher	Student(s)
Kini ang akong singsing.	Dili' ba kini ang akong singsing.
Kana' ang imong trato.	Dili' ba kana' ang imong trato.
Kadto ang akong asawa.	Dili' ba kadto ang akong asawa.
Kana' ang akong manok.	Dili' ba kana' ang akong manok.
Kini ang imong kanding.	Dili' ba kini ang akong kanding.
Kadto ang akong amigo.	Dili' ba kadto ang akong amigo.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

B. Transformation drill: make negative question.

Teacher	Student(s)
Ako' kining singsing	Dili' ba ako' kining singsing?
Imo kanang sinilas.	Dili' ba imo kanang sinilas?
Ako' kanang tu'alya.	Dili' ba ako' kanang tu'alya?
Ako' kadtong balay.	Dili' ba ako' kadtong balay?
Imo kining sudlay.	Dili' ba imo kining sudlay?
Imo kadtong sabon.	Dili' ba imo kadtong sabon?

etc.

C. Transformation drill: make negative question:

Teacher	Student(s)
Kini ang akong singsing.	Dili' ba kini ang akong singsing?
Ako' kining singsing.	Dili' ba ako' kining singsing?
Kana' ang imong trato.	Dili' ba kana' ang imong trato?
Imo kanang sinilas.	Dili' ba imo kanang sinilas?
Kadto ang akong asawa.	Dili' ba kadto ang akong asawa?
Ako' kanang tu'alya.	Dili' ba ako' kanang tu'alya?
Kana' ang akong manok.	Dili' ba kana' ang akong manok?
Ako' kadtong balay.	Dili' ba imo kining sudlay?
Imo kining sudlay.	

etc.

D. Dialog: A PCV lookcs for her clothes in the labandera's basket.

PCV: Kini ang akong sinina',kini ang .....
Labandera: Kamubo! Dili' kana' imo, uy!
PCV: Ako, Nang. Ako' kining mubong sinina'. London look!!

V. Pattern: "demonstrative" + "possessive pronoun" + "noun"
kining akong ka'uban.

A. Expansion drill: akong or imong cued by pointing

Teacher	Student(s)
(self) kining ka'uban	kining akong ka'uban
(another) kining amigo	kining imong amigo
(self) kining libro	kining akong libro
(self) kanang lapis	kining akong lapis
(another) kanang kuwarto	kining akong kuwarto
(self) kanang manok	kining akong manok
(another) kadtong kanding	kining akong kanding
(another) kadtong ma'istro	kining akong ma'istro

etc.

Hosted for free on livelingua.com

B. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Kining akong ka'uban	kining akong ka'uban
imo	kining imong ka'uban
ma'istro	kining imong ma'istro
kadto	kadtong imong ma'istro
ako'	kadtong akong ma'istro
kana'	kanang akong ma'istro
asawa	kanang akong asawa
imo	kanang imong asawa
etc.	

C. Expansion drill

	Teacher:	Dako' ba ang iro'?
(imo)	1st Student:	Dako' ba ang imong iro'?
(kana')	2nd Student:	Dako' ba kanang imong iro'?
(teacher cues yes)	All:	O, Dako' ka'ayo kanang akong iro'.

	Teacher:	Mubo' ba ang sinina'?
(ako')	1st Student:	Mubo' ba ang akong sinina'?
(kadto)	2nd Student:	Mubo' ba kadtong akong sinina'?
(no)	All:	Dili'. Dili' mubo' kadtong imong sinina'.
		etc.

D. Dialog: Dale wants his shoes.

Dale: Ha'in man ang sapatos?
Bruce: Imong sapatos?
Dale: O, kadtong akong itom nga sapatos.
Bruce: Tu'a kadtong imong sapatos sa "closet".

E. Response drill: short answers; distinction between "locative" and "demonstratives"; negative.

Teacher	Student(s)
Kadto ba si Bill?	Dili'.
Tu'a ba si Emily?	Wala'.
Didto ba si Claude?	Wala'.
Kana' ba si George?	Dili'.
Nia ba si Ellen?	Wala'.
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

SUPPLEMENT

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

akong	my (personal pronoun; prenominal form)
ka'uban	friend, companion
igso'on	sibling, brothers and sisters
imong	your (personal pronoun, prenominal form singular)

B. Drills

amigo	friend
asawa	wife
bana	husband

II. Cultural notes

A. Ka'uban: A companion or someone who goes along with another person. It is customary for people, especially a woman, to go places with a companion or a group. It is a cultural transgression to be alone anywhere.

B. Igso'on: depending on its use, "igso'on" may include or not include the person whose family is being discussed.

Hosted for free on livelingua.com

REVIEW DIALOG

Q

Ikadisisiyete Nga Dialog

(Ikanapulo ug Pito nga Dialog)

Seventeenth Dialog

Situation: Si Dick, usa ka Peace Corps, milabay sa gamayng tindahan sa eskina.

Situation: Dick, a Peace Corps Volunteer, passed the small store on the corner.

Into': O, Bay. Di'in man ka?

Dick: Didto ko sa bayli.

Into': Ma'ayo ba ang bayli?

Dick : O. Ma'ayo. Dunay guwapang mga babaye didto.

Into': Tu'a ba didto ang imong ka'uban?

Dick : Kinsa? Si Bill? Wala' siya didto. Tu'a siya sa siyudad.

Where have you been?

I was (there) at the dance.

(Was) the dance nice?

Yeah, (It was) great. There were pretty girls there.

(Is) you roomate there?

Who? Bill? (No) he isn't there. He's in the city.

141 Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG SEVENTEEN

I. Pattern: ha'in, di'in, asa

A. Response drill: students say the question which the teacher's statement answers.

Teacher	Student(s)
Didto kami sa pantalan.	Di'in man mo?
Anha' kita sa tindahan.	Asa man kita?
Ni'a sila dinhi.	Ha'in man sila?
Anhi kamo dinhi.	Asa man mi?
Dinhi ko sa balay.	Di'in man ka?
Na'a siya dinha'.	Ha'in man siya?
Tu'a sila didto.	Ha'in man sila?
Dinha' ka sa bar.	Di'in man ko?
Adto mi sa bayli.	Asa man mo?

etc.

B. Dialog drill: teacher cues as indicated.

Teacher		Student(s)
pencil	1st:	Ha'in man kadtong akong lapis?
red	2nd:	Pula ba ang imong lapis?
middle	1st:	O.
lamisa	2nd:	Na'a dinha' sa lamisa ang pulang lapis.
dress	1st:	Ha'in man kadtong akong sinina'?
blue	2nd:	Asul ba ang imong sinina'?
far	1st:	O.
room	2nd:	Tu'a didto sa kuwarto ang asul nga sinina'.
dog	1st:	Ha'in man kadtong akong iro'?
big	2nd:	Dako' ba ang imong iro'?
(shake) small	1st:	Dili' siya dako'. Gamay.
(far) plasa	2nd:	Tu'a didto sa plasa ang gamayng iro'.
sibbing	1st:	Ha'in man kadtong akong igso'on?
boy	2nd:	Lalaki ba ang imong igso'on?
(shake) girl	1st:	Dili' siya lalaki. Babaye.
(near) living room	2nd:	Ni'a dinhi sa sala ang babaye.

etc.

C. Response drill: complete answers but invented.

Teacher	Student(s)
Asa man si Juan?	Adto si Juan sa Munisipiyo.
Di'in man kanang imong ka'uban?	Dinha' sa simbahan kanang akong ka'uban.

Hosted for free on livemigua.com

Ha'in man kadtong guwapang bata'?	Ni'a dinhi sa kusina kadtong guwapang bata'.
Di'in man ka?	Dinhi ko sa balay.
Ha'in man kadto siya?	Tu'a didto sa bulangan kadto siya.
Asa man si Ed ug si Dale?	Adto si Ed ug si Dale sa pantalan.

etc.

D. Response drill: teacher provides topic, first student chooses ha'in, di'in, or asa; second student answers.

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Kadtong niwang nga lalaki	Ha'in man kadtong niwang nga lalaki	Tu'a didto sa pantalan.
Kanang akong igso'on	Asa man kanang akong igso'on?	Anha' siya sa tindahan.
kining imong bata'	Di'in man kining imong bata'?	Dinhi siya sa eskuwelahan.
kanang guwapang ma'istra		
kadtong ta'as nga Pilipino		
kining tambok nga babaye		
kadtong akong estudiyante		
kanang mubong abogado		
kining imong amigo		
kadtong akong ka'uban		
kining ma'ayong asawa		

etc.

II. Pattern: use of wala' and dili'

A. Response drill: negative answers

Teacher	Student(s)
Taga Cebu ba si Mary?	Dili'. Dili' siya taga Cebu.
Kadto ba si Ed?	Dili'. Dili' kadto si Ed.
Didto ba ang bata'?	Wala'. Wala' didto ang bata'.
Dako' ba ang kanding?	Dili'. Dili' dako' ang kanding.
Dili' ba gamay si Fred?	Dili'. Dili' gamay si Fred.
Imong singsing ba ni?	Dili'. Dili' na' ang akong singsing.
Ni'a ba ang guwapang mga babaye?	Wala'. Wala' dinhi ang guwapang mga babaye.
Amerikano ba si Ferdinand?	Dili'. Dili' Amerikano si Ferdinand.
Taga Mindoro ba kamo?	Dili'. Dili' kami taga Mindoro.
Peace Corps ba to siya?	Dili'. Dili' to siya Peace Corps.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

B. Translation drill

Teacher	Student(s)
He isn't here.	Wala' siya dinhi.
She isn't beautiful.	Dili' siya guwapa.
They aren't there in the plasa.	Wala' sila didto sa plasa.
They aren't Americans.	Dili' sila amerikano.
You (sing.) weren't here.	Wala' ka dinhi.
They aren't here.	Wala' sila dinhi.
You (sing.) aren't bad.	Dili' ka ma'ot.
He isn't good.	Dili' siya ma'ayo.

Etc.

C. Response drill: student negates the teachers statement.

Teacher	Student(s)
Didto ang kugihang mga bata'.	Wala'didto ang kugihang mga bata'.
Kugihan ang mga bata'.	Dili' kugihan ang mga bata'.
Ni'a ang nindot nga mga sinina'.	Wala' dinhi ang nindto nga mga sinina'.
Nindto ang mga sinina'.	Dili' nindot ang mga sinina'.
Dinha' ang bu'ang nga mga tawo.	Wala' dinha' ang bu'ang nga mga tawo.
Bu'ang mga tawo.	Dili' bu'ang ang mga tawo.
Tambok ang mga mayor.	Dili' tambok ang mga mayor.
Tu'a didto ang pulang mga manok.	Wala' didto ang pulang mga manok.

etc.

III. Pattern: kinsa, unsa

A. Response drill: students give question to which teacher's statement is the answer.

Teacher	Student(s)
Kana' si Maria.	Kinsa man na'?
Kana' ang simbahan.	Unsa man na'?
Kadto sila si John ug si June.	Kinsa man kadto sila?
Kadto ang mga Peace Corps.	Unsa man to?
Munisipiyo ni.	Unsa man ni?
Si Julia man to.	Kinsa man to?
Kini siya si Ed.	Kinsa kini siya?
Kadto ang dakong merkado.	Unsa man kadto?

etc.

Hosted for free on livelingua.com

B. Response drill: teacher gives topic

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
kadtong gamayng babaye	Kinsa man kadtong gamayng babaye?	Siya si Maria.
Kanang mga lalaki kining ma'ayong bata'	Kinsa man kanang mga lalaki? Kinsa man kining ma'ayong bata'?	Sila si Bill ug si Joe Kana' si Jose.
kadtong mga babaye kanang imong amigo.	Kinsa man kadtong mga babaye? Kinsa man kanang imong amigo?	Kadto si Fe ug si Bebie. Kanang akong amigo si Jerry.
	etc.	

IV. Pattern: Nag'unsa man ka?

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Nag'unsa man ka?	Nag'unsa man ka?
mo	Nag'unsa man mo?
mi	Nag'unsa man mi?
sila	Nag'unsa man sila?
ta	Nag'unsa man to?
ko	Nag'unsa man ko?
siya	Nag'unsa man siya?
etc.	

B. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Nagtu'on ang estudiyante.	Nagtu'on ang estudiyante.
ma'istra	Nagtu'on ang ma'istra.
ka'on	Nagka'on ang ma'istra.
siya	Nagka'on siya.
inom	Nag'inom siya.
abogado	
ilis	

Hosted for free on livelingua.com

	abogado	Nag'inom ang abogado.
ilis		Nag'ilis ang abogado.
	ko	Nag'ilis ko.
luto'		Nagluto' ko.
	babaye	Nagluto' ang babaye.
	bata'	Nagluto' ang bata'.
dula'		Nagdula' ang bata'.
	ka	Nagdula' ka.
	etc.	

C. Substitution-response drill: teacher provides topic and cues answer

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
ka	Nag'unsa ka?	luto'	Nagluto' ko.
ang bata'	Nag'unsa ang bata'?	dula'	Nagdula'ang bata'.
ang mga babaye	Nag'unsa ang mga babaye?	sayaw	Nagsayaw ang mga babaye.
kining gamayng iro'	Nag'unsa kining gamayng iro'?	ka'on	Nagka'on kining gamayng iro'.
kanang mga tawo	Nag'unsa kanang mga tawo?	ilis	Nag'ilis kanang mga tawo
kadtong akong igso'on	Nag'unsa kadtong akong igso'on?	inom	Nag'inom kadtong imong igso'on.
ang dakong mga lalaki	Nag'unsa ang dakong mga lalaki?	dula'	Nagdula' ang dakong mga lalaki.
	etc.		

D. Free expression using pictures. Show pictures of various people performing actions for which the students already know the vacabulary. The students ask each other questions about the pictures, using as much descriptive vocabulary as possible.

V. Pattern: duna, may, wala'

A. Equivalence drill

Teacher	Student(s)
Dunay iro' si Juan.	May iro' si Juan.
Duna siyay iring.	May iring siya.
Dunay lapis ang lalaki.	May lapis ang lalaki.
Dunay kanding kadtong bata'.	May kanding kadtong bata'.

hosted for free on livemaya.com

Duna kamiy kuwarta.	May kuwarta kami.
Duna koy bag.	May bag ako.
Dunay sudlay ang mga babaye.	May sudlay ang mga babaye.
Dunay trato kining akong igso'on.	May trato kining akong igso'on.
Duna moy sabon.	May sabon kamo.
Dunay tu'alya si Carlos.	May tu'alya si Carlos.

etc.

B. Equivalence drill: repeat #A, reversing roles

C. Transposition-expansion.

Teacher	1st Student(s)	Teacher	2nd Student(s)
Dunay lapis ang bata'.	Duna siyay lapis.	mga berde	Duna siyay mga berdeng lapis.
May igso'on ang babaye.	May igso'on siya.	mga ma'ayo	May mga ma'ayong igso'on siya.
Duna tay sapatos.	Duna tay sapatos.	mga puti'	Duna tay mga puting sapatos
May pulseras kami.	May pulseras kami.	mga nindot	May mga nindot nga pulseras kami.

etc.

D. Response drill: teacher supplies duna so may, and gestures to indicate pronoun; student invents topic.

Teacher	Gesture	1st Student(s)	2nd Student(s)
duna	we (incl.)	Duna tay sapatos.	Duna ba tay sapatos?
may	he	May relo siya.	May relo ba siya?
duna	they	Duna silay trato.	Duna ba silay trato?

etc.

E. Guessing game: one student describes somebody, then asks who or what he is or what he's doing. The teacher begins. The person who guesses will then describe. (The students may look secretly at a picture to give them ideas).

Teacher: May mga libro siya. Tu'a didto siya sa munisipiyo. Unsa man siya?

Mary : Mayor ba siya?

Teacher: Dili'. Dili' siya mayor.

Hosted for free on livelingua.com

Henry : Abogado ba siya?

Teacher : O. Abogado siya.

Henry : Guwapa ka'ayo kining babaye. May nindot nga sinina'. Tu'a didto siya sa bayli. Nag'unsa siya.

Rose : Nagsayaw ba siya?

Henry : O. Nagsayaw siya.

Rose : Lalaki siya. Duna siyay lapis. May pulang note-book siya. Ni'a siya dinhi sa kuwarto. Duna siyay asul nga kalsonis. Duna siyay puting sinina'. Kinsa man siya?

Lydia : Siya ba si Roberto?

Rose : O, Unsa man ni si Roberto?

Lydia : Peace Corps trainee kini siya.

Rose : Nag'unsa man siya?

Lydia : Nagtu'on siya.

etc.

VI. Asking questions and answering them. Teacher gives word to begin question.

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Ha'in	Ha'in man kadtong lapis?	Ni'a dinhi sa lamisa.
Kinsa	Kinsa man kadto?	Kadto si Juan.
Duna	Duna ka bay papel?	Wala' kay papel.
Kana'	etc.	
Kadto		
Kini		
Asa		
Di'in		
Dako'		
Amerikano		
Taga Cebu		
Taga		
Unsa		
Nag'unsa		
Wala'		
May		
Dili'		
Imo		
Imong		
Mga		

Hosted for free on livelingua.com

Q

SUPPLEMENT

I. No new vocabulary was introduced in the lesson

II. Cultural notes:

Brush up on your dancing and singing. Dances are one of the few widely-inclusive social activities available in towns and barrios. Peace Corps volunteers are often asked to do exhibition dances, such as the jerk (what else is new?) or to sing songs in the dialect.

Hosted for free on livelingua.com

R

D I A L O G

Ikadisi'otsong Dialog
(Ikanapulo ug Walong Dialog)

Situation: Usa ka Pilipino ug usa ka PCV nag'istoriya sa usa ka birthday party. Nanga'on sila ug kan'on;

Pilipino: Duna bay kan'on sa inyo?

PCV: Sa Amerika? Duna.

Pilipino: Tinu'od ba? Dili' ba pan lang didto sa States?

PCV: Dili'. Sa amo may pan ug kan'on, may saging sab.

Pilipino: Apan wala' moy tuba', sa?

PCV: Wala'.

Eighteenth Dialog

Situation: A Filipino and a Peace Corps volunteer are talking at a birthday party. They're eating rice.

Is there rice in your (place)?

In America? There is.

Really? Isn't there only bread in the United States?

No. At our (house) there's bread and rice, and bananas too.

But you haven't got tuba, have you?

No.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG EIGHTEEN

I. Pattern: didto sa inyo

A. Introduction to plural possessive pronouns(prenominal); teacher indicates with gestures various groups.

ato'	inyo
amo'	ila

B. Response drill: students respond with word and gesture to indicat inclusiveness or exclusiveness of the "possessive pronoun".

Teacher	Student(s)
amo'	amo'(exclusive gesture)
ato'	ato'(inclusive gesture)

etc.

C. Correlation-expansion drill: special work on differentiating "amo'" and "ato'".

Teacher	Student(s)
Adto mi.	Adto mi sa amo'.
Adto ta.	Adto ta sa ato'.
Didto mi.	Didto mi sa amo'.
Didto ta.	Didto ta sa ato'.
Ni'a mi dinhi.	Ni'a mi dinhi sa amo'.
Ni'a ta dinhi.	Ni'a ta dinhi sa ato'.

etc.

D. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
didto sa amo'	didto sa amo'.
inyo	didto sa inyo
dinhi	dinhi sa inyo
amo'	dinhi sa amo'
ila	dinhi sa ila
dinha'	dinha' sa ila
ato'	dinha' sa ato'
didto	didto sa ato'
inyo	didto sa inyo

etc.

E. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Duna bay kan'on didto sa inyo?	Duna bay kan'on didto sa inyo?

151
Hosted for free on livelingua.com

ato' Duna bay kan'on didto sa ato'
ila Duna bay kan'on didto sa ila?
amo' Duna bay kan'on didto sa amo'
etc.

F. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Duna bay kan'on didto sa inyo?	Duna bay kan'on didto sa inyo?
saging	Duna bay saging didto sa inyo?
ila	Duna bay saging didto sa ila?
dinha'	Duna bay saging dinha' sa ila?
dinhi	Duna bay saging dinhi sa ila?
ato'	Duna bay saging dinhi sa ato?
pan	Duna bay pan dinhi sa ato'?
dinha'	Duna bay pan dinha' sa ato'?
amo'	Duna bay pan dinha' sa amo'?
ice cream	Duna bay ice cream dinha' sa amo'?
etc.	

G. Substitution-response drill: students ask each other whether they have various things at home. Student copies teacher's cue gesture.

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
iro'(gesture away)	Duna bay iro'sa inyo?	no	Sa amo'? Wala'.
saging(gesture to self)	Duna bay saging sa amo'?	yes	Sa inyo? Duna.
iring(gesture away)	Duna bay iring sa inyo?	yes	Sa amo'? Duna.
pan(gesture to self)	Duna bay pan sa amo'?	no	Sa inyo? Wala'.
	etc.		

H. Free expression using the form of #G, students use appropriate gestures with the pronouns they choose.

I. Substitution-response drill

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s
Ha'in man si Jose?	Ha'in man si Jose?	(my house)	Tu'a didto sa amo'.
Ha'in man ang car?	Ha'in man ang car?	(your house)	Tu'a didto sa inyo.

Hosted for free on livelingua.com

Ha'in man ang doctor?	Ha'in man ang doctor?	(his house)	Tu'a didto sa ila.
Ha'in man si Carmela?	Ha'in man si Carmela?	(our house)	Tu'a didto sa ato'.
Ha'in man si Julia?	Ha'in man si Julia?	(their house)	Tu'a didto sa ila.

etc.

J. Free expression: draw three houses on the blackboard. Students act out the dialog pointing to the house which matches the pronouns they choose to use in the dialog.

1st Student(s)	2nd Student(s)
Ha'in man ang akong igso'on?	Tu'a didto sa inyo.

etc.

III. Pattern: Kang kinsa ang papel?

Amo' ang papel.

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Kang kinsa ang papel?	Kang kinsa ang papel?
lapis	Kang kinsa ang lapis?
kuwarta	Kang kinsa ang kuwarta?
sabon	Kang kinsa ang sabon?
sudlay	Kang kinsa ang sudlay?
tu'alya	Kang kinsa ang tu'alya?
singsing	Kang kinsa ang singsing?
relo	Kang kinsa ang relo?

etc.

B. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Ako' ang kuwarta	Ako' ang kuwarta.
Imo	Imo ang kuwarta.

Iya	Iya ang kuwarta.
Áto'	Áto' ang kuwarta.
Amo'	Amo' ang kuwarta.
Inyo	Inyo ang kuwarta.
Ila	Ila ang kuwarta.

etc.

C. Substitution-response drill

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Kang kinsa ang kuwarta?	Kang kinsa ang kuwarta?	Iya	Iya ang kuwarta.
papel	Kang kinsa ang papel?	Ila	Ila ang papel.
kalsonis	Kang kinsa ang kalsonis?	Imo	Imo ang kalsonis.
sinilas	Kang kinsa ang sinilas?	Áko'	Áko' ang sinilas.
sapatos	Kang kinsa ang sapatos?	Inyo	Inyo ang sapatos.
manok	Kang kinsa ang manok?	Amo'	Amo' ang manok.
kanding	Kang kinsa ang kanding?	Áto'	Áto' ang kanding.

etc.

D. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Iya kining kuwarta.	Iya kining kuwarta.
Áko' kana'	Áko' kining kuwarta.
	Áko' kanang kuwarta.
sapatos	Áko' kanang sapatos.
Amo'	Amo' kanang sapatos.
balay	Amo' kanang balay.
kadto	Amo' kadtong balay.
Ila	Ila kadtong balay.
tindahan	Ila kadtong tindahan.
Inyo kini	Inyo kadtong tindahan.
	Inyo kining tindahan.
Imo	Imo kining tindahan.
sabon	Imo kining sabon.
Amo'	Amo' kining sabon.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

E. Response drill: teacher asks questions, using gestures; affirmative answers.

Teacher	Student(s)
Ako' ba kining papel?	O. Imo na'.
Imo ba kanang libro?	O. Ako' na'.
Inyo ba kadtong balay?	O. Amo' to.
Ila ba kanang tindahan?	O. Ila na'.
Amo' ba kadtong iro'?	O. Inyo to.
Iya ba kining iring?	O. Iya ni.
Ato'ba kining sapatos?	O. Ato' ni.
Imo ba kanang lapis?	O. Ako' na'.

etc.

F. Response drill: negative answers.

Teacher	Cue	Student(s)
Ako' ba kining balay?	iya	Dili'. Iya ni.
Imo ba kadtong sinina'?	imo	Dili'. Imo to.
Iya ba kanang libro?	ako'	Dili'. Ako' na'.
Amo' ba kining lamisa?	ila	Dili'. Ila ni.
Ato' ba kadtong iro'?	iya	Dili'. Iya to.
Inyo ba kanang sinilas?	inyo	Dili'. Inyo na'.
Ila ba kining manok?	amo'	Dili'. Amo' ni.

etc.

G. Response drill (difficult)

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s
Iya ba kining balay?	Iya ba kining balay	Iya	O. Iya ni.
Ato' ba kadtong car?	Ato' ba kadtong car?	Ila	Dili'.Ila to.
Inyo ba kanang tindahan?	Inyo ba kanang tindahan?	Amo'	O. Amo' na'.
Ila ba kining tu'alya?	Ila ba kining tu'alya?	Ila.	O. Ila ni.
Amo' ba kadtong jeep?	Amo' ba kadtong jeep?	Inyo.	O. Inyo na'.
Ako' ba kining sabon?	Ako' ba kining sabon?	Iya.	Dili'.Iya ni.
Imo ba kanang lapis?	Imo ba kanang lapis?	Ako'.	O. Ako'na'.
Amo' ba kadtong kuwarto?	Amo' ba kadtong kuwarto?	Amo'.	Dili'.Amo'to.
Ako' ba kining sudlay?	Ako' ba kining sudlay?	Ako'.	Dili'.Ako'ni.
Imo ba kanang sabon?	Imo ba kanang sabon?	Imo.	Dili'.Imo na'.

etc.

H. Disintegration-response drill

Teacher	1st Student(s)
Imo ba kanang pulang sinina'?	Kanang pulang sinina'. Imo ba?

Hosted for free on livelingua.com

Ako' ba kining berdeng tu'alya?	Kining berdeng tu'alya. Ako' ba?
Inyo ba kadtong gamayng balay?	Kadtong gamayng balay. Inyo ba?
Ila ba kanang dakong tindahan?	Kanang dakong tindahan. Ila ba?
Iya ba kining puting iro'?	Kining puting iro'. Iya ba?

Cue	2nd Student(s)
yes	O. Ako' na'.
no	Dili'. Dili' na' imo.
no	Dili'. Dili' to amo'.
yes	O. Ila na'.
no	Dili'. Dili' ni iya.

etc.

I. Dialog: Mother takes a piece of bread from Lito and divides it

Lito: Ako' kanang pan, Ma! Ako' na', Ma.

Mother: ssst, uy! Imo kini, Igna'.

Lito: Iya ba kanang dako'? Ha'in man ang ako', Ma?

Mother: Inyo kini, twins.

Twins: Amo' kining dakong pan! (gleefully)

Lito: Ila ba na'? Ha'in man ang ako' Ma?

Mother: Ato' kining gamay, Lito. Dako' na ta. Kini ang ato'.

III. Pattern: "possessive pronoun" and ng and noun

A. Fixed slot substitution drill: fragment

Teacher	Student(s)
ang akong asawa	ang akong asawa
imo	ang imong asawa
iya	ang iyang asawa
amo'	ang among asawa
ato'	ang atong asawa
inyo	ang inyong asawa
ila	ang ilang asawa

etc.

B. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Kana' ang akong amigo.	Kana' ang akong amigo.

Hosted for free on livelingua.com

	ila	Kana' ang ilang amigo.
	ma'istro	Kana' ang ilang ma'istro.
Kadto		Kadto ang ilang ma'istro.
	amo'	Kadto ang among ma'istro.
	mayor	Kadto ang atong mayor.
	ato'	Kadto ang atong mayor.
	sapatos	Kadto ang atong sapatos.
Kini		Kini ang atong sapatos.
	inyo	Kini ang inyong sapatos.
	sinilas	Kini ang inyong sinilas.
	iya	Kini ang iyang sinilas.
	imo	Kini ang imong sinilas.
	etc.	

C. Transformation drill

Teacher	Student(s)
Ako' kanang lapis.	Kana' ang akong lapis.
Imo kining balay.	Kini ang imong balay.
Iya kadtong tindahan.	Kadto ang iyang tindahan.
Amo' kining eskuwelahan.	Kini ang among eskuwelahan.
Inyo kanang papel.	Kana' ang inyong papel.
Ila kadtong kahoy.	Kadto ang ilang kahoy.
Ato' kining kahon.	Kini ang atong kahon.
etc.	

D. Integration drill

Teacher	Student(s)
Imo kini. Lapis kini.	Imong lapis kini.
Ato' kana'. Balay kana'.	Atong balay kana'.
Inyo kadto. Tindahan kadto.	Inyong tindahan kadto.
Ila kana'. Bata' kana'.	Ilang bata' kana'.
Iya kini. Libro kini.	Iyang libro kini.
Amo' kadto. Balay kadto.	Among balay kadto.
Ako' kana'. Lapis kana'.	Akong lapis kana'.
etc.	

E. Integration drill

Teacher	Student(s)
Ang imong trato ...dako' ba?	Dako' ba ang imong trato?
Ang iyang igso'on ...ta'as ba?	Ta'as ba ang iyang igso'on?
Ang among libro...asul ba?	Asul ba ang among libro?
Ang ilang balay ....gamay ba?	Gamay ba ang ilang balay?
Ang inyong tindahan...layo'ba?	Layo' ba ang inyong tindahan?
Ang akong ma'istro...Amerikano ba?	Amerikano ba ang akong ma'istro?
Ang imong asawa...guwapa ba?	Guwapa ba ang imong asawa?
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

F. Dialog:

Herb: Ni'a ba si Rosita?
Mother: Wala'pa. Tu'a sa among tindahan.
Herb: Ang iyang igso'on, si Raul ... ni'a ba?
Mother: O, Ni'a siya dinhi sa kusina.

IV. Pattern: kining guwapang mga babaye

A. Expansion drill

Teacher	Student(s)
babaye	babaye
kini	kining babaye
guwapa	kining guwapang babaye
mga	kining guwapang mga babaye
lalaki	lalaki
kana'	kanang lalaki
Amerikano	kanang Amerikanong lalaki
mga	kanang Amerikanong mga lalaki
bata'	bata'
kadto	kadtong bata'
ma'ayo	kadtong ma'ayong bata'
mga	kadtong mga ma'ayong bata'

etc.

B. Expansion-substitution-response drill

Hosted for free on livelingua.com

B. Expansion-Substitution-response drill

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Kadtong berdeng mga sinina'	Ha'in kadtong berdeng mga sinina'?	(our house)	Tu'a sa amo'.
kadtong puting mga sapatos	Ha'in kadtong puting mga sapatos?	(their house)	Tu'a sa ila.
kadtong pulang mga kalsonis	Ha'in kadtong pulang mga kalsonis?	(your house)	Tu'a sa inyo.
kadtong kapeng mga sinilas	Ha'in kadtong kapeng mga sinilas? etc.	(my house)	Tu'a sa amo'.

C. Chain dialog: use pictures to help if needed

Jun: Nag'unsa sila didto?
Boy: Kinsa?
Jun: Kadtong guwapang mga estudiyante.
Boy: Nagsayaw sila.
Boy: Nag'unsa kadto sila?
Rene: Kinsa?
Boy: Kadtong ta'as nga mga lalaki.
Rene: Nagsuroysuroy sila.

Rene: Nag'unsa kana' sila?
etc.

V. Pattern: kining akong ma'ayong bata'
kining akong ma'ayong mga bata'

A. Expansion-response drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
kadtong imong ta'as nga igso'on	Taga di'in kadtong imong ta'as nga igso'on?	Taga Cebu to siya.

Hosted for free on livelingua.com

kanang ilang mubong amigo	Taga di'in kanang ilang mubong amigo?	Taga Cebu na' siya.
kining inyong ma'ayong ma'istro.	Taga di'in kining inyong ma'ayong ma'istro?	Taga Cebu ni siya.
kadtong atong gamayng iro'	Taga di'in kadtong atong gamayng iro'?	Taga Cebu to siya.
kanang iyang guwapang asawa	Taga di'in kanang iyang guwapang asawa?	Taga Cebu na siya.
	etc.	

C. Integration drill

Teacher		
Kini ang akong pulang libro. Dako'.		Dako' kining akong pulang libro.
Kana' ang iyang berdeng kalsonis. Ganay.		Ganay kanang iyang berdeng kalsonis.
Kadto ang among gamayng balay. Layo'.		Layo' kadtong among gamayng balay.
Kini ang atong dakong tindahan. Du'ol.		Du'ol kining atong dakong tindahan.
	etc.	

D. Expansion drill

Teacher	Student(s)
bana	bana
kini	kining bana
iya	kining iyang bana
guwapo	kining iyang guwapong bana
igso'on	igso'on
kadto	kadtong igso'on
ato'	kadtong atong igso'on
gamay	kadtong atong gamayng igso'on
libro	libro
kana'	kanang

Hosted for free on livelingua.com

ako' kanang akong libro
pula kanang akong pulang libro

etc.

D. Expansion drill: insert mga

Teacher	Student(s)
Nindot kanang imong pulang sinina'.	Nindot kanang imong pulang mga sinina'.
Dako' kining inyong ma'ayong bata'.	Dako' kining inyong ma'ayong mga bata'.
Amerikano kadtong ilang ta'as nga amigo.	Amerikano kadtong ilang ta'as nga mga amigo.
Ma'istra kanang iyang guwapang igso'on.	Ma'istra kanang iyang guwapang mga igso'on.
Abogado kining among guwapong ma'istro.	Abogado kining among guwapong mga ma'istro.
Layo' kadtong akong gamayng balay.	Layo' kadtong akong gamayng mga balay.
Puti' kanang atong dakong tu'alya.	Puti' kanang atong dakong mga tu'alya.

etc.

E. Expansion drill

Teacher	Student(s)
kadtong akong asul nga mga sinina'	Ha'in man kadtong akong asul nga mga sinina'.
kadtong imong pulang mga kalsonis	Ha'in man kadtong imong pulang mga kalsonis.
kadtong iyang dakong mga manok	Ha'in man kadtong iyang dakong mga manok.
kadtong atong kapeng mga iro'	Ha'in man kadtong atong kapeng mga iro'?
kadtong among gamayng mga iring	Ha'in man kadtong among gamayng mga iring?
kadtong inyong ta'as ng mga amigo	Ha'in man kadtong inyong ta'as nga mga amigo?
kadtong ilang kugihang mga estudiyante	Ha'in man kadtong ilang kugihang mga estudiyante?

etc.

VI. Pattern: tag question- "unsa" aggressive intonation

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Apan wala' moy tuba' sa?	Apan wala' moy tuba' sa?

Hosted for free on livelingua.com

saging	Apan wala' moy saging sa?
coconuts	Apan wala' moy coconuts sa?
sharks	Apan wala' moy sharks sa?
mangoes	Apan wala' moy mangoes sa?
kan'on	Apan wala' moy kan'on sa?

etc.

B. Dialog:

Berto: Duna bay kan'on sa Amerika?

PCV: Duna.

Berto: Tinu'od ba? Apan wala' moy saging, sa?

PCV : Duna say saging.

Berto: Duna di'ay?

Hosted for free on livelingua.com

SUPPLEMENT

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

amo'	ours (personal pronoun, possessive form, exclusive)
apan	but
kan'on	cooked rice
inyo	yours (personal pronoun, possessive form, plural)
pagka'on	food
pan	bread
tinu'od	true, really

B. Drills

among	our (personal pronoun, possessive form, prenominal, exclusive)
ato'	ours (personal pronoun, possessive form, inclusive)
atong	our (personal pronoun, possessive form, prenominal, inclusive)
bolo	machete
bulak	flower
daro	plow
ila	theirs (personal pronoun, possessive form)
ilang	their (personal pronoun, possessive form, prenominal)
inyong	your (personal pronoun, possessive form, prenominal)
iya	his (personal pronoun, possessive form)
iyang	his (personal pronoun, possessive form, prenominal)
mangga	mango
saging	banana

Hosted for free on Livelingua.com

D I A L O G

Ikadisinuwebeng Dialog
(Ikanapulo' ug siyam nga Dialog)

Situation: Si Meo ug si Ruben nag'inom sa tindahan ni Ruben.

Mep: Unsa nay oras?

Ruben: Hapit na alas dose.

Moe: Yay! Adto na ko, ha?
Gabi!i na ka'ayo.

Ruben: O. Inom pa. Gusto ka pa bag tuba!?

Meo: Dili' na, salamat, Pa'uli' na ko.

Ruben: Adto ka na ba? O. Sigi.

Nineteenth Dialog

Situation: Meo and Ruben are drinking at Ruben's store.

What time is it now?

Almost twelve.

Yay! I've gotta go now.
It's really late.

Drink some more. Do you want more tuba'?

No more, thanks. I'm going home now.

You' going now? O.K.

Hosted for free on livelingua.com

I. Pattern: time; alas dose

A. Fixed slot substitution drill: teacher has a large model of a clock.

He moves the hands to indicate hours.

Teacher	Student(s)
ala una	ala una
alas dos	alas dos
alas tres	alas tres
alas kuwatro	alas kuwatro
alas singko	alas singko
alàs sayis	alas sayis
alas otso	alas siyete
alàs nuwebe	alas otso
alas diyes	alas nuwebe
alas onse	alas diyes
alas dose	alas onse
	alas dose

B. Using the pattern "Hapit na alas - ", students read the the clock time.

C. Using the pattern "Pasado na alas - ", students read the the clock time.

D. Dialog:

Mark: Unsa nay oras?

George: Hapit na alas kuwatro.

Mark: O, oras na. Adto na ta!

Hosted for free on livelingua.com

II. Pattern: coutning by fives

A. Teacher moves hands on the clock to indicate migutes.

Teacher	Student(s)
singko	singko
diyes	diyes
kinsi	kinsi
baynti	baynti
baynti singko	baynti singko
traynta	traynta
trayntay singko	trayntay singko
kuwarenta	kuwarenta
kuwarentay singko	kuwarentay singko
singkuwenta	singkuwenta
singkuwentay singko	singkuwentay singko

B. Teacher moves hands, and students read time

Student(s)

alas tres
alas tres singko
alas tres diyes
alas tres kinsi
alas tres baynti
alas tres baynti singko
alas tres y midya
etc.

C. Dialog: the clock has stopped. Dan asks Jerry what time it is, so he can set the clock.

Dan: Unsa may oras, Jerry?
Jerry: Ala una y midya.
Dan: (sets clock) A..la ...una ..y...midya.

Hosted for free on livelingua.com

D. Fixed slot substitution drill: cued by clock

Teacher	Student(s)
menos baynti singko para alas kuwatro	menos baynti singko para alas kuwatro.
baynti	menos baynti para alas kuwatro
kinsi	menos kinsi para alas kuwatro
diyes	menos diyes para alas kuwatro
singko	menos singko para alas kuwatro

etc.

E. Equivalence drill

Teacher	
alas sayis kuwarenta	menos baynti para alas siyet
alas nuwebe singkuwenta	menos diyes para alas diyes.
alas diyes kuwarentay singko	menos kinsi para alas onse.
alas dos trentay singko	menos baynti singko para alas tres
alas siyete singkuwentay singko	menos singko para alas otso

etc.

F. Student take turns being teacher with the clock and asking "Unsa nay oras?"

III. Pattern: Leave-taking expressions

A. Memorization drill:

Adto na ko, ha?
Ari na ko, ha?

B. Dialog: Janet says goodby

Janet: Adto na ko, ha?
Mrs. Mends: Adto ka na ba? Sigi.

C. Memorization drill:

Adto na mi, ha?
Ari na mi, ha?

D. Dialog : Jim and Henry say goodby

Jim: Adto na mi, Mum.
Mrs. Go: Adto na mo? Balikbalik?

Hosted for free on livelingua.com

E. Memorization drill

Ta na.
Adto na ta.

F. Dialog: Joyce and Anne say goodby

Joyce: Adto na ta, Anne. Gabi'i na.
Anne: Um. Adto na mi, sir.
Mr. Asere: O.K., girls. Good night.
Anne: Ta na, Joyce.

IV. Pattern: Gusto ka ba ug tuba'?

O. Gusto kog tuba'.
Dili', ko gustog tuba'.

A. Introduction of new vocabulary

Tanduay	bulad	pansit
mangga	litsi	
ma'is	kape	

B. Fixed slot substitution drill.

Teacher	Student(s)
Gusto ka bag tuba'?	Gusto ka bag tuba'?
tanduay	Gusto ka bag tanduay?
kan'on	Gusto ka bag kan'on?
pan	Gusto ka bag pan?
manok	Gusto ka bag manok?
mangga	Gusto ka bag mangga?
ma'is	Gusto ka bag ma'is?
bulad	Gusto ka bag bulad?
litsi	Gusto ka bag litsi?
	etc.

C. Substitution-response drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Gusto ka bag tuba'?	Gusto ka bag tuba'?	O. Gusto kog tuba'.
manok?	Gusto ka bag manok?	O. Gusto kog manok.
kan'on	Gusto ka bag kan'on?	O. Gusto kog kan'on.
mangga	Gusto ka bag mangga?	O. Gusto kog mangga.
ma'is	Gusto ka bag ma'is?	O. Gusto kog ma'is.
litsi	Gusto ka bag litsi?	O. Gusto kog litsi.
	etc.	

Hosted for free on livelingua.com

D. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Gusto ka bag bulad?	Gusto ka bag bulad?
siya	Gusto ba siyag bulad?
sila	Gusto ba silag bulad?
mo	Gusto ba mog bulad?
ako	Gusto ba akog bulad?
kita	Gusto ba kitag bulad?
kami	Gusto ba kamig bulad?
ka	Gusto ba kag bulad?
etc.	

E. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Gusto ba siyag pansit?	Gusto ba siyag pansit?
tanduay	Gusto ba siyag Tanduay?
ka	Gusto ka bag Tanduay?
kape	Gusto ka bag kape?
mo	Gusto ba mog kape?
ma'is	Gusto ba mog ma'is?
sila	Gusto ba silag ma'is?
litsi	Gusto ba silag litsi?
ako	Gusto ba akog litsi?
bulad	Gusto ba kog bulad?
kami	Gusto ba kamig bulad?
ta	Gusto ba tag bulad?
mi	Gusto ba mig bulad?
mangga	Gusto ba mig mangga?
siya	Gusto ba siyag mangga?
etc.	

F. Substitution-response drill: affirmative answers.

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Gusto ba mog kan'on?	Gusto ba mog kan'on? O.	Gusto mig kan'or
siya	Gusto ba siyag kan'on? O.	Gusto siyag kan'on.
ka	Gusto ka bag kan'on? O.	Gusto kog kan'or
sila	Gusto ba silag kan'on? O.	Gusto silag kan'on.
ta	Gusto ba tag kan'on? O.	Gusto tag kan'or
mi	Gusto ba mig kan'on? O.	Gusto mig kan'on
ako	Gusto ba akog kan'on? O.	Gusto kog kan'on.
	etc.	

Hosted for free on Livelingua.com

G. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Dili' ko gustog mángga.	Dili' ko gustog mangga.
siya	Dili' siya gustog mangga.
kami	Dili' kami gustog mangga.
kita	Dili' kita gustog mangga.
ka	Dili' ka gustog mangga.
sila	Dili' sila gustog mangga.
mi	Dili' mi gustog mangga.
mo	Dili' mo gustog mangga.

etc.

H. Substitution-response drill: mixed answers

Teacher	Student(s)	Cue	Student(s)
Gusto ba siyag bulad?	Gusto ba siyag bulad?	no	Dili' siya gustog bulad.
sila	Gusto ba silag bulad?	yes	O. Gusto silag bulad.
kamo	Gusto ba kamog bulad?	yes	O. Gusto mig bulad.
ta	Gusto ba tag bulad?	no	Dili' ta gustog bulad.
ka	Gusto ka bag bulad?	yes	O. Gusto kog bulad.
mi	Gusto ba mig bulad?	yes	O. Gusto mog bulad.
ko	Gusto ba kog bulad?	no	Dili' ko gustog bulad.

etc.

I. Chain response drill:

David. Gusto ka bag mangga?
Karyn: O. Gusto kog mangga.

Karyn: Gusto ka bag bir?
Mary: Dili' ko gustog bir.

Mary: Gusto ka bag iro'?
John: O. Gusto kog iro'. etc.

Hosted for free on livelingua.com

J. Teacher divides class into groups that like and don't like certain foods. They ask and answer each other, and talk about each other's groups.

K. Dialog:

Mrs. Lasco: Gusto ba mog manok?
Chuck and Mike: O. Gusto mig manok. Duna ba?
Mrs. Lasco: O. Duna.
Chuck: Lami'. kining akong manok.
Mike: O. Lami' ka'ayo.

L. Review dialog:

Cardo: Asa man mo?
Jack: Pa'uli' na mi. Udto na.
Cardo: Ha'in man ang inyong balay?
Jack: Tu'a sa Kawayanan. Layo' ka'ayo.

Hosted for free on livelingua.com

SUPPLEMENT

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

alas	(expression used with time)
dose	twelve;
hapit	almost (accent on the first syllable)
na	anymore, already, now (a word with many nuances of meaning)
oras	hour; time
pani'udto	lunch

B. Drills

Numbers	Numerals
uno	1
dos	2
tres	3
kuwatro	4
singko	5
sayis	6
siyete	7
otso	8
nuwebe	9
diyes	10
onse	11
dose	12
kinsi	15
baynti	20
traynta	30
kuwarenta	40

Hosted for free on livelingua.com

singkuwenta	50
y midya	and a half (half-past)
menos	before (with time)
pamahaw	breakfast
panihapon	supper
para	before (with time)
pasado	after (with time)
tana	let's go

Hosted for free on livelingua.com

T

Ikabaynting Dialog

(Ika kawha'ang dialog)

Situation: Si Ricardo, usa ka estudiyante, ninglabay sa iyang amigo nga nagsanding sa kahoy.

Berto: Hoy, Bay! Gusto ka bag tuba'?

Ricardo: O. Gusto. Tana!

Berto : Di'in man ka gahapon?

Ricardo: Didto sa amo'. Nagtu'on akog Math. Ngano man?

Berto: Didto mi sa merkado. Nagdula' kamig mahjong sa tindahan.

Ricardo: Ma'ayo ba ang dula'?

Berto: Dimalas. Inom pa.

Twentieth Dialog

Situation: Ricardo, a student, passed his friend, who was leaning against a tree.

Hey, Rick! Do you want some tuba'?

Sure. Let's go.

Where were you yesterday?

At my house. I was studying Math. Why?

We were in the market. We played mahjong at the store.

Was the game good?

Unlucky..Drink some more.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG TWENTY

I. Pattern: Di'in nagluto' si Pedro?

Nagluto' siya sa tindahan.

A. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Nagdula' ba siya gahapon?	Nagdula' ba siya gahapon?
Nagsayaw	Nagsayaw ba siya gahapon?
sila	Nagsayaw ba sila gahapon?
Nag'ilis	Nag'ilis ba sila gahapon?
Nagluto'	Nagluto' ba sila gahapon?
kami	Nagluto' ba kami gahapon?
Nagtu'on	Nagtu'on ba kami gahapon?
Nag'inom	Nag'inom ba kami gahapon?
kamo	Nag'inom ba kamo gahapon?
Nagka'on	Nagka'on ba kamo gahapon?
Nagbasa	Nagbasa ba kamo gahapon?
kita	Nagbasa ba kita gahapon?
Nagtudlo!	Nagtudlo' ba kita gahapon?
Nagsakay	Nagsakay ba kita gahapon?
ka	Nagsakay ka ba gahapon?
Nagtrabaho	Nagtrabaho ka ba gahapon?

etc.

B. Response substitution drill

Teacher	Cue	Student(s)
Di'in magdula' si Pedro gahapon?	plasa	Nagdula' siya sa plasa gahapon.
Di'in mag'ilis si Juan gahapon?	kuwarto	Nag'ilis siya sa kuwarto gahapon.
Di'in magluto' si Rosa gahapon?	kusina	Nagluto' siya sa kusina gahapon.
Di'in magtu'on si Ruben gahapon?	sala	Nagtu'on siya sa sala gahapon.
Di'in magka'on si Nita gahapon?	kusina	Nagka'on siya sa kusina gahapon.
Di'in magbasa si Fidel gahapon?	sala	Nagbasa siya sa sala gahapon.
Di'in magtudlo' si Ely gahapon?	esku-welahan	Nagtudlo' siya sa esku-welahan gahapon.
Di'in mag'inom sila si Ben ug si Boy?	tindahan	Nag'inom sila sa tindahan.
Di'in magtrabaho sila si Tita ug si Eno?	siyudad	Nagtrabaho sila sa siyudad.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

C. Substitution-conversion drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Nagdula' si Pedro.	Nagdula' si Pedro.	Di'in siya magdula'?
ilis	Nag'ilis si Pedro.	Di'in siya mag'ilis?
luto'	Nagluto' si Pedro.	Di'in siya magluto'?
tu'on	Nagtu'on si Pedro.	Di'in siya magtu'on?
ka'on	Nagka'on si Pedro.	Di'in siya magka'on?
basa	Nagbasa si Pedro.	Di'in siya magbasa?
tudlo'	Nagtudlo' si Pedro.	Di'in siya magtudlo?
inom	Nag'inom si Pedro.	Di'in siya mag'inom?
trabaho	Nagtrabaho si Pedro.	Di'in siya magtrabaho.
	etc.	

D. Dialog variations:

Teacher		
	1st Student(s):	Nagdula' ba si Pedro?
	2nd Student(s):	O. Nagdula' siya.
Nagdula'	1st Student(s):	Di'in siya magdula'?
	2nd Student(s):	Sa plasa.
Nag'ilis	1st Student(s):	Nag'ilis ba si Pedro?
	2nd Student(s):	O. Nag'ilis siya.
	1st Student(s):	Di'in siya mag'ilis?
	2nd Student(s):	Sa(iyang) kuwarto.
luto'	1st Student(s):	Nagluto' ba si Pedro?
	2nd Student(s):	O. Nagluto' siya.
	1st Student(s):	Di'in man siya magluto'?
	2nd Student(s):	Sa kusina.
	etc.	

E. Dialog: free expression in short dialog form:

for example:

Jim: Ha'in man si Fred?

Sally: Na'a siya sa sala.

Jim: Nag'unsa man siya?

Sally: Nagbasa siya.

or William: Nag'inom ba si Flora?

Jed: O. Nag'inom siya.

William: Di'in man siya mag'inom?

Jed: Sa tindahan.

Hosted for free on livelingua.com

F. Transposition drill: pronoun substitution

Teacher	Student(s)
Nagtrabaho sa siyudad si Pedro.	Nagtrabaho siya sa siyudad.
Nag'ilis sa kuwarto si Juan.	Nag'ilis siya sa kuwarto.
Nagtu'on sa sala si Ruben.	Nagtu'on siya sa sala.
Nagluto' sa kusina si Rosita.	Nagluto' siya sa kusina.
Nagtudlo' sa eskuwelahan si Ely.	Nagtudlo' siya sa eskuwelahan.
Nagka'on sa kusina si Nita.	Nagka'on siya sa kusina.
Nagbasa sa sala si Ely.	Nagbasa siya sa sala.
Nag'inom sa tindahan sila si Ben ug si Boy.	Nag'inom sila sa tindahan.
Nagdula' sa plasa sila si Tito ug si Eno.	Nagdula' sila sa plasa.

etc.

G. Response drill: affirmative

Teacher	
Nagtrabaho ba sa siyudad si Carlos?	O. Nagtrabaho siya sa siyudad.
Nag'ilis ba sa kuwarto si Juan?	O. Nag'ilis siya sa kuwarto.
Nagluto' ba sa kusina si Rosita?	O. Nagluto' siya sa kusina.
Nagtu'on ba sa sala si Ruben?	O. Nagtu'on siya sa sala.
Nagtudlo' ba sa eskuwelahan si Ely?	O. Nagtudlo' siya sa eskuwelahan.
Nagka'on ba sa kusina si Nita?	O. Nagka'on siya sa kusina.
Nagbasa ba sa sala si Fely?	O. Nagbasa siya sa sala.
Nag'inom ba sa tindahan si Betty?	O. Nag'inom siya sa tindahan.
Nagdula' ba sa plasa si Boy?	O. Nagdula' siya sa plasa.

etc.

II. Pattern: Wala' siya magtrabaho sa siyudad.

A. Response drill: negative

Teacher	
Nagtrabaho ba sa siyudad si Carlos?	Wala', wala' siya magtrabaho sa siyudad.
Nag'ilis ba sa kuwarto si Juan?	Wala', wala' siya mag'ilis sa kuwarto.
Nagluto' ba sa kusina si Rosita?	Wala', wala' siya magluto' sa kusina.

Hosted for free on livelingua.com

Nagtu'on ba sa sala si Ruben?
Nagka'on ba sa kusina si Nita?
Nagtudlo' ba sa eskuwelahan si Ely?
Nagbasa ba sa sala si Fely?
Nag'inom ba sa tindahan si Betty?
Nagdula' ba sa plasa si Boy?

etc.

Wala'. Wala' siya magtu'on sa sala.
Wala'. Wala' siya magka'on sa kusina.
Wala'. Wala' siya magtudlo' sa eskuwelahan.
Wala'. Wala' siya magbasa sa sala.
Wala'. Wala' siya mag'inom sa tindahan.
Wala'. Wala' siya magdula' sa plasa.

B. Transposition-response drill

Teacher	1st Student(s)	2nd Student(s)
Wala' magtrabaho sa siyudad si Pedro.	Wala' magtrabaho sa siyudad si Pedro.	Wala' siya magtrabaho sa siyudad.
Wala' mag'ilis sa kuwarto si Juan.	Wala' mag'ilis sa kuwarto si Juan.	Wala' siya mag'ilis sa kuwarto.
Wala' magluto' sa kusina si Rosita.	Wala' magluto' sa kusina si Rosita.	Wala' siya magluto' sa kusina.
Wala' nagtu'on sa sala si Ruben.	Wala' magtu'on sa sala si Ruben.	Wala' siya magtu'on sa sala.
Wala' magtudlo' sa eskuwelahan si Ely.	Wala' magtudlo' sa eskuwelahan si Ely.	Wala' siya magtudlo' sa eskuwelahan.
Wala' magka'on sa kusina si Nita.	Wala' magka'on sa kusina si Nita.	Wala' siya magka'on sa kusina.
Wala' magbasa sa sala si Fely.	Wala' magbasa sa sala si Fely.	Wala' siya magbasa sa sala.
Wala' mag'inom sa tindahan sila si Ben ug si Boy.	Wala' mag'inom sa tindahan sila si Ben ug si Boy.	Wala' sila mag'inom sa tindahan.
Wala' magdula' sa plasa sila si Tito ug si Eno.	Wala' magdula' sa plasa sila si Tito ug si Eno.	Wala' sila magdula' sa plasa.

etc.

C. Transposition-response drill: mixed answers; head cue

Teacher	Cue	Student(s)
Nagtrabaho ba si siyudad si Eddie?	Yes	O. Nagtrabaho siya sa siyudad.

Hosted for free on livelingua.com

Nag'ilis ba sa merkado si Roel?	no	Wala'. Wala' siya mag'ilis sa merkado.
Nagluto' ba sa eskuwelahan si Ruth?	no	Wala'. Wala' siya magluto' sa eskuwelahan.
Nagtu'on ba sa sala si Gemma?	yes	O. Nagtu'on siya sa sala.
Nagtudlo' ba sa munisipiyo si Felix	no	Wala'. Wala' siya magtudlo' sa munisipiyo.
Nagka'on ba sa kusina si Mary?	yes	O. Nagka'on siya magbasa sa bulangan.
Nagbasa ba sa bulangan si Pete?	no	Wala'. Wala' siya magbasa sa bulangan.
Nag'inom ba sa tindahan si Al?	no	Wala'. Wala' siya mag'inom sa tindahan.
etc.		

D. Moving slot substitution drill: pronouns.

Teacher	Student(s)
Nag'inom siya sa tindahan.	Nag'inom siya sa tindahan.
kusina.	Nag'inom siya sa kusina.
luto'	Nagluto' siya sa kusina.
ka	Nagluto' ka sa kusina.
sila	Nagluto' sila sa kusina.
merkado	Nagluto' sila sa merkado.
kami	Nagluto' kami sa merkado.
dula'	Nagdula' kami sa merkado.
kita	Nagdula' kita sa merkado.
eskuwelahan	Nagdula' kita sa eskuwelahan.
kamo	Nagdula' kamo sa eskuwelahan.
basa	Nagbasa kamo sa eskuwelahan.
ako	Nagbasa ako sa eskuwelahan.
etc.	

E. Moving slot substitution drill: question with pronouns.

Teacher	Student(s)
Nag'inom ba siya sa tindahan?	Nag'inom ba siya sa tindahan?
kusina	Nag'inom ba siya sa kusina?
luto'	Nagluto' ba siya sa kusina?
ka	Nagluto' ka ba sa kusina?
sila	Nagluto' ba sila sa kusina?
merkado	Nagluto' ba sila sa merkado?
kami	Nagluto' ba kami sa merkado?

Hosted for free on livelingua.com

dula'	kita	eskuwelahan	Nagdula' ba kami sa merkado?
			Nagdula' ba kita sa merkado?
	kamo		Nagdula' ba kita sa merkado?
basa			Nagdula' ba kamo sa eskuwelahan?
	ako		Nagbasa ba kamo sa eskuwelahan?
			Nagbasa ba ako sa eskuwelahan?

etc.

F. Substitution-response drill: mixed answers

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Nagtrabaho ba sa siyudad si Carlos?	Nagtrabaho ba sa siyudad si Carlos?	yes	O. Nagtrabaho siya sa siyudad.
Nag'ilis ka ba sa balay?	Nag'ilis ka ba sa balay?	no	Wala'. Wala' ko mag'ilis sa balay.
Nagluto' ba sila sa pantalan?	Nagluto' ba sila sa pantalan?	yes	O. Nagluto' sila sa pantalan.
Nagtu'on ba sa sala si Gemma?	Nagtu'on ba sa sala si Gemma?	yes	O. Nagtu'on siya sa sala.
Nagtudlo' ba kamo sa eskuwelahan?	Nagtudlo' ba kamo sa eskuwelahan?	no	Wala'. Wala' mi magtudlo' sa eskuwelahan.
	etc.		

G. Dialog: denial and affirmation

Jenny: Nag'inom ka ba sa tindahan?
Lauren: Wala'. Wala' ko mag'inom sa tindahan.
Jenny: Di'in ka mag'inom?
Lauren: Nag'inom ko didto sa bulangan.

III. Pattern: Nagdala siyag bag.
Nagdala ug bag si Judy.

A. Introduction of new vocabulary.

dala	mangga
palit	tubig

Hosted for free on livelingua.com

B. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Nagtu'on akog math.	Nagtu'on akog math.
Nagtudlo'	Nagtudlo' akog math.
English	Nagtudlo' akog English.
Nagbasa	Nagbasa akog English.
libro	Nagbasa akog libro.
Nagdala	Nagdala akog libro.
siya	Nagdala siyag libro.
pansit	Nagdala siyag pansit.
Nagka'on	Nagka'on siyag pansit.
Nagluto'	Nagluto' siyag pansit.
saging	Nagluto' siyag saging.
Nagpalit	Nagpalit siyag saging.
kami	Nagpalit kamig saging.
sinina'	Nagpalit kamig sinina'.
Nag'ilis	Nag'ilis kamig sinina'.
etc.	

C. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Nagtu'on ug Math si Fely.	Nagtu'on ug Math si Fely.
Nagtudlo' ug English.	Nagtudlo' ug English si Fely.
Nagbasa ug libro	Nagbasa ug libro si Fely.
Nagdala ug bag	Nagdala ug bag si Fely.
Nagka'on ug pansit	Nagka'on ug pansit si Fely.
Nagluto' ug kan'on	Nagluto' ug kan'on si Fely.
Nagpalit ug saging	Nagpalit ug saging si Fely.
Nag'ilis ug sinina'	Nag'ilis ug sinina si Fely.
etc.	

D. Transposition drill

Teacher	Student(s)
Nagluto' ug saging si Juana.	Nagluto' siyag saging.
Nagbasa ug libro si Raoul.	Nagbasa siyag libro.
Nagdala ug kape si Bimboy.	Nagdala siyag kape.
Nagtudlo' ug English si Judy.	Nagtudlo' siyag English.
Nagpalit ug manok si Ricardo.	Nagpalit siyag manok.
Nagdula' ug mahjong si Bill.	Nagdula' siyag mahjong.
Nag'ilis ug sinina' si Margrita.	Nag'ilis siyag sinina'.
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

E. Reduction- response drill: affirmative answers

Teacher	Student(s)
Nag'ilis ka bag sinina'?	O. Nag'ilis kog sinina'.
Nagbasa ba kamog libro?	O. Nagbasa mig libro.
Nagdala ba ug bag si Judy?	O. Nagdala siyag bag.
Nagtudlo' ba ta ug Science?	O. Nagtudlo' tag Science.
Nagpalit ba mig pansit?	O. Nagpalit mog pansit.
Nagluto' bag pan si Gloria?	O. Nagluto' siyag pan.
Nagtu'on ba siyag Math?	O. Nagtu'on siyag Math.

etc.

F. Response drill: negative answers:

Teacher	Student(s)
Nagtu'on ba siyag Science?	Wala'. Wala' siya magtu'on ug Science.
Nagluto' ba mog saging?	Wala'. Wala' mi magluto' ug saging.
Nagka'on ba silag mangga?	Wala'. Wala' sila magka'on ug mangga.
Nag'inom ba mig tubig?	Wala'. Wala' mo mag'inom ug tubig.
Nagdula' ba tag mahjong?	Wala'. Wala' ta magdula' ug mahjong.
Nag'ilis ka bag sinina'?	Wala'. Wala' ko mag'ilis ug sinina'.
Nagdala ba kog pansit?	Wala'. Wala' ka magdala ug pansit.
Nagpalit ba siyag pan?	Wala'. Wala' siya magpalit ug pan.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

G. Response drill: mixed answers; head cue

Teacher	1st Student(s)	Cue	2nd Student(s)
Nag'ilis ba kog kalsonis?	Nag'ilis ba kog kalsonis?	yes	O. Nag'ilis kog kalsonis.
Nagbasa ka bag libro?	Nagbasa ka bag libro?	no	Wala'. Wala' ko magbasag libro.
Nagdala ba ug bag si Ellen?	Nagdala ba ug bag si Ellen?	no	Wala'. Wala' magdalag bag si Ellen.
Nagtudlo' bag English si Carol?	Nagtudlo' bag English si Carol?	yes	O. Nagtudlo' ug English si Carol?
Nagpalit ba tag pan?	Nagpalit ba tag pan?	no	Wala'. Wala' ta magpalit ug pan.
Nagluto'ba mig saging?	Nagluto' ba mig saging?	yes	O.Nagluto' mog saging.
Nagtu'on ba mog Math?	Nagtu'on ba mog Math?	Yes	O. Nagtu'on mig Math.
Nagka'on ba silag kan'on?	Nagka'on ba silag kan'on?	no	Wala'. Wala' sila magka'on ug kan'on.

etc.

H. Dialog:

Eno: Nagdula' ka bag mahjong sa merkado gahapon?
Tito: Wala'. Wala' ko magdula'.
Eno: Nag'unsa man ka didto?
Tito: Nagsuroysuroy lang.

I. Free expression with pictures; denial of one object, affirmation of another.

Judy: Nagka'on bag saging si Rosa?
Rudy: Wala'. Wala' siya magka'on ug saging. Nagka'on siyag manok.

J. Expansion drill

Teacher	Student(s)
Nagluto'	Nagluto'
Nagluto' si Juana.	Nagluto' si Juana.

Hosted for free on livelingua.com

Nagluto' ug pansit si Juana.
Nagluto' bag pansit sa kusina si Juana?
Nagluto' bag pansit sa kusina si Juana gahapon?

Cue word only
Nagtudlo'
si Juana
pansit
kusina

ba

gahapon

Nagluto' ug pansit si Juana.
Nagluto' bag pansit sa kusina si Juana?
Nagluto' bag pansit sa kusina si Juana gahapon?

Nagtudlo'
siya
Math
eskuwelahan

ba

gahapon

Nagtudlo'
Nagtudlo' siya
Nagtudlo' siyag Math.
Nagtudlo' siyag Math sa eskuwelahan.
Nagtudlo' ba siyag Math sa eskuwelahan?
Nagtudlo' basiyag Math sa eskuwelahan gahapon.

Nagbasa
Carlos
libro
sala
ba

gahapon

Nagbasa
Nagbasa si Carlos.
Nagbasa ug libro si Carlos.
Nagbasa ug libro sa sala si Carlos.
Nagbasa bag libro sa sala si Carlos?
Nagbasa bag libro sa sala si Carlos gahapon?

Nag'inom
siya
tuba'
tindahan
ba

gahapon

Nag'inom
Nag'inom siya.
Nag'inom siyag tuba'.
Nag'inom siyag tuba' sa tindahan.
Nag'inom na siyag tuba' sa tindahan?
Nag'inom ba siyag tuba' sa tindahan gahapon?

Nagpalit
Mario

Nagpalit
Nagpalit si Mario.

Hosted for free on livelingua.com

saging
merkado

ba

gahapon

etc.

Nagpalit ug saging si Mario.
Nagpalit ug saging sa merkado si Mario.
Nagpalit bag saging sa merkado si Mario?
Nagpalit bag saging sa merkado si Mario gahapon?

K. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Nagpalit akog sinina' sa tindahan.	Nagpalit akog sinina' sa tindahan
merkado	Nagpalit akog sinina' sa merkado.
saging	Nagpalit akog saging sa merkado.
kami	Nagpalit kamig saging sa merkado.
Nagka'on	Nagka'on kamig saging sa merkado.
kusina	Nagka'on kamig saging sa kusina.
Nagluto'	Nagluto' kamig saging sa kusina.
sila	Nagluto' silag saging sa kusina.
manok	Nagluto' silag manok sa kusina.
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

gahapon	yesterday
gusto	want, like, would like
pa	still, yet
pa'uli'	go home
ug	(a word with many functions; here it indicates which word is the object)

B. Drills

basa	read
bilad	dried fish
kape	coffee
dala	bring, take
litsi	milk
ma'is	corn
palit	buy
pansit	noodles
sakay	get on, get in, ride
trabaho	work
tudlo'	teach, point

II. Cultural Notes

A. Gusto - there is no easy way to distinguish between "like" and "would like".

B. Na, Pa - A simple "no" in Cebuano isn't complete. You should say "not anymore", "not yet", etc.

Hosted for free on livelingua.com

Supplement U

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

alkansi	lose; loss (money)
ambi	let me have it
isda'	fish
mahal	dear; expensive
pila	how much?
saka	go up, climb, come up
sentabos	centavos (the hundredth parts of a peso)

B. Drills

bolpen	ballpoint pen
dusina	dozen
hangyo'	bargain, haggle
pobre	poor
tag -	____ each
tag-pila	how much a piece?

Hosted for free on livelingua.com

U

D I A L O G

Ikabaynti-unong Dialog

(Ikakawha'an ug Usang Dialog)

Situation: Usa ka tigulang nga babaye nanuroy ug isda'.

Tigulang: Isda', Day? Isda'?

Lucy: Saka, Nang. Pila man kini?

Tigulang: Singkuwenta sentabos.

Lucy: Uy, kamahal!
Traynta lang, Nang.

Tigulang: Alkansi man.

Lucy: Kuwarenta.

Tigulang: O. Sigi na lang.

Twenty-first Dialog

Situation: An old woman goes about selling her fish.

Fish, Day? Fish?

Come on up, Nang. How much is this

Fifty centavos.

How expensive!
Only thirty, Nang.

I'll lose money.

Forty.

O.K.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG TWENTY-ONE

I. Pattern: Pila man kini?

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Pila man kini?	Pila man kini?
kana'	Pila man kana'?
kadto	Pila man kadto?
na'	Pila man na'?
ni	Pila man ni?
to	Pila man to?

etc.

B. Students ask each other the prices of things at different distances from them.

C. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Pila man ang isda'?	Pila man ang isda'?
pan	Pila man ang pan?
libro	Pila man ang libro?
kalo'	Pila man ang kalo'?
tu'alya	Pila man ang tu'alya?
manok	Pila man ang manok?
sudlay	Pila man ang sudlay?

etc.

D. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Pila man kining isda'?	Pila man kining isda'?
mangga	Pila man kining mangga?
kana'	Pila man kanang mangga?
pansit	Pila man kanang pansit?
sinina'	Pila man kanang sinina'?
kadto	Pila man kadtong sinina'?
bag	Pila man kadtong bag?
kini	Pila man kining bag?
kalo'	Pila man kining kalo'?
kana'	Pila man kanang kalo'?
kalsonis	Pila man kanang kalsonis?

etc.

E. Fixed slot substitution drill: adjectives used as nouns to mean "the big ones".

ERIC 189 Hosted for free on livelingua.com

Teacher	
Pila man kining pula?	Pila man kining pula?
dako'	Pila man kining dako'?
gamay	Pila man kining gamay?
berde	Pila man kining berde?
asul	Pila man kining asul?
itum	Pila man kining itum?
puti'	Pila man kining puti'?
kape	Pila man kining kape?
ta'as	Pila man kining ta'as?
etc.	

F. Dialog:

Julia: Pila man kanang isda' Nang?
Tigulang: Ha'in? Kining pula?
Julia: Dili'. Kanang dako'.
Tigulang: Singkuwenta. Gusto ka ba?
Julia: Just a minute.

II. Pattern: money numbers

A. Response drill: teacher cues by pointing to numbers on board or showing play money

Teacher	Cue	Student(s)
Pila man na'?	5¢	singko sentabos
	10¢	diyes sentabos
	15¢	kinsi sentabos
	20¢	baynti sentabos
	25¢	baynti-singko sentabos
	30¢	traynta sentabos
	35¢	trayntay-singko sentabos
	40¢	kuwarenta sentabos
	45¢	kuwarentay-singko sentabos
	50¢	singkuwenta sentabos
	60¢	saysenta sentabos
	70¢	setenta sentabos
	80¢	otsenta sentabos
	90¢	nubenta sentabos
	₱1.00	piso
	₱1.05	uno singko
	₱1.25	uno baynti-singko
	₱1.50	uno singjuwenta
	₱2.00	Dos pisos
	₱2.50	Dos singkuwenta
	₱3.00	tres pisos
etc.		

Hosted for free on livelingua.com

B. Substitution-response drill

Teacher	Cue	Student(s)
Pila man kining pula?	10¢	Kanang pula? Diyes sentabos lang.
Pila man kining dako'?	50¢	Kanang dako'?Singkuwenta sentabos lang.
Pila man kining berde?	₱1.00	Kanang berde? Piso lang.
Pila man kanang berde?	₱ .75	Kining berde? Setentay singko sentabos lang.
Pila man kanang asul?	20¢	Kining asul? Baynti sentabos lang.
Pila man kanang singsing.	₱2.00	Kining singsing? Dos pesos lang.
Pila man kadtong libro?	30¢	Kadtong libro? Traynta sentabos lang.
Pila man kadtong singsing	80¢	Kadtong singsing? Otsenta sentabos lang.

etc.

C. Controlled Dialog: One student takes the role of a tindera, the other of a customer. Pretend to sell some thing, following the general dialog form.

Example:

PCV: Ma'ayo!
Tindera: Dayon. Unsay imo, Day? (or Dong)
PCV: Pila man kadtong sinina'? (point to dress on someone)
Tindera: Kadtong asul? Dos pesos lang.
PCV: Uy! Mahal man na!
Tindera: O. Sigi. Uno setenta lang.
PCV: Ambi.

D. Dialog to memorize:

Usa ka Peace Corps nisulod sa dakong tindahan sa siyudad.
Nangita siyag bolpen.
PCV: Tagpila man na'? (Magtudlo' siya ug bolpen sa du'ol sa tindahan)
Tindera: Kining mga bolpen? Tag-kuwarenta man ni.
PCV; Mahal ka'ayo!
Tindera: Hangyo' lang.
PCV: Baynti lang.
Tindera: Alkansi man ko!
PCV: O. Ambi.

E. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Tag-pila man ni?	Tag-pila man ni?

Hosted for free on livelingua.com

na'	Tag-pila man na!?
to	Tag-pila man to?
saging	Tag-pila man ang saging?
mangga	Tag-pila man ang mangga?
mansanas	Tag-pila man ang mansanas?
atis	Tag-pila man ang atis?
sibuyas	Tag-pila man ang sibuyas?
kamatis	Tag-pila man ang kamatis?

etc.

F. Response drill

Teacher	Cue	Student(s)
Tag-pila man ang saging?	5¢	Tag-singko sentabos lang.
Tag-pila man ang atis?	3¢	Tag-tres sentabos lang.
Tag-pila man ang orange	20¢	Tag-baynti sentabos lang.
Tag-pila man ang mangga?	10¢	Tag-diyes sentabos lang.
Tag-pila man ang kana'?	55¢	Tag-singkuwentay-singko sentabos lang.
Tag-pila man ni?	15¢	Tag-kinsi sentabos lang.
Tag-pila man kining sibuyas?	12¢	Tag-dose sentabos lang.

etc.

G. Dialog:

Richard: Tag-pila man kining mangga?
Seller : Tag-tres ang dusina.
Richard: Tag-dos. Pobre man ko ka'ayo.
Seller : O, sigi. Tag-traynta sentabos ang usa.
Richard: Sigi, Nang. Salamat. (He walks off, beaming at his control of the vernacular).

Hosted for free on livelingua.com

D I A L O G

Ikabayntidos nga dialog	Twentysecond dialog
(Ikakawha'an ug duhang dialog)	
Situation: Si Eddie migula' sa kusina nga nagdala ug bugsay.	Situation: Eddie came out of the kitchen carrying an oar.
Girls: Asa ka, Noy?	Where are you going, Ed?
Eddie: Karon? Sa dagat.	Now? To the sea.
Girls: Mag'unsa man ka didto?	What are you going to do there?
Eddie: Magboating. Uban mo?	Go boating. (you wanna) come alon
Girls: Kanindot! Uban mi!	Great. Sure we'll go with you.

Hosted for free on livelingua.com

DRILLS FOR DIALOG TWENTY TWO

I. Pattern: Magboating sila / future time indicator.

A. Repetition drill

Teacher	Student(s)
Magboating sila ugma'.	Magboating sila ugma'
Magsuroy sila ugma'.	Magsuroysuroy sila ugma'.
Magluto' ko unya'.	Magluto' ko unya'.
Magbaklay sila sa Dominggo.	Magbaklay sila sa Dominggo.
Magsakay sila ug barko sa Lunes.	Magsakay sila ug barko sa Lunes.
Maglinis sila sa balay karong hapon.	Maglinis sila sa balay karong hapon.
Magsulat ko ugma'.	Magsulat ko ugma'.

etc.

B. Simple substitution drill;

Teacher	Student(s)
Magboating sila ugma'	Magboating sila ugma'.
trabaho	Magtrabaho sila ugma'.
luto'	Magluto' sila ugma'.
baklay	Magbaklay sila ugma'.
lakaw	Maglakaw sila ugma'.
Lingkod	Maglingkod sila ugma'.
sakay	Magsakay sila ugma'.

etc.

C. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Magboating siya ugma'.	Magboating siya ugma'.
trabaho	Magtrabaho siya ugma'.
sila	Magtrabaho sila ugma'.
tudlo'	Magtudlo' sila ugma'.
kami	Magtudlo' kami ugma'.
sakay	Magsakay kami ugma'.
baklay	Magbaklay kami ugma'.
kita	Magbaklay kita ugma'.
daro	Magdaro kita ugma'.
sayaw	Magsayaw kita ugma'.
ka	Magsayaw ka ugma'.
ka'on	Magka'on ka ugma'.
kamo	Magka'on kamo ugma'.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

II. Pattern: Magtrabaho ba si Juan ugma'?
O. Magtrabaho si Juan ugma'.
Dili'. Dili' magtrabaho si Juan ugma'.

A. Response-substitution drill: affirmative answers

Teacher	Student(s)
Magtrabaho ba si Juan ugma'?	O. Magtrabaho si Juan ugma'.
Magsuroysuroy ba si Carlos ugma'?	O. Magsuroysuroy si Juan ugma'.
Magtudlo' ba siya ugma'?	O. Magtudlo' siya ugma'.
Magbaklay ba siya ugma'?	O. Magbaklay siya ugma'.
Magsayaw ba si Pita ugma'?	O. Magsayaw si Pita ugma'.
Magdula' ba sila ugma'?	O. Magdula' sila ugma'.
Magtu'on ka ba ugma'?	O. Magtu'on ako ugma'.
Magluto' ba kamo ugma'?	O. Magluto' kami ugma'.

B. Substitution-response drill: negative answers

Teacher	Student(s)
Magtrabaho ba si Juan ugma'?	Dili'. Dili' magtrabaho si Juan ugma'.
Magsuroysuroy ba si Carlos ugma?	Dili'. Dili' magsuroysuroy si Carlos ugma'.
Magtudlo' ba siya ugma'?	Dili'. Dil' siya magtudlo' ugma'.
Magbaklay ba siya ugma'?	Dili'. Dili' siya magbaklay ugma'.
Magsayaw ba si Pita ugma'?	Dili'. Dili' magsayaw si Pita ugma:
Magdula' ba sila ugma'?	Dili'. Dili' sila mgadula' ugma'.
Magtu'on ka ba ugma'?	Dili'. Dili' ako magtu'on ugma'.
Magluto' ba kamo ugma'?	Dili'. Dili' kami magluto' ugma'.

etc.

C. Substitution-response drill: mixed answers

Teacher	Cue	Student(s)
Magtrabaho ba siya ugma'?	yes	O. Magtrabaho siya ugma'.
Magtudlo' ba siya ugma'?	yes	O. Magtudlo' siya ugma'.
Magbaklay ba sila ugma'?	no	Dili'. sila magbaklay ugma'.
Magdaro ba sila ugma'?	no	Dili' sila magdaro ugma'.
Magsayaw ba kita ugma'?	yes	O. Magsayaw kita ugma'.
Magka'on ba kita ugma'?	yes	O. Magka'on kita ugma'.
Mag'ilis ba kita ugma'?	no	Dili' kita mag'ilis ugma'.
Magluto' ba kamo ugma'?	no	Dili' kami magluto' ugma'.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

III. Pattern: Nagboating sila gahapon/karon.

A. Repetition drill

Teacher	Student(s)
Nagboating sila gahapon.	Nagboating sila gahapon.
Nagsuroysuroy sila gahapon.	Nagsuroysuroy sila gahapon.
Nagluto' ka gahapon.	Nagluto' ka gahapon.
Nagsakay siya gahapon.	Nagsakay siya gahapon.
Nagbaklay kita karon.	Nagbaklay kita karon.
Nagtrabaho kamo karon.	Nagtrabaho kamo karon.
Naglingkod ko gahapon.	Naglingkod ko gahapon.
Naglinis kami karon.	Naglinis kami karon.
Naglakaw sila gahapon.	Naglakaw sila gahapon.
etc.	

B. Simple substitution drill.

Teacher	Student(s)
Nagboating sila gahapon.	Nagboating sila gahapon.
daro	Nagdaro sila gahapon.
luto'	Nagluto' sila gahapon.
lakaw	Naglakaw sila gahapon.
etc.	

C. Simple substitution drill

Teacher	Student(s)
Nagtrabaho sila karon.	Nagtrabaho sila karon.
baklay	Nagbaklay sila karon.
lakaw	Naglakaw sila karon.
daro	Nagdaro sila karon.
etc.	

D. Moving slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Nagboating kamo karon.	Nagboating kamo karon.
inom	Nag'inom kamo karon.
gahapon.	Nag'inom kamo gahapon.
ko	Nag'inom ako gahapon.
trabaho	Nagtrabaho ako gahapon.
karon	Nagtrabaho ako karon.
kita	Nag'ilis kita karon.
gahapon	Nag'ilis kita gahapon.
kami	Nag'ilis kami gahapon.
suroysuroy	Nagsuroysuroy kami gahapon.
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

IV. Pattern: Nagboating ba sila gahapon/karon?
Wala' sila magboating gahapon/karon.
O. Nagboating sila gahapon/karon.

A. Substitution-response drill

Teacher	Student(s)
Nagboating ba sila gahapon?	Wala'. Wala' sila magboating gahapon.
Nagdaro ba sila gahapon?	Wala'. Wala' sila magdaro gahapon.
Nagluto'ka ba gahapon?	Wala'. Wala' ko magluto' gahapon.
Nagtrabaho ba siya gahapon?	Wala'. Wala' siya magtrabaho gahapon.
Nag'inom ba kamo gahapon?	Wala'. Wala' mi mag'inom gahapon.
Naglakaw ba kita gahapon?	Wala'. Wala' ta maglakaw gahapon.

etc.

B. Substitution-response drill

Teacher	Student(s)	Student(s)
Nag'inom ka ba karon?	Nag'inom ka ba karon?	Wala'. Wala' ka mag'inom karon.
tu'on	Nagtu'on ka ba karon?	Wala'. Wala' ko magtu'on karon.
luto'	Nagluto' ka ba karon?	Wala'. Wala' ko magluto' karon.
ka'on	Nagka'on ka ba karon?	Wala'. Wala' ko magka'on karon.
dula'	Nagdula' ka ba karon?	Wala'. Wala' ko magdula' karon.
sayaw	Nagsayaw ka ba karon?	Wala'. Wala' ko magsayaw karon.

etc.

Hosted for free on livelingua.com

C. Substitution-response drill: affirmative answers

Teacher		Student(s)	Student(s)
Nagluto' ba kamo	gahapon?	Nagluto' ba kamo gahapon?	O. Nagluto' mi gahapon.
daro	karon	Nagdaro ba kamo karon?	O. Nagdaro mi karon.
trabaho	karon	Nagtrabaho ba kamo karon?	O. Nagtrabaho mi karon.
lakaw	gahapon	Naglakaw ba kamo gahapon?	O. Naglakaw mi gahapon.
inom	karon	Nag'inom ba kamo karon?	O. Nag'inom mi karon.
ka'on	gahapon	Nagka'on ba kamo gahapon?	O. Nagka'on mi gahapnn.
		etc.	

D, response drill: mixed answers.

Teacher	Cue	Student(s)
Nagboating ba sila gahapon?	yes	O. Nagboating sila gahapon.
Nag'inom ka ba karon?	no	'ala'. Wala' ko mag'inom karon.
Nagbaklay ba sila gahapon?	no	Wala'. Wala' sila magbaklay gahapon.
Nagluto' ba kamo karon?	yes	O. Nagluto' mi karon.
Nagdaro ba siya karon?	no	Wala'. Wala' siya magdaro karon.
Nagka'on ba kami karon?	yes	O. Nagka'on mo karon.
Nagsayaw ba kita gahapon?	no	Wala'. Wala' ta magsayaw gahapon.
	etc.	

E. Toward free expression: teacher shows pictures of the various verbs, with various numbers of people acting. Students ask each other questions, but it is the teacher who cues karon or gahapon, and yes or no.

Cue	Teacher	Student	Cue	Student
(picture of two people cooking)	today	Nagluto' ba sila karon?	no	Wala'. Sila magluto' karon.
(one person working)	yesterday	Nagtrabaho ba siya gahapon?	yes	O. Nagtrabaho siya gahapon.
		etc.		

Hosted for free on livelingua.com

F. Teacher distributes the pictures. The class tries to guess what the person or people in the picture are doing.

For example, Tom has a picture of someone eating.

Tom: Kini si Rolando
Betty: Nag'inom ba si Rolando
Tom: Wala', Wala' siya mag'inom.
Louis: Nagdula' ba siya?
Tom: Wala', Wala' siya magdula'.
Virginia: Nagka'on ba si Rolando?
Tom: O. Nagka'on siya.

V. Pattern: use of mag- nag- and time in the future, present, and past

A. Substitution-correlation drill

Teacher	Student(s)
Nagtudlo' siya gahapon.	Nagtudlo' siya gahapon.
karon	Nagtudlo' siya karon.
ugma'	Nagtudlo' siya ugma'.
Nagtrabaho sila gahapon.	Nagtrabaho sila gahapon.
karon	Nagtrabaho sila karon.
ugma'	Magtrabaho sila ugma'.
Nagtu'on kita gahapon	Nagtu'on kita gahapon.
karon	Nagtu'om kita karon.
ugma'	Magtu'on kita ugma'.
Nagsayaw ako gahapon	Nagsayaw ako gahapon.
karon	Nagsayaw ako karon.
ugma'	Magsayaw ako ugma'.

B. Moving slot substitution-correlation drill

Teacher	Student(s)
Nagtudlo' ba siya gahapon?	Nagtudlo' ba siya gahapon?
ka	Nagtudlo' ka ba gahapon?
ugma'	Magtudlo' ka ba ugma'?
karon	Nagtudlo' ka ba karon?
daro	Nagdaro ka ba karon?
ugma'	Magdaro ka ba ugma'?
kita	Magdaro ba kita ugma'?
mo	Magdaro ba mo ugma'?
gahapon	Nagdaro ba mo gahapon?
baklay	Nagbaklay ba mo gahapon?
sila	Nagbaklay ba sila gahapon?
ugma'	Magbaklay ba sila ugma'?
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

C. Response drill: student responds to the teacher by asking a question.

Teacher	Student(s)
Nagka'on ka gahapon.	Nagka'on ba ko gahapon?
Mag'ilis mo ugma'.	Mag'ilis ba mi ugma'?
Mag'inom sila karon.	Nag'inom ba sila karon?
Magbayli kita ugma'.	Magbayli ba kita ugma'?
Nagsayaw siya karon.	Nagsayaw ba siya karon?

etc.

D. Substitution-correlation response drill: affirmative answers. The teacher gives a word cue for the verb and a gesture for the time. For yesterday, over the shoulder, for now near the chest, for tomorrow, point in front.

Teacher	Student(s)I	Student(s) II
Magtrabaho ka ba ugma'?	Magtrabaho ka ba ugma'?	O. Magtrabaho ko ugma'.
inom	(back)Nag'inom ka ba gahapon?	O. Nag'inom ko gahapon.
baklay	(chest)Nagbaklay ka ba karon?	O. Nagbaklay ko karon.
luto'	(point)Magluto' ka ba ugma'?	O. Magluto' ko ugma'.
daro	(back) Nagdaro ka ba gahapon?	O. Nagdaro ko gahapon.
sayaw	(point)Magsayaw ka ba ugma'?	O. Magsayaw ko ugma'.
ka'on	(chest)Nagka'on ka ba karon?	O. Nagka'on ko karon.

etc.

E. Response drill: negative answers.

Teacher	Student(s)
Nagsayaw ba siya gahapon?	Wala'. Wala' siya magsayaw gahapon.
Magbaklay ba sila ugma'?	Dili'. Dili' sila magbaklay ugma'.
Nagtrabaho ba kamo karon?	Wala'. Wala' kami magtrabaho karon.
Nagdaro ba kita gahapon?	Wala'. Wala' ta magdaro gahapon.
Magluto' ka ba ugma'?	Dili'. Dili' ko magluto' ugma'.
Magsayaw ba kami ugma'?	Dili'. Dili' mo magsayaw ugma'.
Nag'inom ba sila karon?	Wala'. Wala' sila mag'inom karon.

etc.

F. Correlation response drill: teacher cues time word; unchanging verb.

Teacher	Student(s)	Student(s)
Nagluto' ba kamo gahapon?	Nagluto' ba kamo gahapon?	Wala'. Wala' mi magluto' gahapon.
ugma'	Magluto' ba kamo ugma'?	Dili'. Dili' mi magluto' ugma'.
karon	Nagluto' ba kamo karon?	Wala'. Wala' mi magluto' karon.
gahapon	Nagluto' ba kamo gahapon?	Wala'. Wala' mi magluto' gahapon.
ugma'	Magluto' ba kamo ugma'?	Dili'. Dili' mi magluto' ugma'.
	etc. using various vervs and pronouns	

G. Correlation response drill, cued mixed answers

Teacher	Student(s)	Cue	Student(s)
Nagluto' ba kamo gahapon?	Nagluto' ba kamo gahapon?	yes	O. Nagluto' mi gahapon.
ugma'	Magluto' ba kamo ugma'?	no	Dili'. Dili' mi magluto' ugma'.
karon	Nagluto' ba kamo karon?	no	Wala'. Wala' mi magluto' karon.
gahapon	Nagluto' ba kamo gahapon	no	Wala'. Wala' mi magluto' gahapon.
gahapon	Nagluto' ba kamo gahapon	yes	O. Nagluto' mi gahapon.
ugma'	Magluto' ba kamo ugma'?	yes	O. Magluto' mi ugma'.
karon	Nagluto' ba kamo karon?	yes	O. Nagluto' mi karon.
	etc. using different verbs and pronouns.		

H. Game. teacher whispers to a student what he will do or has done. Then the student asks the class what he will or has done. The class guesses.

For example: the teacher tells John that he will work tomorrow.

John: Mag'unsa ko ugma?
George: Magka'on ka ba ugma'?
John: Dili'. Dili' ko magka'on ugma'.
Grace: Magbaklay ka ba ugma'?
John: Dili'. Dili' ko magbaklay ugma'.
Peter: Mag trabaho ka ba ugma'?
John: O. Magtrabaho ko ugma'.

Hosted for free on fivelingua.com

The teacher tells Priscilla that she danced yesterday.

Priscilla: Nag'unsa ko gahapon?
Grace: Nagbaklay ka ba gahapon?
Priscilla: Wala'. Wala' ko magbaklay gahapon.
Bill: Nagtudlo' ka ba gahapon?
Priscilla: Wala'. Wala' ko magtudlo' gahapon.
etc.

I. The game in number H can be made freer and more sophisticated by having the class guess where the action took place or will take place.

Henry: Nag'unsa ko karon?
June: Ha'in man ka?
Henry: Ni'a ko dinhi sa kusina.
June: Nagluto' ka ba?
Henry: Wala'. Wala' ko magluto'.
June: Nagka'on ka ba?
Henry: O, nagka'on ako karon dinhi sa kusina.
etc.

VI. Pattern: Asa/ha'in/di'in magtrabaho si Juan ugma'/karon/gahapon?
Magtrabaho siya sa opisina ugma'.
Nagtrabaho siya sa opisina gahapon.

A. Fixed slot substitution drill

Teacher	Student(s)
Asa magtrabaho si Jun ugma'?	Asa magtrabaho si Jun ugma'?
tudlo'	Asa magtudlo' si Jun ugma'?
baklay	Asa magbaklay si Jun ugma'?
daro	Asa magdaro si Jun ugma'?
sayaw	Asa magsayaw si Jun ugma'?
ka'on	Asa magka'on si Jun ugma'?
ilis	Asa mag'ilis si Jun ugma'?
etc.	

B. Substitution-response drill

Hosted for free on livelingua.com

B. Substitution-response drill

Teacher	Student(s)	Cue	Student(s)
Asa magtrabaho si Roberto ugma'?	Asa magtrabaho si Roberto ugma'?	opisina	Magtrabaho siya sa opisina ugma'.
daro	Asa magdaro si Roberto ugma'?	bukid	Magdaro siya sa bukid ugma'.
tudlo'	Asa magtudlo' si Roberto ugma'?	eskuwelahan	Magtudlo' siya sa eskuwelahan ugma'.
baklay	Asa magbaklay si Roberto ugma'?	bukid	Magbaklay siya sa bukid ugma'.
ka'on	Asa magka'on si Roberto ugma'?	kusina	Magka'on siya sa kusina ugma'.
ilis	Asa mag'ilis si Roberto ugma'? etc.	kuwarto	Mag'ilis siya sa kuwarto ugma'.

C. Moving slot substitution correlation drill

Teacher	Student(s)
Ha'in magtrabaho si Jun karon?	Ha'in magtrabaho si Jun karon?
Di'in	Di'in magtrabaho si Jun gahapon?
Asa	Asa Magtrabaho si Jun ugma'?
lgto'	Asa magluto' si Jun ugma'?
gahapon	Di'in magluto' si Jun gahapon?
Rolando	Di'in magluto' si Rolando gahapon?
Asa	Asa magluto' si Rolando ugma'?
tudlo'	Asa magtudlo' si Rolando ugma'?
karon	Ha'in magtudlo' si Rolando karon?
Di'in	Di'in magtudlo' si Rolando gahapon?
sayaw	Di'in magsayaw si Rolando gahapon?
ugma'	Asa magsayaw si Rolando ugma'?
etc.	

Hosted for free on livelingua.com

D. Response drill

Teacher	Cue	Student(s)
Di'in magluto' si Bill gahapon?	kusina	Nagluto' siya sa kusina gahapon.
Asa magbaklay si Rose ugma'?	bukid	Magbaklay siya sa bukid ugma'.
Ha'in sila magsayaw karon?	plasa	Magsayaw sila sa plasa karon.
Asa kamo magdaro ugma'?	bukid	Magdaro mi sa bukid ugma.
Di'in kita mag'inom gahapon?	tindahan	Nag'inom kita se tindah: gahapon.
Asa siya magka'on ugma'?	merkado	Magka'on siya sa merkado ugma'.
Di'in siya magka'oh gahapon?	merkado	Nagka'on siya sa merkado gahapon.
Ha'in siya magka'on karon?	merkado	Nagka'on siya sa merkado karon.
	etc.	

E. Towards free expression: teacher cues time word; first student makes a sentence using his own verb; second student answers logically, choosing his own location.

Teacher: gahapon.
Student I: Di'in ka magtudlo' gahapon?
Student II: Nagtudlo ko sa eskuwelahan gahapon.

Teacher: ugma'
Student III: Asa ka mag'ilis ugma'?
Student IV: Mag'ilis ko sa kuwarto ugma'.

Teacher: karon
Student V: Ha'in ka magtrabaho karon?
Student VI: Nagtrabaho ko sa Cebu karon.
etc.

F. Dialog

Paul: Magtudlo' ka ba sa Centtal School ugma'?
Fred: Dili'. (Dili' ko magtudlo' sa Centtal School ugma'.)
Paul: Asa man ka magtudlo' ugma'?
Fred: Magtudlo' ko sa barrio Giwanon.

Lucio: Mag'inom ka ba gahapon?
Vicente: O. Nag'inom ko.
Lucio: Di'in ka mag'inom?
Vicente: Nag'inom ko sa tindahan.
Jim: Nagsayaw ka ba gabi'i?
Jill: Wala'. Wala' ko magsayaw gabi'i.

Hosted for free on livelingua.com

G. Students tell complete stories about themselves and one other person.

For example:

Nagluto' kog kan'on gahapon.
Wala' ka magluto' gahapon.

Wala' ko magluto' karon.
Nagluto' kag saging karon.

Magluto' kog panihapon ugma'.
Magluto' ka panihapon ugma' sab.

H. Short answer response drill:

Teacher	Student(s)
Nag'inom ba siya gahapon?	Wala'.
Magluto' ba sila ugma'?	Dili'.
Nagluto' ba kamo karon?	Wala'.
Magka'on ka ba ugma'?	Dili'.
Nagsayaw ba ta gahapon?	Wala'.
Nagdaro ba siya karon?	Wala'.
Magdaro ba siya ugma'?	Dili'.

etc.

I. Story: Goldilocks:

Didto sa bukid dunay dakong balay. Nagpuyo' didto tulo ka bear sila si Nansy Bear, si Tatay Bear, ug si Baby Bear. Na'a sa bulangan sa hapon si Tatay Bear. Magpalit ug ieda' sa merkado sa hapon si Nanay Bear. Magsuroysuroy sa hapon si Baby Bear.

Dunay gamayng batang babaye si Goldilocks. Taga siyudad siya. Usa ka hapon nagsuroysuroy siya sa bukid. Nakakita' siyag dakong balay.

"Ma'ayo! Ma'ayo! matuod ni Goldilocks. Walay tawo ang balay. Nakakita' si Goldilocks ug tulo ka platong kan'on. Usa ka dakong plato, usa ka medium nga plato, ug usa ka gamayng plato. Gigutom kaayo si Goldilocks. Gusto siyag kan'on.

"Magka'on ako," matod ni Goldilocks. Nagsulay siyag dakong platong kan'on, pero bugnaw ka'ayo. Nagsulay siyag medium nga platong kan'on, pero init ka'ayo. Husto ang gamayng platong kan'on. Nagka'on siya.

"Gikapoy ka'ayo si Goldilocks.

"Maglingkod ako," matod ni Goldilocks. Nagsulay siyag dakong siya pero dako' ka'ayo ang siya. Nagsulay siyag medium nga siya, pero dako sab ang medium. Husto ang gamayng siya. Naglingkod siya.

Hosted for free on livelingua.com

"Bang!" Naguba' ang gamayng siya.
"Sus!' Nag'unsa ako? Nag'unsa ako?"
Gikapoy pa siya. Didto siya sa mga katre. Dako' ka'ayo ang usa ka katre. Dako' sab and medium nga katre. Husto ang gamayng katre Natulog sa gamayng katre si Goldilocks.
Pa'uli' na si Tatay Bear. Pa'uli' na si Nanay Bear. Pa'uli' na si Baby Bear.
"Kinsa man ang nagka'on sa akong kan'on?" matod ni Tatay Bear.
"Kinsa man ang nagka'on sa akong kan'on?" matod ni Nanay Bear.
"Kinsa man ang nagka'on sa akong kan'on? Wala' nay kan'on," matod ni Baby Bear.
Nakakita' silag mga siya.
"Kinsa man ang naglingkod sa akong siya?" matod ni Tatay Bear.
"Kinsa man ang naglingkod sa akong siya?" matod ni Nanay Bear.
"Kinsa man ang naglingkod sa akong siya? Naguba' ang akong siya," matod ni Baby Bear.
Suko' ka'ayo ang mga bear. Nakakita' silag mga katre.
"Kinsa man ang natulog sa akong katre?" matod ni Tatay Bear.
"Kinsa man ang natulog sa akong katre?" matod ni Nanay Bear.
"Kinsa man ang natulog sa akong katre? ...Uy! Ni'a siya dinhi," matod ni Baby Bear.
Suko' ka'ayo ang mga bear.
"Mag'unsa kami?" matod sa mga bear.
"Uy" matod niya. "Unsa man kamo?"
"Nagka'on ka sa among kan'on. Naglingkod ka sa among mga siya. Natulog ka sa among mga katre. Gusto kamig...."
"Sus!.Mga bear kamo!" ug midagan sa gawas sa balay si Goldilocks. Pa'uli' siya sa ila.

Hosted for free on livelingua.com

Supplement V

I. Vocabulary introduced in the lesson

A. Dialog

boating	boating
karon	now, today
mag-	(tense to indicate continuing action)
uban	go with, come with, accompany

B. Drills

baklay	walk a long way
ugma	tomorrow
Lunes	Monday
Martes	Tuesday
Miyerkoles	Wednesday
Huwebes	Thursday
Biyernes	Friday
Sabado	Saturday
Dominggo	Sunday

Hosted for free on livelingua.com

INITIAL PAIRS

I. Glottal Stop // vs. /'/

A. Minimal Pairs

	niya (genitive form of pronoun)	mi'a (diectic: here)
	tuwa (cook by boiling)	tu'a (diectic: there)
	dagum (needle)	dag'um (rain cloud)
	buwang (cockfight)	bu'ang (crazy; fool)
	baga (ember)	baga' (lung)
	kaha (box)	kaha' (frying pan)
na	na (now)	na' (that)
	sala (hall)	sala' (filter)

B. Minimal Pair Pictures

dagum - Kini dagum. Talinis ang dagum.
dag'um- Kini dag'um. Dako' kining dag'um.

buwang - Buwang kini. Tan'awa ang mga sunoy sa buwang.
bu'ang - Bu'ang kining tawo. Wala siyay bu'ot.

kaha - Kini kaha sa sigarily. Dunay bayenti.
kaha' - Kini kaha'. Bag'o nga kaha' ni.
kaha' - Kini kaha'. Bag'o nga kaha' ni.

C. Minimal Pair Sentences

1. Gamay ka'ayo kanang {dagum.
{dag'um.

2. Isulod ang tubig sa {sala.
{sala'.

3. Dili' {na!
{na'!

4. Ha'in man ang akong {bata?
{bata'?

5. Mangayo) silag dyip.
Mangayo')

Hosted for free on livelingua.com

D. Enrichment

1. Dialog

Nene': Dako' ka'ayo kining iro'.

Into': Ha'in man? O. Kana'.

Tinu'od. Dako'.

2. Poems

Ulan

Ulan dako'-dako'
Maligo' sa Undo
Ulan gamay-gamay
Maligo' si Inday

Ang Bata'

May usa ka bata'
Nga akong nakita'
Didto siya sa sapa'
Naga dula-dula'.

Ako' siyang gipangutana
Nganong ani'a ka?
Igo lang mikatawa
Ug mitubag "Lakaw na."

3. Song (Sumba', Sumba', Sumba')

1. Sumba', sumba', sumba' sa (repeat 4 times)
2. " " " "
3. " " " "
4. " " " "
5. Ngi', ngi', ngi', ngi' ngi' ngi', ngi' (repeat 4 times)

Ha'in, ha'in, ha'in na'
Di'in, di'in, di'in, na'.

Hosted for free on livelingua.com

II. /n/ vs. /ng/

A. Minimal Pairs

na (sentence particle roughly means 'now)	nga (a linker; functions also as rell pronoun)
Nano (name of a man)	ngano (why)
buwan (moon)	buwang (cockpit)
utan (vegetables)	utang (debt)
banog (hawk)	bangog (groggy)
lanaw (standing water)	langaw (fly)

B. Minimal Pair Pictures

na - Na. Nahurot na ang tuba'. Homan na.
nga- Nga. Kini nindot nga sinina',

Lanaw - Kini lanaw. Human sa ulan, dunay lanaw sa dalan.
LangawO Kini dakong langaw. Hugaw ka'ayo ang mga langaw.

bulan - Lamdag ang bulan, kay sibo'.
bulang- Motan'aw kog bulang kada Dominggo.

C. Minimal pair sentences.

1. Duna ba moy (utan?
   (utang?

2. Mo'adto siya sa (bulan.
   (bulang.

3. Tan'awa ang (banog!
   (bangog!

4. Misinggit isya,"(Nano!"
   "(Ngano!"

5. Nagtinabanay) sila.
   Nagtinabangay)

6. Dili' ko kasultig ("na".
   ("nga".

Hosted for free on livelingua.com

D. Enrichment

1. Dialog

Inting: Nganong wala' kay suga', Gaming?

Gaming: Kay dili' pa ngitngit, Inting.

2. Other words with the same sound:

ngil'ad	May ngil'ad nga nahitabo.
ngitngit	Gabi'i na. Ngitngit ka'ayo.
ngadto	Magbaklay ko ngadtos Badiyang.
bungol	Bungol ka ba?
bungot	Hugaw ang bungot niya!
halang	Halang kining siliha.
ngilngig	(Ngilngig ang tambok sa baboy.
	(Ngilngig ang nahitabo sa bata.
ngiyaw	Ang iring mo ngiyaw.
ngulob	Ang iro mo ngulob.
ngotngot	Ngotngot ang iyang samad.
ngabil	Pula ang iyang mga ngabil.

3. Song.

Naunsa ang Iring

Iring, iring, pamati'
Nganong nagngiyaw ka?
Ang manghod ko natulog
Ayaw siyag pukawa.

Ngiyaw, ngiyaw
Ang sulti sa iring
Katol ang paa ko
Kay gituslok sa kuting

Hosted for free on livelingua.com

III. Unaspirated Consonant /b/ vs. /p/

A. Minimal Pairs

ba (sentence particle for questions that can be answered by yes or no)	pa (sentence particle meaning yet, still, more, etc.
bala (bullet)	pala (shovel)
balay (house)	palay (unmilled rice)
bangag (hole, pit, crevice)	pangag (gap-toothed)
labad (headache)	lapad (wide, broad)
labok (fight between roosters)	lapok (mud)
sabot (understand)	sapot (clothes)
	sapot (clothes)

B. Minimal Pair Pictures

bala - ni'ay tulo ka bala sa retrato.
pala - Kiniy usa ka pala.

balay - Tan'awa ang duha ka bag'ong balay.
palay - Ihatod ang palay sa amo'.

labad - Labad ang iyang ulo. Duna siya problema.
lapad - Dunay duha ka suba'. Kini apiki. Kini lapad.

C. Minimal Pair Sentences:

1. Nagkinahanglan kog unom ka (bala.
   (pala.
2. Ha'in man ang inyong (balay?
   (palay?
3. Tu'a sa plasa ang (bangag.
   (pangag.
4. Na'a (bay) bir?
   (pay)
5. Dili' ma'ayo ang iyang (bulong.
   (pulong.

D. Enrichment

1. Poems - <u>Pobreng Dalaga</u>

Akoy pobreng dalaga
Usa ray panyo ug saya.
Panahon sa paglaba
Hulaton ko ang pagkauga.

<u>Ang Bulan</u>

Migula na ang bulan
Sa pultahan sa langit
Aron sa paglipay sa katawhan
Ug pagbanwag sa kangitngit

Hosted for free on livelingua.com

IV. Unaspirated Consonant /d/ vs. /t/

A. Minimal Pairs

daro (v. plow	taro (kerosene can)
daub (bonfire)	ta'ub (high tide)
pawod (stick of nipa)	pawot (peeling)
panid (page)	panit (skin)
panday (carpenter)	pantay (equal)
landay (big sack)	lantay (bamboo bed)

B. Minimal Pair Pictures

daug - Kini da'ug. Dili' ni ka'ayo. Da'ub ni.
taub - Hunas. Ta'ub. Ta'ub.

panid - Kini usa ka panid sa libro. Panid.
panit - Kini panit sa usa ka saging. Panit.

landay - Dakong sako ang landay. Landay.
lantay - Lantay. Gamiton ang lantay kun magpahulay.

C. Minimal Pair Sentences.

1. Palita ang (landay
2. Panday) sila
   Pantay)
3. Maghuwad) ka'g bir
   Maghuwat)
4. Sila nag (dula
   (tula
5. Ayaw (pagkudkud ug kiso.
   (pagkutkut.

D. Enrichment

1. Riddle

Dili' tubig sa langit,
Dili' tubig sa yuta',
Tubig sa tunga' tunga'
Makaliboq sa huna'huna'. (tuba')

Hosted for free on livelingua.com

V. Unaspirated K /g/ bs. /k/

A.

gamut (root)	kamut (hand)
gamay (small)	kamay (call by waving hand)
bagol (coconut shell)	bakul (lame)
abogado (lawyer)	abokado (avocado)
basag (broken, fractured)	basak (rice paddy)

B. Minimal Pair Pictures

Gamut - Kini mga gamut sa tanum. Ta'as ka'ayo ang gamut ning tanuma. Gamut.
Kamut - Kini kamut. Ita'as ang inyong mga kamot. Kamut.

bagol - Kini bagol. Gamiton ang bagol kun moinum.
bakol - Bakol kining tawhana. Ang bakol dili makalakawg kusog.

abogado - Kini si Mr. Smith. Abogado siya.
Abokado - Kini ang abokado. Lami hi.

C. Minimal Pair Sentences:

1. Unsa may ("gamay") sa iningles?
("kamay")

2. Hain man ang (bagol.
(bakul.

3. Didtuy daghang (bagol.
(bakul.

4. Ang (baga) tu'a sa silong.
(baka)

5. Kadako sa (gamut!
(kamut!

6. Nagkinahanglan ta ug (abogado.
(abokado.

Hosted for free on livelingua.com

D. Enrichment

1. Dialog

A. Nakaka'on kog abokado.
B. Pila ka bu'ok?
C. Duha ra. Kalami'!

2. Song, etc. -

Kamot Ko

Duha ang kamot ko
Wala ug tuo
Bisan gagmay
Limpiyo kanunay
Tan'awa ninyo
Nindot ka'ayo
Kanunay limpiyo
Ang kamot ko.

Ang Kapayas

Kon gusto ikaw dulsi
Hinog kapayas tilawi
Kon gusto ikaw kinilaw
Ang kapayas nga hilaw

Hosted for free on livingua.com

ALLIGATOR

transcription by
J.H. Johnson.

moderately

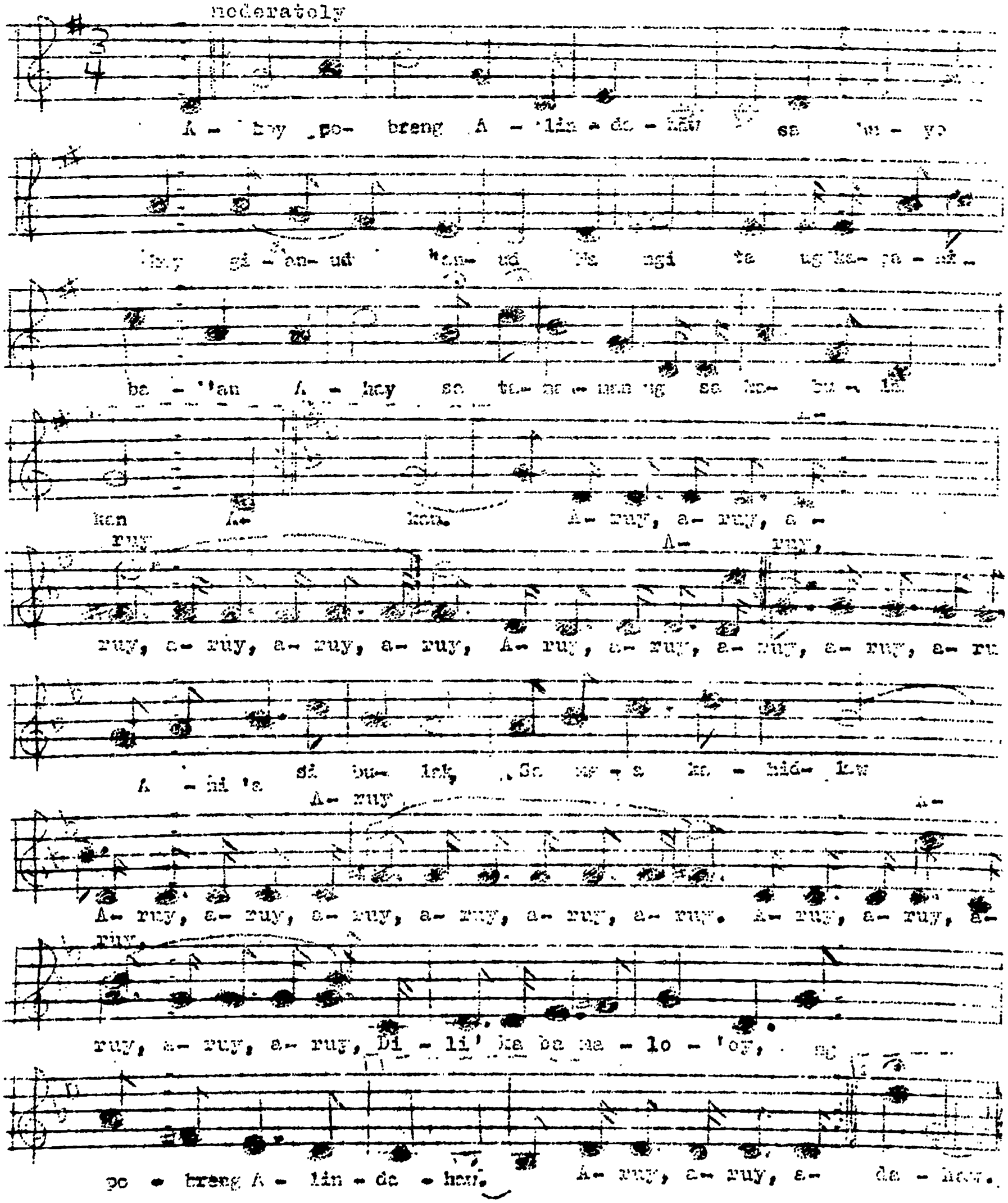

Hosted for free on livelingua.com

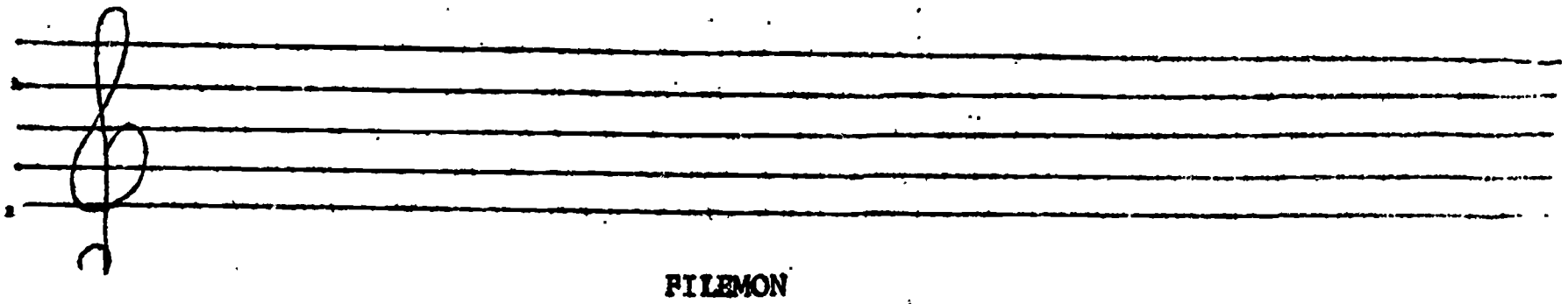

FILEMON

Si Filemon , si Filemon
Namasol sa kadagatan
Nakakuha, nakakuha
Ug isdang tambasakan
Gibaligya, gibaligya
Sa merkadong guba'
Ang halin pulos kura
Ang halin pulos kura
Igo ra ipanuba.

Lupang Hinirang

(Philippine National Anthemn)
Pilipino

Bayan magiliw
Perlas nang silangenan
Alab nang puso
Sa dibdib moy buhay.
Lupang hinirang
Duya' kanang magiting
Sa manlulupig
Dikapasisi'il
Sa dagat at bundok
Sa simoy at sa langit mong bughaw
May dilag ang tula at awit sa
Paglayan minimahal.
Ang kislap nang wah'tawat
Mo'y tagumpay
Nangnamingningning
Ang bituin at araw
Niya kailan pay
May dimagdidilim
Lupa nang araw
Nang luwal'hatit pagsinta
Buhay ay langit sa piling mo.

Hosted for free on livelingua.com

SS. LUNGSOD SA BUENAVISTA.

arr. by F.V. Hegdalo

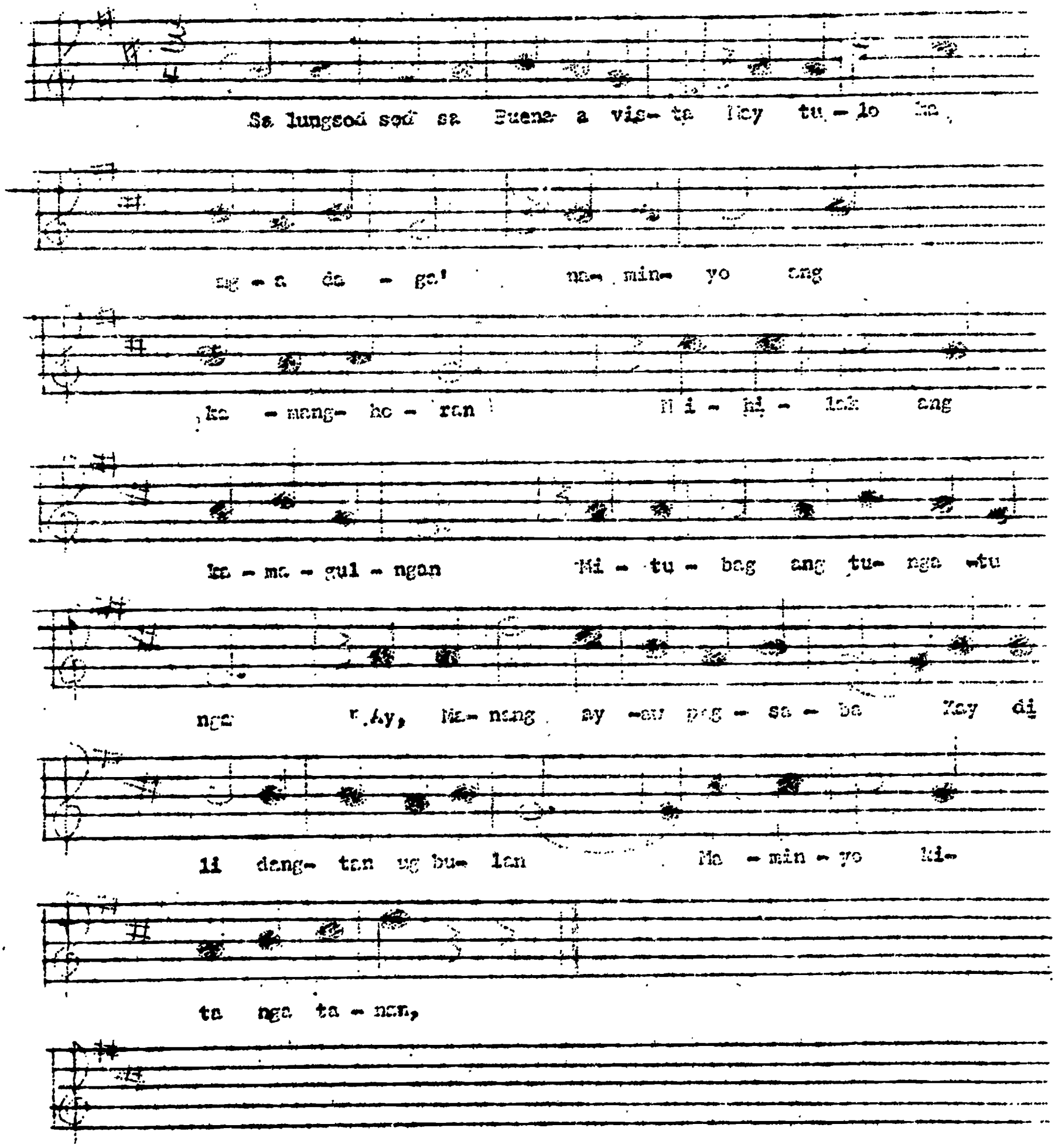

Hosted for free on livelingua.com

MATUD NILA

transcribed by
D.A. Johnson
slowly

Hosted for free on livelingua.com

MATUD NILA cont.

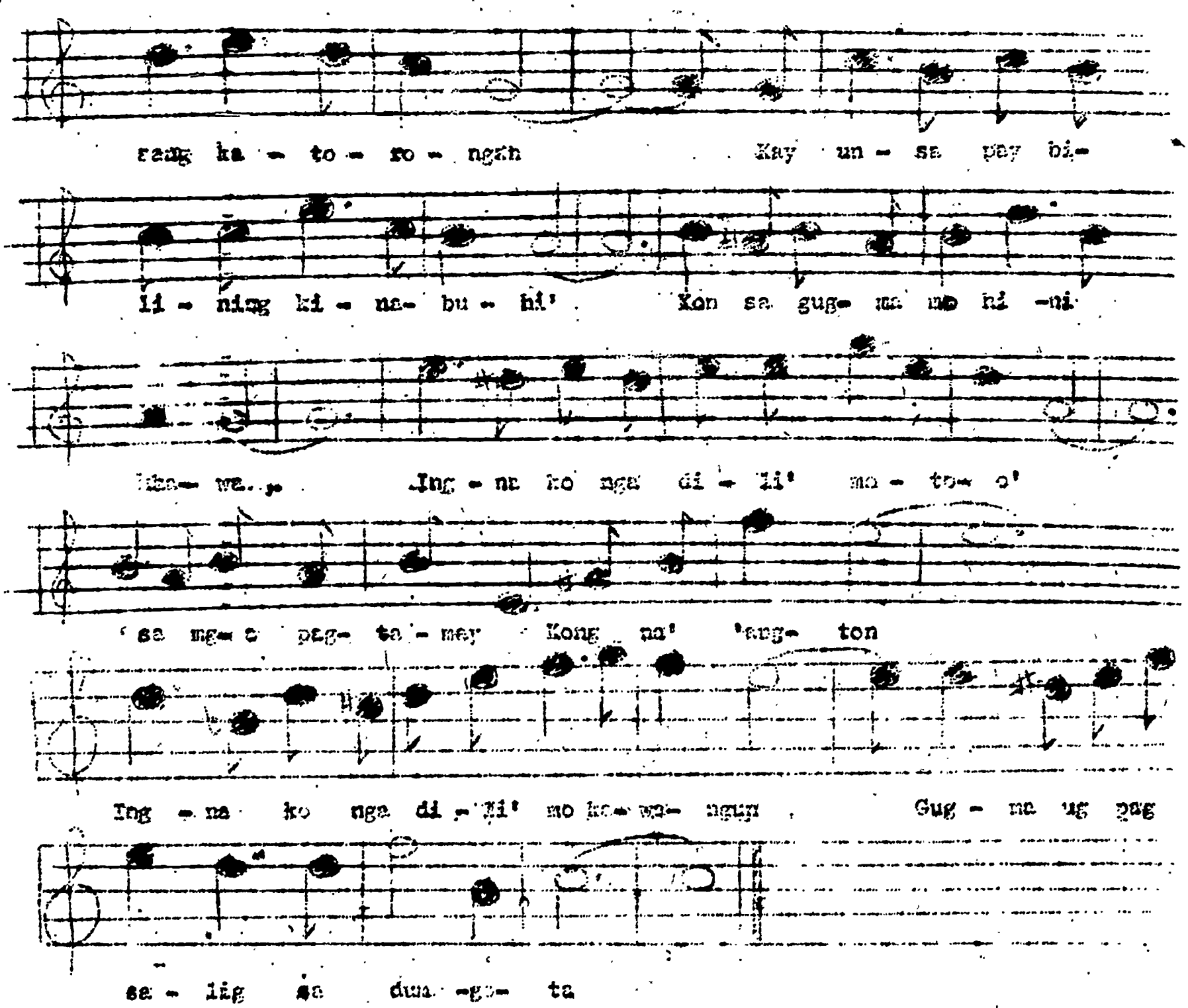

They say that I am not worthy of possessing the treasure of your love. They say that you cannot be happy because I have no riches to give you. I can only assure you of pure love, the only treasure more precious than gold. They say that your love and your caresses

Hosted for free on livelingua.com

English Translations

Philippine National Anthem
(Lupang Hinirang)

Land of the morning,
Child of the sun returning,
With fervor burning,
Thee do our souls adore.
Land dear and holy.
Cradle of noble heroes,
Ne'er shall invaders
Trample thy sacred shore.
Ever within they skies
And through thy clouds
And o'er they hills and sea,
Do we behold the radiance,
Feel the throb of glorious liberty.
Thy banner, dear to all our hearts,
Its sun and stars aloght,
O never shall its shining field
Be dimmed by tyrant's might!
Beautiful land of love,
O land of light,
In thine embrace 'tis rapture to lie.
But it is glory ever,
When thou art wronged,
For us, thy sons, to suffer and die.

Dragonfly
Alindahaw

I am the poor dragonfly
Carried about in the breeze
Looking for nectar - ay!
Ahay - in the gardens and fields.

Aruy, aruy, aruy, aruy, aruy, aruy
Aruy, aruy, aruy, aruy, aruy, aruy
Here is Miss Flower
Awaiting with yearning
Aruy, aruy, aruy, aruy, aruy, aruy
Aruy, aruy, aruy, aruy, aruy, aruy
Don't you pity the poor dragonfly.

Aruy! Aruy!
Here is Miss Flower awaiting with
yearning
Aruy! Aruy!
Don't you pity the poor dragonfly?

Forgive Us
Pasaylu'a

Forgive us fortunate householder
For this caroling of ours now
For this is heavens command
So let us all rejoice.

For in times like this.....
Times for rejoicing;
Let us set aside sorrows
For the Blessed One is born.

Filemon
Filemon

Filemon, Filemon
Went fishing in the sea
He caught a 'tambasakan' fish
He sold it in a tumble-down
market place
All he got was a kura
Which was just enough for a glass
of tuba'.

In the Town of Buenavista
Sa Lungsud sa Buenavista

In the town of Buenavista
There lived three sisters;
The youngest got married
The oldest started to cry
The next one to her said,
Manang, don't you cry,
For within this month
And we will all get married.

Proud Mountain
Garbusung Bukid

How proud is this mountain
That wishes to compete with
the clouds
But it's chipped and crubbled down
To mingle with the soil of the
plains.
There was a big tree
Which on it did grow
It broke and fell to the ground
People around came to see
What the matter was
It fell down because it was
eaten by termites.

Hosted for free on livelingua.com

Mountain Maiden
Dalagang Bukid

I just came from the hills
Down to the city
My aim is to observe
Your ways here.
For up there in our hills
We wear nothing but 'sinansan'
Because mother refuses to
accept dress
The modern (of dress).

Ayayayayay! Ayayayayay!
The graceful swaying of the
mountain maidens
Pure and undefiled.
Don't touch her
Or Inday will cry
And she will never stop
Until you marry her.

Rusas Pangdan
Rusas Pangdan

Here is 'rusas pangdan'
Just come down from the hills
To be with you
In this, you happy (hours)celebration.
I can only give you the 'balitaw'
My parents' heritage to me -
A song which is the oldest song
The pride of our hills.
Dika-dung, dika-dung, dika-dung
Ayay! our 'balitaw'
It is beautiful to dance to it
Like dewdrops cool and sweet
Dika-dung, dika-dung, dika-dung
Poor Pudung, He looks at Inday
Burning at the mouth.

I Miss You
Gimingaw Ako
I miss you, O my beloved
For only you have the right to my love.
How bitter it is to be far from you.
I can only be restless and yearn for you.
I long for you, though you be far from me
I dream of you
Even in dreams, show yourself to me
Me, who dearly loves you oh, ooooh.

I miss you, my love
All I can do it shed tears and yearn.
I miss you.

Matud Nila
They Say

They say that I am not worthy of
Possessing the treasure of your love
They say that you cannot be happy
Because I have no riches to give you
I can only assure you of pure love
The only treasure more precious
than gold
They say that your love and your
caresses
Would all be wasted on me
This affection I bear you will
never fade
For any reason whatsoever
For what other value has this life of
mine
If I am deprived of your love?
Don't believe what they say about me
Tell me you won't take away
The love and trust of ours dreams.

How Empty
Kamingaw sa Payag

Ay! How empty is the hut
Where once we lived together
With our love for one another
It's light is gone now,
That shone for me
Every night.
-chorus-
What will I do if you are gone?
Why shoud I go on living here, when
when you have left the home,
now that you're gone
Where shall I look for you
Since you have gone from our home?
- coda -
There's nothing more but to say farewell
Farewell!

GPO 928-375

ERIC 222 Hosted for free on livelingua.com